

SANDARA
DARBO ŽMONIŲ LAIKRAŠTIS
PRENUMERATA METAMS:
Amerikoje \$2.50
Kanadoj ir Lietuvoj \$3.00
Pusei metų:
Amerikoje \$1.25
Kanadoj ir Lietuvoj \$1.50
Skelbimų kainas klauskite laišku.
"SANDARA"
327 E St., So. Boston, Mass.

SANDARA
LITHUANIAN WEEKLY
Published by Lithuanian National League of America.
Consisting of 83 Branches, Located in all largest cities of the U. S. A. Represents over 10,000 Lithuanians in the City of Boston and about 700,000 in the United States.
"SANDARA"
327 E St., So. Boston, Mass.

Tel. So. Boston 2408.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

KAINA 10 CENTŲ.

No.2

So. Boston, Mass., Sausio (January) 10 d., 1924 m.

Metai X

Kvota Kanadai

WASHINGTON, D. C. Imigracijos biuro sekretorius Davis padavė bilių senatui ir atstovų butui, kuriam jis reikalauja sumažinti imigracijos iš vakarų ir visokių pakeitinių to, kas reikalaujama iš įleidžiamųjų.

Ateivys, pagal šį naują bilių, turėtų pirmiausia gauti iš Amerikos konsulio paliudijimą, kad jis perėjo kvotimą ir kad yra įleistinas pagal Amerikos tiesas. Paliudymai eiti sekarioje eilėje:

Vyrai, pačios ir nemečiai vaikai tų svetimtaucių, kurie pareiškė norą priimti Suv. Valstijų pilietybę; imigrantai, kurie karės laiku tarnavo Amerikos kariuomenėje arba laivyne; visokių tikėjimų kunigai; profesoriai ir pripažintų mokslisų profesijų nariai; išlavinti darbininkai; kiti darbininkai, įskaitant namų tarnaites.

Sekretorius biliuje nepasirūpina, kiek sumažinti kvotą bet senato komiteto pirmininkui Colt jis laišku pataria, kad būtų paskirtos kvotos Kanadai, Meksikai ir Vidurinei Amerikai, kurioms nėra kvotų.

Kvotos turėtų būti suspenduotos "farmeriams ir lavintiems ar nelavintiems darbininkams, kurių Suv. Valstijose negalima bauti, neesant streiko." Tarp įleidžiamieji būtų vyrai, pačios ir nemečiai vaikai, kurie vyksta pas gimines, jau šios šalies piliečiai.

Kad užsina bedarbės, Sekretorius norėtų visai sulaikyti ateivius.

Nepasitenkinant to, kad ateiviai jau atsivežtų konsulio paliudijimus, juos čion vėl tyrinėtų paprastu būdu, ar jie yra sveiki kunu, protu ir ar moraliai.

50,000 Taikos Dovanos

NEW YORK, sausio 6 d. Šiandien taikos dovanų paskyrimo komitetas pareiškė, kad \$50,000.00 dovaną paskiria No. 1469. Mat Edward W. Bok, Philadelphiajos publicistas, paskelbė, kad duos \$100,000 dovanų tam, kuris sumanys geriausią planą, kaip panaikinti at svieto kares. Iškirta tam tikra komisija, kuri turėtų išspręsti, keno sumanymas yra geriausias, tam duoti \$50,000, paskui jo pasiulytą planą perleisti Amerikoje per visuotiną balsavimą, ir jei visuomenė nubalsuos, kad tas planas yra geras, tai sumanymo autorius išmokėtų ir antrą \$50,000. Po sumanymais nebuvo parašų, tik kiekvienam sumanymui buvo duotas numeris, taip kad komisija nežinojo, kam skiria dovaną.

Komisija atėjo net 22,165 sumanymai. Komisija dovaną pa-

skyrė sumanymui No. 1469. Dabar dienraščiui yra tam tikros baltos, kuriomis kiekvienas gali balsuoti, ar jis sutinka, kad

Gauti už parduotąjį kiaušinių pinigai skiriami naujai ekspedicijai į Gobi pustyne jieškoti

takuno vėlesniųjų milžiniškųjų drienų. Kiaušiniai nuo kumščios didumo iki 8 colių ilgio. Jie yra visokiuose išsivystymo laipsniuose — nuo naujai padėtų kiaušinių iki pradėjusių praskilti jau išsiperėjusių drienų.

Willimantic užtai, kad tas budamas girtas važiuo automobiliu. Yra tai didžiausia įstatymų daleidžiama bausmė. Kaltininko šis yra antras prasikeltimas; rugsėjo 29 d. jis, budamas girtas, yra užvažiavęs ant kito automobiliaus.

Lietuvos finansai gerėja. Bostono dienraštis "Globe" sausio 8 d. rašo, kad Rytų Europoje, drauge ir Lietuvoje, finansai labiau gerėja, nei kaip Vakarų Europoje. Taip sako:

"Rytų Europa greičiau iriasi prie finansų pastovumo, nei kaip Vakarų Europa. Trys Baltiko respublikos: Finlandija (Suomija), Estonija ir Lietuva jau yra siekę tą vietą, kad sunki ekonominė užduotis subalansuoti budžetą yra pasiekama. Jų pinigai turi tikrą vertę, per ką tie, kurie jų turi, nesiskubina išsiminti jų iš kišenių.

Austrija, Tautų Lygos valdžioje, sparčiai lipa iš tautinio subankrutinimo duobės, ir dras Zimmermann, kurs yra užėmęs vietą tarsi "receiver'io", atstovaudamas tuos, kuriems Austrija yra kalta pinigų, yra tos nuomonės, kad 1925 m. Austrijos

primitivio žmogaus palaikų, koks jis buvo nuo 500,000 iki 2,000,000 metų pirmiau.

Zokoninkės Kasa Sniegą. CONCORD, N. H., sausio 7 d. Valstijos kelių departamentas pareiškė, kad, nesant tam tikrų paskirtų pinigų, sniegas nebus valomas nuo vieškelio tarp Concord ir Manchester. Patys miestai nutarė su liuosnoriais nuvalyti kelią, kad galėtų automobiliai važinėti. Pirmą kartą vyrai spėjo susirengti prie kasimo, zokoninkės iš Mount of St. Mary jau buvo nukasę sniegą nuo gero kelio galo. Gal buti, kad tai yra pirmas tų zokoninkų naudingas darbas.

Išvežta Deimantų už \$65,000,000. NEW YORK, sausio 6 d. National City Bank paskelbė apskaitliavimą, kad 1923 m. išvežta į Suv. Valstijas deimantų apie už \$65,000,000. Tik 1919 m. išvežta už daugiau.

Visų brangakmenų pernai išvežta už \$82,000,000; 1922 m. už \$68,000,000 ir 1919 m. už \$105,000,000. 1900 m. viso brangakmenų išvežta tik už \$15,000,000.

Metų kalėjimas už girtą važiavimą. PUTNAM, Conn., sausio 4 d. Viršiausiojo teismo teisdayrs G. F. Hinman paskyrė vienus kalėjimo metus tulam Eddie John iš

metų senumo ir paeina nuo gyvenimo 10 ar 12 metų ilgio — pirm-

metų senumo ir paeina nuo gyvenimo 10 ar 12 metų ilgio — pirm-

metų senumo ir paeina nuo gyvenimo 10 ar 12 metų ilgio — pirm-

metų senumo ir paeina nuo gyvenimo 10 ar 12 metų ilgio — pirm-

metų senumo ir paeina nuo gyvenimo 10 ar 12 metų ilgio — pirm-

metų senumo ir paeina nuo gyvenimo 10 ar 12 metų ilgio — pirm-

metų senumo ir paeina nuo gyvenimo 10 ar 12 metų ilgio — pirm-

metų senumo ir paeina nuo gyvenimo 10 ar 12 metų ilgio — pirm-

metų senumo ir paeina nuo gyvenimo 10 ar 12 metų ilgio — pirm-

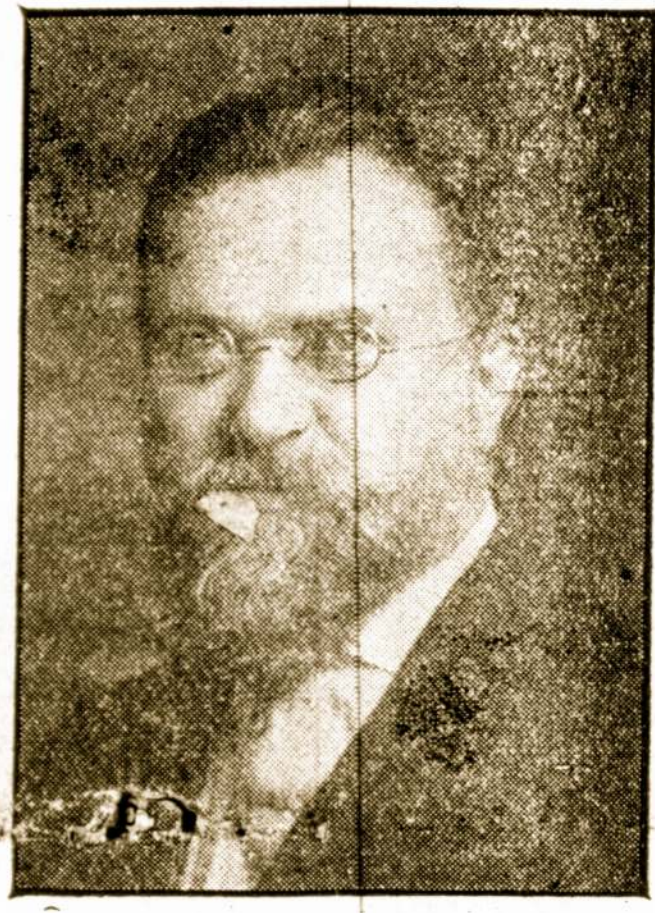
metų senumo ir paeina nuo gyvenimo 10 ar 12 metų ilgio — pirm-

metų senumo ir paeina nuo gyvenimo 10 ar 12 metų ilgio — pirm-

metų senumo ir paeina nuo gyvenimo 10 ar 12 metų ilgio — pirm-

metų senumo ir paeina nuo gyvenimo 10 ar 12 metų ilgio — pirm-

metų senumo ir paeina nuo gyvenimo 10 ar 12 metų ilgio — pirm-

DR. JONAS ŠLUPAS
A. L. T. Sandaros Tėvas.

DR. VINCAS KUDIRKA
Lietuvos Atgimimo Pranašas.

Netiki Lenkijai

Išrinktasis miesto majoras (būlmistras) W. Freeland Kendrick, ir naujoji miesto taryba (council).

Kitas pažymus miesto valdininkas, prisaiķintas tą pačią dieną, buvo gen. Smedley D. Butler, perdėtinis viešojo saugumo (public safety) departamento. Šis, kad priėmė prisaiķą, tuo susišaukė savo departamento skyrių perdėtinis ir iš kiekvieno pareikalavo rašytos rezignacijos. Jei jie pildysią savas pareigas, tai jų rezignacijos busią sudraskytos, bet jei kuris pasirodys kokį apsilėidimą, tad turės eiti šalin. Duota jiems 48 valandos laiko apvalyti visą miestą.

Kaikuriuose, įpač dideliuose, Amerikos miestuose policijos valdininkai nelabai pridaboją tvarkos, už papirkimus ir kyšius leidžia laikyti visokias šulernes ir tt. Degtinės darytojai papirkimams išleidžia daug milijonų. Matyt, Philadelphia mano apsilėidimą, kad 1925 m. Austrijos

Anglija Nuogaštuoja, Kad Nežutų Lekijai Skolinti Pinigai.

LONDONAS, sausio 3 d. Anglija pabugo, kad gali žuti į jos 50 milijonų svarų, kuriuos paskolino Lenkijai, Jugoslavijai ir Rumanijai karės metu. Anglijos agentai dabar tyrinėja Užsavoje, Bielgrade ir Buchareste, ar bus dabar galima kiek atgauti tos paskolos, kad Prancuzija skolina 800,000,000 frankų.

Anglijai, žinoma, neramu, kad Lenkija, budama tiek skolingr Anglijai, užsitraukia naują milžinišką paskolą iš Prancuzijos. Neramiau da ir dėlto, kad ši paskola yra vystymui šalies resursų, tik palaikymui kariuomenės ir militafizmo ir tolesniam kursymui imperialistinių užgrobinų palaikymo.

Purickio Jieško.

KAUNAS. Vyriausio Tribuno lo yra jieškomi pasislėpusieji nuo teismo: 1) buvęs Užsienių Reikalų Ministeris Juozas Purickis, 39 metų amžiaus, kaltin. Baudž. Stat. 636 str. 3 d. 667 ir 578 str. 2 ir 3 d. 2) buvęs Užsienių Reikalų M-jos valdininkas Zacharas Milichovskis, 42 metų amžiaus, kaltin. Baudž. Stat. 636 str. 3 d. Juodu reikia suimti, patalpinti kalėjiman ir pranešti Tribunalui.

GAUDO PLĖSIKUS.

Plėšikų ir žmogžudžių, pagautų paskutiniu laiku sąrašas: Buividas, Kurtavėnuose. Du broliai Bogučauskiai Kurtavėnų valsč. Du broliai Šulca: vienas brolis Šulcas ir vienas brolis Bogučauskis nušauti, o likusieji broliai Bogučauskas ir Šulca patalpinti kalėjiman. Brolis, V. nauskas ir Lipskis (Šiauliuose), Skridulis Apolinaris Lygumose, Pivorius Linkuvoje, Gakševičius — žmogžudys Radviliškyje nužudė 1918 m. Joną Švagždį, Vasiliauskas — žmogžudys, Šaukėnucse spalių m. nušovė savo giminaitį, Augustas Morkis — žmogžudys nušovė, savo broli Kuršėnuose 26-6. 23., Sobanski Leonas plėšikas pabėgęs iš P. nevezio kalėjimo, Simaška J. lius, Čepas Vladas ir Vasiliauskas Juozas Kuršėnuose, Jonas Briedis, Stulgis Motiejus ir Antanas Linkuvoje, Kazys Batura ir Albertas Butrikas — žmogžudžiai 7-7 23 m. Radviliškyje papiovė ir sudegino savo pamotę, Edvardas Binevičius Drausmės Patalione 2-XI 23 m., Josickas Lygumose, Reikauskas — plėšikų vadas užmuštas.

Ar Tai Leistina?

Lapkričio 24 d. vieno kupe keleiviams, traukinij Nr. 4 teko patirti keletą nesmagumų nuo rukančiųjų, nors kupė buvo nepradėjo rukti. Ar tai leistina?

Nerukantieji keleiviai paprašė jų perstoti rukti. Rukantieji neklauė. Tuomet jie tapo apskusti konduktoriui, kuris nieko rukantiems nepasakė, pamurmėję ir išėjo iš vagono. Po ilgo laiko atėjo kitas konduktorius, kuriam keleiviai vėl skundėsi ant rukančiųjų. Konduktorius pasakė, kad jis negali uždrausti rukti, nors ir yra kupe iškaba "nerukantiems." Dargi jis pats rukantiems.

Apvalisias Miestą į 48 Val.

PHILADELPHIA, Pa., sausio 7 d. Šiandien užėmė vietą naujai

Ruošiantis apvaikščioti šešerių metų Lietuvos Nepriklausomybės šventę.

RUošiantis apvaikščioti šešerių metų Lietuvos neprikl. šventę.

1924 m. vasario 16 d. sukaks lygiai šešeri metai, kad Lietuva paskelbė pasauliui savo nepriklausomybę. Pasisakė busianti demokratija ir remiantis praklinais demokratybės dėsniais savo ukį tvarkys. Ne tik Amerikos lietuviai, bet ir kitos demokratinės valstybės entuziastiškai sveikino Lietuvos praklinius siekinius; gyvė ir augstino Lietuvos vadus-narsuolius, kurie taip drąsiai demokratybės idealus skelbė ir jais vaduojantis žadėjo Lietuvos ukį tvarkyt.

Bet prižadai, garbingi ir iškilmingi reiškimai, tik balsu ir užrašais todeliko, o praktiška Lietuvos ukio tvarka eina tikruoju keliu, labai mažai ką nors bendra turinčiu su demokratija ir jos dėsniais. Nesmagu lietuviai taip kalbėt, tačiau reik, nes Lietuvos šešerių metų praktiško gyvenimo eiga ir tvarka tikrenybė atidengė. "Iš darbų jų pažįsite juos, o ne iš žodžių" — daktarų Daktaras pasakė. Todėl vaduodamiesi jojo visuomet teisingu pareiškimu ir Lietuvos demo-

religija, naują kultūrą. Ir dabartinės religijos, kaip ir "krikščioniškos kultūros" vadai sako: "Tai pagonis, stahmeldžiai taip posielgė, tą žiaurų darbą atliko. Kur krikščioniška kultūra žydi, kur demokratybės įstatymais valdomasi, ten toki ar tam pana-

NADAS RASTENIS
Dabartinis Vice-Pirmininkas.

šus ekscesai ir neteisybės negalimos." Jeigu negalimos, tai kodėl?

Demokratinėje Lietuvoje, suvis be teismo, be nagrinėjimo bylos ir be visiško įrodymo kaltės, pirmutinį Lietuvos Respublikos Prezidentą Antaną Smetoną kalėjiman įmesta. Kauno komendantas Smetoną kalėjiman įstumė. Jis tik išpildė įsakymą vyresnio už save — Lietuvos premiero. O kasgi premiera priverstė komendantui įsakymą duot? Minia, jau ne pagonių, kaip anuomet, bet "kulturingų" krikščionių demokratų, kuriuos dabar Lietuvoje veda Kristaus įpėdiniai kunigai. Lygiai tokiu pat budu ir Prof. Valdemaras ištremtas į Varnius, koncentracijos lagerin. Prof. Valdemaras buvo pirmasis Lietuvos Respublikos premieras. Savo darbais anuo laiku jis iškil, pasižymėjo. Daug gero apie šiuodu vyrų buvo lietuvių spaudoj kalbėta, sakyta. Juodu ir kitose valstybėse išsižymėjo. Dabar pasmerkti. Tas jau istorinis faktas, neapakeičiamas jau.

Ar šių dviejų žymių Lietuvos vyrų nusidėjimas Lietuvai didelis ir tikras buvo, iki šiol nieks nežino. Teismo nebuvo. Kaitė neįrodyta. Ir mes nemanome jų šiuomi ginti, tik reiškiame nepasitenkinimo iš demagogiško įžeidimo Lietuvos Respublikos, — visos tautos, — laužiant įstatymus (jei toki yra), o jei nėra? Tai kaip galima buvo šitokį aktą demokratinei valstybei atlikti? Kuomi skiriasi dabartinė demokratinės Lietuvos, krikščionių demokratų valdžia, nuo pagoniško Herodo monarchistinės valdžios anuomet? Tai paralelė.

Nuduotu tonu kun. Šmulskštys davė Lietuvos Seimui paklausimą: už ką ir dėlko Smetoną su Voldemaru subausta taip skaudžiai? Į paklausimą atsakė Lietuvos premieras Galvanauskas, įradydamas, kad šiuodu vyrų nusidėjė prieš Lietuvos įstatymus, kurie buk yra lygūs visiems Lietuvos piliečiam, mažiem ir dideliems; ir tokių įstatymų vedamas Lietuvos premieras, va, juodu ir nubaudė. Žydu laikraštis "Echo" irgi tuos įstatymus peržengė, bet kad laikraščio vedėjai "atsiprašė," tai jiems dovanota. Gi nei Smetona neigi Valdemaras to padaryt nenorėję, tai tur bausmę priimt. Tai maž-daug tokia dvasia atsakymo į paklausimą. Ir jei tai būtų ištikro teisinga įstatymo esmės interpeliacija ir prie to, demokratinio budu, teismo tardymas, kraitinū labai gerai ir gražu. Mes

eseame už tai, kad šalies piliečiai — dideli ir maži — lygiai įstatymus pildytų.

Bet taip nėra. Štai buvęs užsienių ministeris kun. Puryckis, bene didžiausias šmugelio praktikuotojas. Jei kas įžeidė, nužeimino ir nuskriaudė Lietuvą ir peržengė Lietuvos įstatymus, tai faktas, kad kun. Puryckis. Antras iš peržengusių Lietuvos įstatymus yra J. Gabrys; pastarasis kaltinamas išdavyste Lietuvos, o tas juk yra augščiausio laipsnio nusikaltimas. Tačiau šiuodu vyrų sau liuosai po Lietuvą vaikštinėja. Nei arešto, nei teismo jiems nėra. Beje "kulturinga" krikščionių demokratų valdžia jų negali sugauti, nors su minėtais ponais kasdien Kaurc arbatnamiuose susitinka. Lig ir biskutį keistai atrodo, ar ne?

Anuo metu žydu ir pagonių kunigai bažnyčiose jomarkus darydavo; pirkdavo ir parduodavo, vadinasi Dievo namai buvo paversti šmugelio urvais. Ten tie pagonių ir žydu kunigai dešimtinę "tikrai ir pilnai" išvargšų lupdavo. Už tai Didysis žmogus kartą juos iš dievnamio išujo laukan, pareikšdamas, jogei "čia yra namai Dievo, namai Maldos, o jus šmugelninkai paverstė juos namais suktybių, apgauldinėjimo ir išnaudojimo." Tokiu pasielgimu žmogus sukėlė prieš save žydu, pagonių dvasiškius ir jų vedamas fanatikų minias. Už tai jie žmogų apskel-

tuvos įstatymų reiškejias, nors ir pasakė, kad Lietuvos "įstatymai yra lygūs visiems Lietuvos piliečiams; mažiems ir dideliems," tačiau tuos įstatymus pritaikė tik tiems, kurie krikščioniškam šmugeliui ir suktybėms nepritaria. Gi tie įstatymai tokiems, kaip kun. Vailokaitis, nepritaikomi, nes jie ir jam lygūs, mat, yra krikščionių demokratų valdžios vadai.

Dievnamiai paversti politinės agitacijos įstaigomis. Konfesionalas naudojamas tyrimui žmo-

K. J. PAULASKAS
Dabartinis Sekret.-Adm.

nių sąžinės ir ištyrus, po bausme mirtinos nuodėmės, prakeikimo ir gązdinimo pragaro amžinomis kančiomis, demokratinės Lietuvos piliečiai verčiami balsuoti už krikščionių demokratų "numerį." Lietuvos ir Žemaitijos vyskupas, "Ganitojišku Raštu," po mirtinos nuodėmės grąsme verčia Lietuvos žmones pasiduot krikščioniškai demo-

Bučio pas kun. Staugaitį, o ant galo pas Lietuvos premiera Galvanauską, kuris kaip oportunistas, suloštų Piloto roglę ir pavestų žmogų, jei ne mirties, tai kalėjimo bausmei, pasiremiant ant krikščionių demokratų sufanatizuotos minios reikalavimo.

Anuo metu Herodas valstybėje visus darbininkus, kurie pritarė žmogui, paliuosavo nuo darbo. Tie pagonis nusistatė visur ir visaip žmogaus pasekėvis neigt, persekiot ir net kamknyt. Gi dabar Lietuvos Demokratinėje Respublikoj, po priedanga sumažinimo valdininkų, visi neištikimi krikščionims demokratams darbininkai iš vietų pašalinami. Štai kaip praneša iš Kauno: "Pats sumažinimas valdininkų eina ne tuom principu, kad jų per daug, bet tuom, kad daug ir tai didelė didžiama valdininkų ne viešpataujančios kadukų partijos "religija" išpažįsta." Pas mus, Amerikoj, lygiai tas pat. Patyrusius ir gerus lietuvius darbininkus iš visų valdiškų vietų pašalinta. Priežasčių jokių nėra. Beje, sakė mums klerikalų spauda ir dabar bando šnekėt, buk darbininkai jau nereikalingi. Tas netiesia. Nes paleidus anuos gerus lietuvius ir jau pilnai prityrusius darbuose, Lietuvos konsulanat sekretorium paskirtas klerikalas Krušinskas. Žmogus bemokslis, be jokio patyrimo tokiame darbe, užteko to, kad yra klerikalas, pilnai išpažįstantis jų "religija." Kitoms vakancijoms irgi taikomi klerikalai. Tai taip eina viskas. Krikščionys demokratai kopijuoja pagoniškių Herodo laikų kultūrą ir jie dar nori, kad už tai juos žmonės gerbtų.

Nors ir labai netobula Lietuvos konstitucija yra be atodairos laužoma ir niekinama. Jei jau nenorima ar negalima Lietuvos Konstitucijos pildyt vardan demokratijos, tai reikėtų ją pildyt vardan Dievo, kaip yra krikščionys demokratai pasižadėję. Rybargi nei vienaip, nei antraip nedaroma. Demokratijos principai išjuokiami ir purvuos, šmugelio, neteisybės, apgauldinėjimo ir laisvės varžymo, mindžiojami. Gi Dievas, varde kurio krikščionys demokratai prisiekė Lietuvos Konstituciją pildyt, išstatomas lig ir koks murzinas kliaunams ant pajukos ir pasityčiojimo.

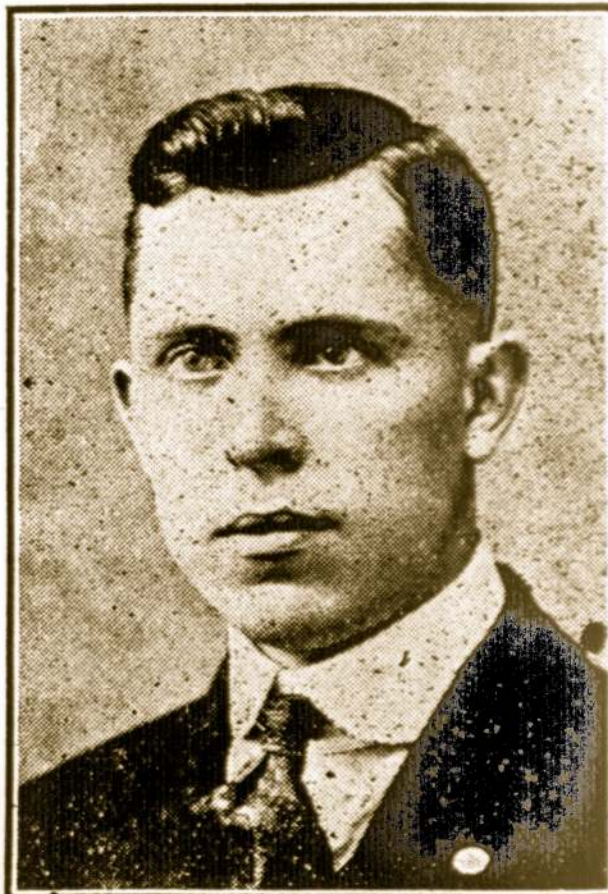
Vilniaus ir viso lenkų užgrobtoto krašto vadavimą klerikalai su savo krikščioniška demokratiška Lietuvos valdžia, visur ir visaip neigia. O Vilnius, Lietuvos Sostonė, su lenkų užgrobtais Lietuvos kraštais TEISINGAI lietuviams priklauso. Šitą teisybę visos šaljs lietuviams pripažįsta, išskiriant Lenkiją, Romos juodąjį internacionalą ir mūsų krikščionis demokratus, kurie visi sutinka, kad Vilnius su visomis užgrobtomis teritorijomis būtų ant visados atiduotas lenkams katalikams. Kodėl taip?

Mes atsimename, kaip Smetona su Valdemaru, per savo "Balsus" išklėdė aiškėn faktą, kad kuomet Lietuvs atstovai tarėsi su Lenkijos atstovais Suvalkuose, kur ir garsioji Suvalkų sutartis tapo pagaminta, sulyg kurios kaip Vilnius, taip ir visos dabar lenkų užgrobtos teritorijos, turėjo Lietuvai but pavestos, kad tuom pat laiku Lietuvos kunigai laikė savo pasitarimą Lendvarave ir ten nutarė Vilniaus nei vilnijos žemių prie Lietuvos dabar neglaust. Dėlko taip kunigai nutarė? Mat Vilniuj ir visos vilnijos teritorijoj esą, daugumoje, gyventojai yra "nekatalikiškos orientacijos." Todėl Lietuvos kunigai bijo, kad prieš balsavimams, Vilnija atsijų į Lietuvos Seimą daugiaus atstovų, priešingų krikščionims demokratams ir kunigai negalės tuomet savo "kulturos" Lietuvai primet. Todėl Lendvarave ir nutarta: "Vilnius len-

kams pavest, kad jie Vilniaus ir vilnijos gyventojus sukatalikintų."

Lygiai tokia murzina politika buvo ir yra vedama link Klaipėdos. Mat Klaipėdos krašte, daugumoje, yra protestoniškos orientacijos gyventojai. Todėl, jei Klaipėda būtų pilnai prie Lietuvos priglausta, tai praėjusiais rinkimais į Lietuvos Seimą, klaipediečiai būtų atsiuntę savo šešis ne krikščionių demokratų partijos atstovus ir tuomi būtų susidariusi rimta opozicija reikalams. Dėlto ir Klaipėdos reikale krikščionys demokratai vedė ir veda murziną ir Lietuvai žalingą politiką.

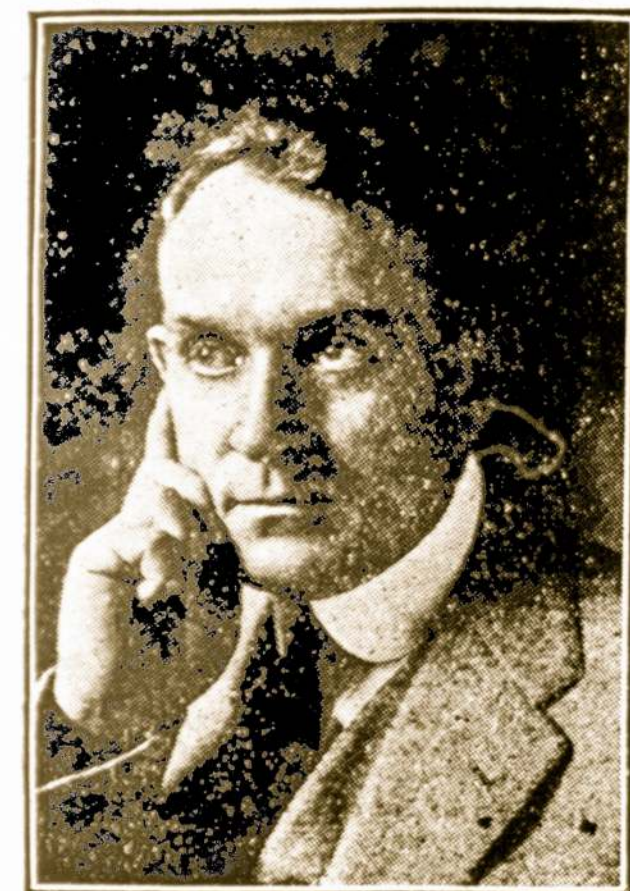
"New York Times," iš 1922 metų, gruodžio 21 d. per "Associated Press," praneša, kad Lietuvos premieras Galvanauskas buk pareiškęs: "Jei lenkai sutiks pilnai atsisakyt nuo Klaipėdos ir pavest ją Lietuvai, tai, esą, Lietuva neatzengtinai — "irrevocably" sutinkanti pavest lenkams Vilnių su užgrobtomis teritorijomis ant visados." Keno vardu ir jausmais kalba Lietuvos premieras Galvanauskas? Jei ši žinia teisinga, tai ir čia, Lietuvos klerikalų spaudimas veikia. Didelė didžiama lietuvių, kaip Amerikoj, taip ir Lietuvoje, yra šitai politikai priešinga. Daugumos lietuvių nusistatyt-

K. V. SIDAĖRAS
Dabartinis Iždo Globėjas.

mas yra: Taip Klaipėdos Kraštas, kaip ir Lietuvos sostinė Vilnius, su visomis teritorijomis, tuose rubežiuose kaip sutartyje su Rusija nubrėžta, teisingai priklauso Lietuvai. Už tai dauguma lietuvių yra pilnai pasiryžę kovot iki tol, kol šie kraštai bus pilnai ir neatmainomai priglausti prie MOTINOS LIETUVOS ir kol Gedimino Kalne Lietuvos trispalvė vėliava neužplevėsuos. Todėl te nedrįsta klerikalai su Lietuvos premieru Galvanausku Lietuvos parđavikų aktą su Lenkija daryti!

Tokius tai faktus turėsim minėti, apvaikščiodami šešerių metų Lietuvos Nepriklausomybės sukaktuves. Nesmagu, bet taip yra, ir Amerikos lietuviai turėtų rimtai susidomėt ir subrust prie gyvėsnes akcijos. Pasi-stengkit visur susirinkimuose išnešt rezolucijas, reiškiančias nepasitenkinimo dabartinės klerikalų valdžios politiką. Protes-tuokit visi lietuviai prieš taikymosi atiduot lenkams Vilnių su

W. J. LIUTAS
Dabartinis Sandaros Prezid.

kratingumą saikuojame.

Anuo metu Kristų, žydu ir romiečių minia — fanatikų minia — riksmu reikalavo nužudyt, nukryžjavot. Pas minią teisybės nebuvo ir but negalėjo, nes ji susidėjo iš tamsunų fanatikų; karališkų vergų kuniskai ir prietaringosios (anot dabartinių Kristaus įpėdinių-kunigų) pagoniškos religijos vergų dvasiška. Toji įtuzusi fanatikų minia savo riksmu priverstė Pilotą nuteist nekaltą žmogų. Pilotas, pirm iš-tarsiant mirties dekreta, nusiplovė savo rankas, o tuomet iš-tarė mirties dekreta žodį: "Nukryžjavokit jį." Fanatikų minia, tiesiog pakvaišusi iš džiaugsmo, Didijį pasaulio žmogų nukankino. Jau arti du tukstantai metų nuo to laiko prasliuko, bet nieks iki šiol neišteisino nei tų laikų valstyvinių įstatymų, neigi bažnytinų. Visi pripažįsta, kad tai buvo neteisingai žmogus nužudytas.

Tas nuotikis paginidė naują

A. AKELAITYTĖ
Dabartinė Iždo Globėja

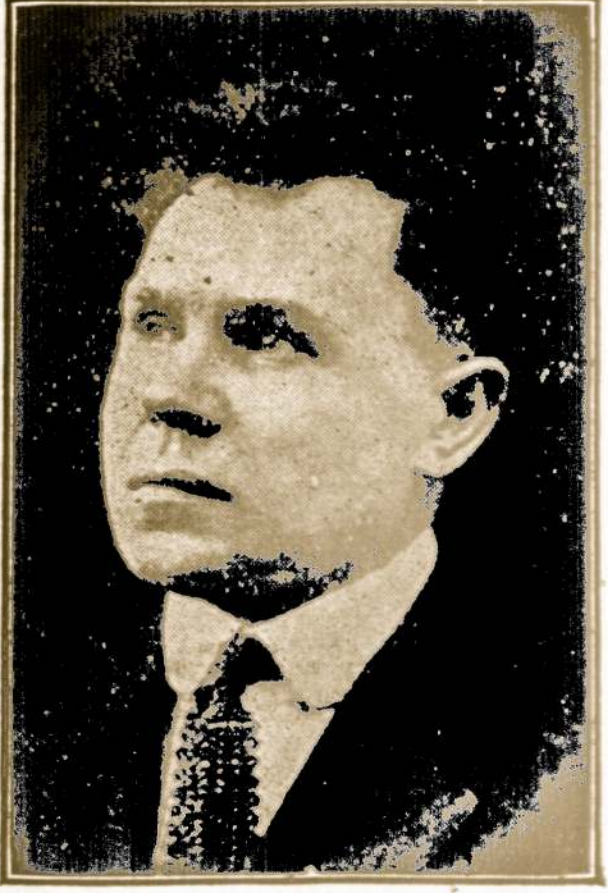
ANTANAS IVAS, Dabartinis Sandaros Iždininkas.

bė maištininku, bedieviu, heretikų, išgama etc. Ir taip atsitiko tik dėlto, kad ten veikė pagoniškos religijos kultūra ir monarchizmas. Sakoma, jei ten būtų buvusi demokratija ir krikščioniška "kultūra", — ypač krikščioniška demokratija, tai bažnyčiose tokių jomarkų nebūtų buvę ir žmogaus už jo teisingą pasielgimą nebūtų taip paniekinę. Argi?

Štai demokratinėje Lietuvos Respublikoj, krikščionių demokratų valdomoj, kun. Vailokaitis bankas lupa iš Lietuvos vargšų po 100 ir net daugiaus nušimčių palukėnų. Tai yra "tikra ir pilna" dešimtinė. Krikščioniškos religijos vadai nieko tame blogo nemato, lygiai kaip ir anuomet žydu ir pagonių kunigai nematydavo. Demokratinės Lietuvos premieras, vyriausis Lie-

kratijai. Gi pati krikščioniška demokratija yra niekas daugiau, kaip tik Romos juodojo internacionalo vergiškas įrankis neigimui bei griovimui pasaulinės demokratijos, kuri nesutinka su juodojo internacionalo demagogų politika, šmugeliu, veidmainyste, etc.

Nėr abejonės, jei Didysis žmogus dabar aplankytų Lietuvos Demokratinę Respubliką, tai pirmuoju jo darbu būtų: išvartyt iš dievnamių "perkūčius, perkančius ir parduodančius." Už tai, nēr abejonės, Lietuvos krikščioniška demokratija, su juomi lygiai taip pasielgtų, kaip ir pagonis pasielgė 1923 metai atgal. Teisybės jieškant varinėtų jį nuo kun. Krupavičiaus pas kun. Vailokaitį, nuo Vailokaičio pas kun. Bučį, nuo

JUOZAS VIRBICKAS
Dabartinis Iždo Globėjas.

visomis vilnijos teritorijomis. Tokias rezolucijas reik siųst Lietuvos Seimui ir Ministerių Kabinetui ir lietuvių laikraščiams, kaip čia Amerikoje, taip ir Lietuvoje.

O gal bus pravartu šaukti dabar Amerikos Lietuvių Seimas?

Imkitės, lietuviai, gyvai už darbo, nes Lietuvos nelaimė arti ir jei tylėsit, tai galės pardavimo aktą klerikalai tykia atlikti, o jau tuomet bus per vėlu. Budėkit! Subruskit visi dabar gint Lietuvos čielybę ir demokratines idėjas. DZIEMEDZIS.

Treji Metai Atgal.

1921 metais su sausio pirmą dieną man buvo lemta stoti darbuotis prie Sandaros Centro, t. y. eiti Sekretoriaus-Administratoriaus pareigas iki šiam laikui, kada sulaukėme savo organizacijos 10 metų Jubilėjų.

Ypatingai 1921 metais mums turės būti nepamirštami niekad, nes tais metais mūsų organizacijos reikalai stovėjo kaip

K. S. KARPAVICIUS
Apšvietos Komisijos Narys

ant svarstyklių: gyvenę ar mirę? Mat tais metais siautė didelė bedarbė, kurioje mūsų idėjos draugai budami be darbo negalėjo netik paremti dar visai silpną esančią mūsų organizaciją, bet sykiu dėlei sunkaus gyvenimo aplinkybių, negalėjo nė savo reikalingas duokles už organą apsimokėti. Paraginus užsimokėti gaudavai atsakymą, kad jis yra ir bus mūsų idėjos draugas ir pilnai atsilygys šiek-tiek gyvenimo sąlygoms pagerėjus. Iš tokių atsakymų matėsi, kad mūsų praklini idėja negali būti mirtina, kad ją laukė ta diena, kada ji įeis į plačias lietuvių minias. Vat, čia ir reikėjo rimtai pagalvoti, kaip pergyventi tuolaikinių krizių ir uždengti tuolaikinių bėgančių reikalų išlaidas ir sykiu atsilyginti iš pirmiausia esantiems skolininkams nuo jų sulaukus grumojančius reikalavi-

mus. Čia ta visa sunkenybė kaip tik ir griuvo ant mano pečių, kur sykiu palietė ir kitus sykiu su manim dirbančius prie organo darbininkus.

Bet apsišarvavus tvirta idėja ne drąsa, nežiurint, kad reikėjo sąvairtę kitą pabuti be algos arba ir dar dadėti, drąsiai žengėme pirmyn, nežiurint bedarbės krizio, skolininkų spaudimo bei priešų atakų, kiek tik aplinkybės leido, varėme pradėtąjį darbą. Tai buvo vieni iš silpniausių metų, kokius teko pergyventi, nes, berods, tais metais daugelis ir buvusių tvirtų organizacijų bei įstaigų žlugo, uždarydamos savo duris ant visados.

Laikui bėgant, šiek-tiek pradėjus darbams eiti, pradėjo iš lengvo susitvarkyti ir darbo žmonių gyvenimo reikalai, ir mūsų organizacijos silpni reikalai pradėjo atsigtuoti. Gi tuo pačiu sykiu klerikalams užvaldžius Lietuvos valtybinį vairą ir p. Čarneckiu, Lietuvos atstovui, Amerikoje galutinai įpuolus į klerikalų glėbį, klerikalai pradėjo skelbti savos partijos gražius žadėjimus Lietuvai, pradėjo didelę ataką ant taip vadinamų "bedievių," pažangiųjų žmonių, tad, beabejo, pažangiųjų organizacijų sparti pirmynžanga galutinai liko sulaukta, pakol galutinai paaiškėjo klerikalų politika. Gi klerikalų politikai pradėjus aiškėti ir amerikiečiams lietuviams pamačius, kad remiant klerikalų politiką nieko gero negalima sulaukti nė Lietuvai, nė lietuvių liaudžiai, tai kaskart vis rimčiau pradėjo atsižvelgti į taip vadinamos vidurinės sriovės Tautininkų - Sandariečių veikimą ir kaskart vis didesniai priartėti vienam iš teisingiausių ir sveikiausių Sandariečių politiniam nusistatymui, dėdamiesi kaipo nariai prie Sandaros arba ko tai laukdami neprisidedant oficialiai prie organizacijos, bent aktyviau remiant Sandariečių veikimą bei politinę akciją. Čia jau Sandara žymiai pradėjo sutvirtėti. Pradėjo sutvirtėti esančios kuopos, gaudamos naujų spėkų, sykiu ir naujos kuopos susiorganizuot.

Pradėjus Sandarai tvirtėti ir

jeiti į platesnes lietuvių minias, ar tai iš pavydo, ar kokios tai pagėžos ant Sandariečių pradėjo ataką "Keleivis" arba keleiviniai socialistai. "Keleivis" pradėjo pušti "Sandarą" dėlto, kam "S." pastebėjo, kad "Keleivis" susidraugavo su prošejanais lenkais. Nors apie keleiviečių-lenkų

brolybę, berods, pirmiau pastebėjo "Vienybė" ir "Darbininkas", negu kad "Sandara", bet "Keleivis" pirmuosius du neprišimines puolė ant "Sandaros", kas aiškiai parodo, kad tai su tam tikru politiniu išrokavimu, kad sulaukyti "Sandaros" sparcią pirmynžangą.

NADAS RASTENIS.

Labor Omnia Vincit.

Sandaros Dešimtmėtinėms Sukaktuvėms.

Skaisti Mintis. Mintis žavinga,
Į rubelius dar suvyniota,
Lopšyje supta ir liuliuota...

Kilta Mintis, Mintis Galinga,
Dabota, guosta, glamonėta,
Iš kudikystės išauklėta...

Tvirta Mintis, Mintis Sparnuota,
Teisybės rubais padabinta,
Ant aukšto sosto pasodinta.

Tyra Mintis, minių auginta,
Pavirto į galingą sriovę,
Ir neša laimę ir gerovę...

— O —

Keli prakilnūs Tėvynainiai,
Dainų šalies tikrieji aniai,
Išguiti į laisvesnę šalį,
Suėjo į savų burelį,
Kits-kitą kvietė, kurstė, gundė:
"Juk darbo laikas yra šandie!
Tėvynė skursta, broliai žusta,
O priešai tik retėžiais kausta!
Juk dar narsai šiaurės arelio
Keistas puotas kasdieną kelia...
Iš mus šalies šandien paliko
Tiktai auka nuožmaus plėšiko;
Juodi tarnai kraujuoto caro
Visam krašte liauzus sau daro..

Juk mes sunai vienos Tėvynės,
Patekome čia tik ant nakvynės...
Praleidę tą audruotą raktį,
Savon šalin turėsim kaktį.
Tat laikas, broliai, pasiniukus
Apžvelgti stovi, nors per ukus..

Visi mes esam vieno kraujo,
Pradėkim veikti darbą naują:
Lai atvykę čia, į burį,
Lai sau už teisią garbę turi
Ištoti į rinktinę talką.
Visų Tėvynę jungą velka..
Visi juk esam mes bėdaliai,
Visi ir dirbkim savo šaliai.
O gal ir greit išauš tas rytas,
Kad bus budelis išvartytas
Iš mus Tėvynės numylėtos,
Ir bus visiems tremtiniam vietas,
Ir bus mus žemė atvaduota,
Ir pačiai liaudžiai atiduota.."

Išgirdę tą ugninę mintį,
Vieni pradėjo ją auginti;
Bet kaikuriens ji nepatiko,
Tai jie su goda pardaviko:

"Nebus tokios svajotos laimės—
Kaip Maižius buvo čia, ant žemės!—
Kad Lietuva būtų Valstybė,
Su pilna nepaliečiamybe.
Tai kam čia mums ir laiką leisti—
Geriaus viską į šalį mesti,
Ir Marsalietę užgiedoti,
Tada tai bus visi bagoti!"
O kits "Be jokių loskų Romos,
Bus mus likimas kaip Sodomos.
Mums reikia dar autoriteto,
Kitaip tai bus jau galas svieto!"

Bet minios burės į vainiką,
Ir geras skaičius pasiliko
Sutraukta į veikliųjų tarpą,
Prie to brangaus tautiško darbo.
Ir dienos bėgo, metai ėjo,
Su greitumu sparnuoto vėjo,
Ir dešimts metų jau sukako,
Kaip Sandara ant savo tako..

— O —

Artojas dirvoj grūdus sėjo,
O varna lakstė ir knarkėjo.

"Kvailys tas senis,
Nors daug gyvenęs!
Veltui jis grūdus barsto,
Ar jam per daug jau maisto?
Juk grudas žemėj pusta."
O žvirblis: tyliai-priselėjo,
Ir rinko grūdus, kiek galėjo.

Vienok, abu tie paukščiai klydo.
Nes iš pasėto dirvoj grudo
Diegai sužėlė;
Skaisčioji saulė
Iš jų išglostė
Banguotą skraistę
Aukšinių varpų.

Ir dirvos kniusas ne'psivylė,
Jis žiemą našią mantą kulė.

sis paskutinis antpuolis "Sandarai" nė kiek nepakenkė, mat Sandariečius vedančius švairią politiką Amerikiečiai lietuvių gerai suprato ir nepaisydami jokių šmeizikų rėmė Sandariečių politinį nusistatymą. Taip Sandarai žingsnis po žingsnio žengiant kas kart į platesnį gyvenimo kelią, nežiurint kokias kliūtis reikėjo pergyventi, tai idėjai pasišventę žmonės pajiegė aukštesnę išskelę išlaikyti Laisvos Demokratijos vėliavą, po kuria spindi visas Sandariečių veikimas ir sulaukti šį taip brangų Jubilėjų būnant didelėje šeimynoje, susidedančioje iš 83 kuopų, ir tai prakliniai šeimynai kasdien vis žymiai didėjant.

Nežiurint, kad organas įgytas ant skolos; kad skolintojai yra nums suriše rankas platesniam veikimui, bet per pereitus trejus metus, mes, nežiurint į tas visas kliūtis, kokias reikėjo pergyventi — sulaukėme į savo eiles net 16 naujų kuopų, kas parodo, kad politiniame lauke mes esam laimėję, kad savo spėkas esame žymiai sustiprinę.

Gi sulaukus šį taip svarbų, brangų Jubilėjų, beabejo, kad jis daug ką įneš į mūsų organizaciją; kad jis pakreips mūsų pusėn didesnes minias mūsų idėjai draugų, kurie iki šiol remia mūsų veikimą, o nuo šio laiko stos į mūsų eiles aktyviam veikimui, kad koveikiauusiai sulaukus tos valandos, kada mūsų Tėvynėje Lietuvoje užplevėsios Laisvos Demokratijos Vėliava; lietuviams išauš skaistus rytas, kur šviesi saulė išblašys nuo Lietuvos padangės tamsius klerikalines sektos debesius.

Tad perleidę šį savo Jubilėjų garbingai jo atminčiai, kiekvienas Sandarietis iki busiančio mūsų Jubilėjinio Seimo pasiimkime liuosnoriai sau už užduotį, kad prirašyti po naują narį ar skaitytoją. Gi kiekviena kuopa ar šio Jubilėjaus apvaikščiojimą ar kitą koki vakarą surengti galutinam Sandaros skolų išmokėjimui, kad nuo sekančio Seimo mūsų organas liktų galutinai be skolų ir naujoji išrinkta Valdyba, pradėdama vienuoliktus metus, galėtų pradėti be jokių kliūčių. Stokime į darbą visi Sandariečiai! Lai kiekvienas lietuvis ar lietuvis, branginanti Demokratinę laisvę, buna bendroje mūsų šeimynoje, po Sandaros vėliava.

Tad su šiuom Jubilėjum sveikinu visus Sandariečius, visus Sandaros draugus, kurių kiekvienas, sulgy savo išgalės, parėmė mūsų dar jaunutę esančią

organizaciją — Amerikos Lietuvių Tautinę Sandarą, padėdami praminti lygų kelią į šį mūsų garbingą Jubilėjų. Valio Sandariečiai! Valio "Sandaros" skaitytojai! Valio visi Sandaros prieteliai! Valio Sandaros Jubilėjus!

K. J. PAULAUSKAS,
Dabartinis A. L. T. Sandaros Sekretorius - Administratorius.

V. P. JANKUS
Kontrolės Komisijos Narys.

ŽEMĖ PASLYDPO BRITANIJOS.

Rinkimuose į Anglijos Parlamentą darbininkų partija laimi didesnę skaičių savo atstovų. Darbininkų partijos išrinkta trys moterys, reiškia, Anglijos imperijai matosi daugiau darbininkų organizatyvio judėjimo, negu Respublikoniškose šalyse. Pagal gautas žinias iš įvykusių rinkimų į Anglijos Parlamentą, tenka patirti, kad laimėjo 47 naujus atstovus. Darbo partija senate Anglijos parlamente turėjo 144 savo atstovus, naujame parlamente turi 191 atstovą. Anglijos visuomenėje tikimasi susilaukti premjerą iš darbininkų partijos.

"Anglijos parlamente partijų atstovai dalinasi sekančiai: Konservatyvių 259, Darbininkų 191, Liberalų 148, kitų 10, nesužinoti laukiami 7, viso 615. Šiais rinkimais gan gerai sustiprėjo Liberalų Lloyd George ir Asquith suirus partija, mat šie du Liberalų partijos vadai kitados buvo nesutikime, kas buvo priežastis Liberalų susiskaldymo — demoralizacijos, šiais rinkimų metais Lloyd George ir Asquith, susitaikė, iš to rezultatas yra: laimėta 4 nauji L. P. atstovai į šį naują parlamentą. V. M. Č.

STASYS MOCKUS, Kontrolės Komisijos Narys.

DR. K. DRANGELIS, buvęs Politinio Izdo Pirmininkas.

nybes, smagu pasidarė, nes išvysti, kad ir po didžiausių sunkenygių laisvė, teisybė ir praklūnimas, kad ir po valiai, ima viršų.

Iš kitos pusės imant skaudu darosi. Pusė Lietuvos gyventojų po Lenkijos Vilniaus srityje vargsta, Klaipėdos klausimą lenkai per francūzų įtekme trukdo ir stengiasi mums paveržti iš rankų. Krikščionys demokr. savo trumparegišku nusistatymu, kuris riša mokslą, bažnyčią ir

J. P. TUINILA
Vienas iš "Ateities" steigėjų.

valstybę į vieną, atšaldo Klaipėdiečius nuo Didžiosios Lietuvos. Štai mes matom Lietuvos mokslaines ir Kulturines įstaigas po jezuitų kurka, jos finansus ir ekonomiją kunigiškų spekuliantų rankose, jos industriją rudyjant po įtekme netikusios partijinės valdžios, jos valstybines mokesnis panaudojamas apmokėjimui bažnyčių, kunigų ir jų tarnų. Ar ilgai ištesės gyvuoti mūsų Tėvynė tikiose aplinkybėse? Tai yra didelis klausimas.

Išvydus, kad tie žmonės, kurie atliko milžiniškus darbus (k. t.

KAZYS SUNGAILA
Vienas iš steigėjų ir stropus "Sandaros" platintojas.

gerb. J. Vileišis, kuris bėgyje metų išpardavė daugiau bonų, negu klerikalai bėgyje šešerių metų; k. t. gerb. J. Naruševičius, kuris išgavo Lietuvai paskolą nuo Anglijos negirdėtai mums geromis išlygomis) nėra laikomi toj pagarboj akyse mūsų dabartinės valstybės, kaip kad reikėtų ir nėra taip įvertinami, kaip kad jų dideli darbai, kuriuos jie atliko, juos turėtų įvertinti, yra nujauciamas kas tokio nesveiko.

Kada pamatai, kad gabiausias sielos, kurios sukūrė mūsų valstybę prieš didžiausias sunkenybes, yra prašalinamos, o jų vietoje bekompetentiški krikšč. dem. šulai sodinami, vėl išrodo nesveikai.

Patėmijus į Lietuvos 200,000,000 litų budžetą, palyginus jos 60,000,000 litų apyvartoj ir atmenant, kad krikšč. dem. partijos šulai k. t. kun. Vailokaitis ir kiti priešinosi piniginiai iš Anglijos paskolai — gal tam kad ir ateityje galėtų sau smagiai spekuliuoti — vėl išrodo blogai.

Išdomėjus, kad tie "Krištava" avinėliai, kuriems "rupi" vien "tik" dangaus karalystė, tampa narkotikų šmugelinkais ir yra paliausojami už tokį išdavišk-

ką pasielgimą prieš valstybę, o iš kitos pusės tie, kurie drįso nesutikti su valdžios kaikiuriais nusistatymais, yra išvaroma ant "peselėnės" arba sugrudami turman, vėl aiškūs trukumai mūsų valstybiniam gyvenime.

Kada kunigai spekuliuodami su šalies valiuta pralobsta ir tampa milijonieriais negirdėtai trumpame laike ir įsigyję savo bankas Berlyne: užvaldo šalį ant tiek, kad net turi galę sustabdyti ją nuo priėmimo piniginės paskolos — su tiksiu, kad galėtų toliau spekuliuoti ir imti apie 100 nuoš. į metus ant paskolų. Vėl kažkas nešvaraus atrodo.

Tad mums, A. L. T. Sandaros nariams ir visiems mūsų vienminčiams, atmenant dešimts metų sukaktuves, yra už priedermę įsidomėti, kad Lietuva yra iš dalies nepriklausoma, bet dar ne Laisva. Mūsų drebai dar nepasibaigė, bet tik gerokai prasidėjo. Todėl vyrai už irklų ir traukim išvien — kovokim prieš prietarus ir demagogus, Platinim šviesą tarpe kaimiečių ir jiems išrodiėkim raštu ir gyvu žodžiu, kas buvo ir yra jų draugai, o kas jų išnaudotojai. O jam supratas, ateis nauja gadyne, išvysime tikrą laisvę, parentą ant mokslo, šviesos ir pastatanciją mūsų tautą eilėna pilnai apšviestų ir kulturingų tautų.

P. J. Žuris
Sausio 1, 1924 m.,
Cleveland, Ohio.

M-kų Matas.

JUBILĖJUS

Nunai Jubilėjus
Sriovės mus brangios.
Lai žino kiekvien's ta,
Narys Sandaros.
Lai reiškia širdyje
Pagarbos gilios,
Gyvi kol karžygiai,
Vadai Sandaros.
O mirus — ant kapo
Karžygių narsių
Padėkim vainiką,
Padėkos gėlių.
Istorijoj mūsų
Jų vardas skambės,
O vaisiai jų darbo
Per amžius žydės.

VYRAI, PETYS Į PETI.

Ei, jus, vyrai Lietuvos!
Ar negirdit balso Jos?
Tai jus šaukia vėl į karę,
Meskit sėję, meskit arę.
Jus į eilę stoti turit,
Nes jus Vilniaus da neturit,
O kad Vilnių atvaduosit,
Vėl sugrįžę arsit, piausit.
Kardus aštriai išpustykit,
Lenkams sprandus pakasykit,
Žirgus greitai jus balnokit,
Linkui Vilniaus drąsiai jokit.
O kad priešą jus sutiksit,
Kartu valio! jus suriksit,
Jus į Vilnių greit įsmuksit,
Lenkams tuo ragus nusuksit.
Na, vyručiai, pagalvokit,
Ir į burį greitai stokit,
Nes tenai jus broliai šaukia
Ir pagelbos nuo jus laukia.
Jus juos turit paliausuoti
Ir jiems laisvės taip pat duoti,
Nes juos priešas ten kankina,
Šaltuos muros užrakina.
Jiems ten laisvė yr' užginta,
Rankos pančiais surakinta.
Jus jiems pančius nukabinkit
Ir jų širdis suraminkit,
Nes jie sunęs Lietuvos,
Bet atskirti jie nuo jos.
Na, vyručiai, visi šokim
Ir su priešu jau kovokim.
Kad gyvenam ir toliausia,
Bet Lietuva mylimiausia,
Jos karžygiai yr' galingi
Ir darbai jų stebuklingi.
Mes jiems pinigūs aukuokim
Ir gerai juos apšarvuokim,
Jų būdas yra kietas —
Kardas rankoj plieno lietas.
Už tėvynę daug jau šuvo,
Kitų kaulau jau supuvo.

Bet jie vilties nenustoja
Ir drąsiai da vis kovoja.
Da ne vienas ten ir žus,
Kurie gins jos rubežius.
Mat lietuviu budas tvirtas
Ir visų yra pagirtas,
Net prieš dešimts vienas stoja
Ir gabumus pavartoja.
Tad, vyručiai, pats į petį —
Imkim ginklą viską metę.
A. Juogudis.

Bell Phone: Oregon 0863-J.
Dr. Ignotas Stankus
1210 So. Broad Street
Philadelphia, Pa.
LIETUVIS DAKTARAS (gydo visokas ligas) IR CHIRURGAS (daro visokas operacijas).
OFISA VALANDAS:
Nuo 9 iki 11 A. M.
Nuo 2 iki 4 P. M.
Nuo 7 iki 8 P. M.
Nedeliomis Nuo 10 iki 3 P. M.

Lietuviška Valgykla
Kur galima gauti skanių valgių, kopustų su dešronis.
Prašome užėiti.
244 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.

LIETUVIŲ MUZIKOS KONSERVATORIJA
L. M. Konservatorija jau atidaryta. Ateik ir pasimokyk dainavimo ar pasilavink kurį nors instrumentą vartot. Mokslas ir Dailė-muzika reikalingiausi dalykai žmonių kultūriniam kilimui. Civilizuotas žmogus turi suprasti dailę, o ypač muziką. Kad dalyką supratus — jį reikia mokyti.
Lekcijos duodamos dienomis ir vakarais.
10 Lekcijų dainavimo ar kompozicijos — 15 dol.
10 Lekcijų piano, smuikos, klarneto, korneto ar kitokio instrumento — 13 dol. Lekcija duodama kiekvienam skyriui, 1/2 valandos ar ir visa valanda, paga sutarties.
Pinigai įmokėk iš kalno už 10 Lekcijų. Mokinys, praleidęs savo lekciją, ją žudo. Phone 2087-W. Adresas
MIKAS PETRAUSKAS,
769 Broadway, So. Boston, Mass.

EAGLE MIKADO
The YELLOW PENCIL with the RED BAND
EAGLE PENCIL CO. NEW YORK, U.S.A.

Gramafonai Rekordai ir Pianu Rolialiai
Užlaikome visus naujausius lietuviškus rekordus ir pianų rolielius pagamintus geriausių lietuvių dainininkų, kompozitorių, muzikų ir monologistų. Iš kitų miestų kreipkitės laiškais, pažymėdami ko reikalaujate: gramafonų, lietuviškų rekordų ar lietuviškų player pianams notų (rolls). Prisiųsk 2c. stampą dėl katalogo. Musų krautuvėje užlaikome čėverykų vyrams, moterims ir vaikams, padarytų iš geros skuros ir naujausių madų. Turime daugybę vyriškų rubų, kaip tai: kepurių, skrybėlių, marškinių, kalnierių, naktaizų ir daugybę kitokių daiktų. Visuomet gausite gerą patarnavimą.
GEO. MASILIONIS
233 Broadway, So. Boston, Mass.
Tel. S. B. 1456-J.

Tel. So. Boston 2027, Antros lubos Kambarys 1.
Jonas S. Palionis
Nejudinamo Turto Pardavimo ir Apdraudos
AGENTURA
Parduodu Namus ir Ukes. Taipgi apdraudžiu Namus, Automobilius, Krautuvijų Stiklus ir tt.
Su viršminėtais reikalais kreipkitės pas mane, kur gausite geriausį patarnavimą.
366 Broadway, So. Boston, Mass.

Tel. So. Boston 0839-W.
Lietuvių Rakandų Krautuvė
Tai vienintėlė Didžiausia Krautuvė, kur dideliame pasirinkime galite gauti: Visokių Lovų, Kaldrų, Karpetų, Vairams Vežimėlių, Fronruimiams Setų, žodžiu sakant, pas mus galite gauti visus tuos Rakandus, kurie tik žmogaus gyvenimui yra reikalingi.
Pas mus perkanti visados gaus už prieinamą kainą už cash arba ant išmokėjimo lengvomis išlygomis.
Reikale kviečiame visus užėiti.
268 Broadway, So. Boston, Mass.
A. AŠMENSKAS, VEDĖJAS.

P. J. Akunevičiaus Lietuvio Graboriaus Nauji Ofisai-Skyriai

GENERALIS OFISAS SO. BOSTONE, 258 Broadway, Tel. So. Boston 0381. Gyvenimo Tel. S. B. 2024-J.
SKYRIAUS OFISAS W. LYNN, MASS. JUOZAPAS ŽUROMSKIS 611 Summer St., Tel 75166
SKYRIAUS OFISAS, MONTELLO, MASS. Pas J. A. MOTEJUNAS, 677 N. Main St. Tel. 1777-J.
Suteikiu lietuviams konogeriausį patarnavimą nežiurint koku laiku šauktų: dieną ar naktį. Važiuoju į vusus miestus nežiurint kaip toli yra nuo ofisų ir už važiavimą nieko nerokuoju. Tad kviečiu lietuvius reikale kreiptis prie manęs, o suteiksiu skubų ir gerą patarnavimą ir už pigesnę kainą negu kiti. Tad reikale kreipkitės į bile kurį aukščiaus minėtų ofisų. Lietuviai pas lietuvi.

Kultūrinį Darbą Paminint.

Šių metų sausio 14 d. sukanka dešimt metų nuo to laiko, kai burelis energingų South Bostono lietuvių - tautininkų stėjo prie rimto kultūrinio darbo ir, neatsivėlgdami į dideles finansines išlaidas, įkūrė tautinės dvasios laikraštį "Ateitį." Kadangi man teko garbės būti šito laikraščio pirmuoju administratorium ir biznio vedėju, todėl, paraginusi dabartiniams "Sandaros" vedėjams, pasiryžau padaryti nors trumpą peržvalgą, kas teko pergyventi naują laikraštį leidžiant ir dedant pastangų jį išlaikyti. Ypač tatau tinka padaryti prie šios reikšmingos progos, kuomet minima 10-ties metų sukaktuvės nuo įkurimo šito tautinės dvasios laikraščio. Juk tai gražus laikotarpis kultūrinio darbo ir per tą laiką daug prakilnaus darbo nuveikta, todėl yra kuo pasidžiaugti, yra iš ko tinkama peržvalga padaryti.

Tiesa, šiandien minime jau "Sandarą," o ne "Ateitį," kuriuo vardu šitas laikraštis buvo pradėtas leisti. Bet kadangi "Ateitį" - "Sandarą" ėjo be jokios pertraukos ir kas svarbiausiai, tai tuos pačius idealus atstovaujamos, tų pačių žmonių remiamos ir palaikomos per dešimt metų švietė ir kultūrinio mūsų liaudį, todėl vien vardo pakeitimas paties jubilėjaus reikšmės nesumažina. Ir šiandien piina tinka pažymėti nuveikti kultūriniai darbai "Ateities" - "Sandaros" pastarųjų dešimties metų laikotarpiu.

Lapkričio 18 d., 1913 metų, atvykau So. Bostonan ir čionai pirmu kartu sutikau tą prakilnų burelį bostoniečių lietuvių-tautininkų, kurie buvo pasiryžę įkurti naują laikraštį ir jau buvo sudėtas arti dviejų tukstančių dolerių kapitalas. Šio didelio ir prakilnaus užmanymo iniciatorium ir vyriausiu vykintoju buvo Kastantas Jurgeliūnas, nors ir kiti darbuotojai buvo karštais pritarėjais šito prakilnaus užmanymo. Rodos, šitame pirmame susirinkime pil. Jonas Tuinila perskaitė jo paties patiektus naujai bendrovei įstatymus ir tapo įkurta "Ateities Spaudos Bendrovė." Tuojaus imtasi prieš spaustuvės įrengimo, sukelta daugiau kapitalo ir pakviesta naujai kuriamo laikraščio redaktorium literatas-poetas Julius

Baniulis, kuris pradžioje gruodžio mėnesio atvyko Bostonan ir pradėjo rengti naujam laikraščiu medžiagą.

Spaustuvė įkurta be didelių sunkenybių, nes kuomet yra pinigų, tuomet ir sunkiausios klutys lenkvai pergalima. O pinigų naujai įkurta "Ateities Spaudos Bendrovei" netruko, nes kiekvienas akcininkas buvo pasiryžęs dėti tiek, kiek reikalinga moderniškai spaustuvei įrengti. Ir štai, leidėjų dideliu džiaugsmu, sausio 14 d., 1914 metų, išėina pirmas "Ateities" numeris, kurį vietos lietuviai įvairiu upu pasitinka: tautinio nusistatymo žmonės lygiai tokiu pat džiaugsmu sutinka, kaip ir patys leidėjai, katalikai sutinka pritarimu, o socialistinio nusistatymo žmonės naują laikraštį sūtinka neapykanta ir iš pat pirmųjų dienų pradeda kovoti prieš "Ateitį," jos leidėjus ir vedėjus.

Ypatingai pažymėtina vietos socialistų kova prieš "Ateitį" dar ir tuomi, kad jie net nekultūringais pravardžiavimais pradėjo naują laikraštį atakuoti ir tai darė tiek savo vietinėje spaudoje, tiek viešose susirinkimuose, tiek privačiuose pasikalbėjimuose, žodžiu, nė vienos progos nepraleido, kad neišjuokus, kad neapdovanojus nekultūringais epitetais kaip paties laikraščio, taip ir jo vedėjų ir leidėjų. Vienok socialistų tos nekultūringos pastangos ėjo niekais, nes į tai nekreipė domės nė tautinio nusistatymo žmonės, nė katalikai, nežiurint, kad taip elgėsi pradedant didžiaisiais socialistų vaidais ir baigiant visais jų elininiais nariais. Naujas laikraštis plėtojosi ir su kiekvienu diena vis augo ir augo skaitytojų skaitlius.

Vienok nepoigo laiko ištinka "Ateitį" sunkios dienos. Kaip kiekvienas naujas laikraštis neišvengia medžiaginio krizis, taip negalėjo jo išvengti ir "Ateitis." Kiekvienam juk suprantama, kad kol naujas laikraštis įsigyvena, kol išsigaarsina ir suspėja įsigyti plačiosios visuomenės užsitikėjimą ima kelis metus laiko ir ligi to laiko praseina leidėjams savo kišenium atsakyti, kad pridengus laikraščio leidimo šėšų nedateklus. O čia apart visko "Ateičiai" prisiėjo susitikti ir su kitomis netikėtai kilusiomis gyvenimo sąlygomis, kurios žymiai prisidėjo prie laikraščio

leidimo apsunkinimo.

Visų pirmiausia ir svarbiausia sunkenybė kilo, kuri nemažai apsunkino naujo laikraščio plėtojimuisi, tai pasaulinis karas. Istikus karui ir jo pirmiems smugiams palietus Lietuvą, Amerikos lietuvių ramusis kultūros darbas tapo sudrumstas. Netik kad pertrauktas susisiekiama su Lietuva, kas irgi nema-

rius kun. F. Kemėšis gautinai sudemoralizuoja katalikus ir suorganizavęs klerikalinę kliką pradeda leisti savo pakraipos laikraštį. Daliis vietinių draugijų ir biznierių darbų ir pagarsinimų jau atitraukiama nuo "Ateities" ir dauguma katalikų nustoja skaityti "Ateitį" ir griebiai klerikalinio laikraščio.

Tai maž-daug žymiosios prie-

STASYS VITAITIS, Įstatų Komisijos Narys.

žai palietė "Ateities" reikalus, bet dauguma Amerikos lietuvių pradėjo daugiau rūpintis savųjų likimu Lietuvoje, negu paisyti skaitymo laikraščiu, arba rupintis praplatinimu kad ir savo idėjos spaudos. Kadangi tautinio nusistatymo žmonės yra jautriausia Amerikos lietuvių dalis, kuomet eina klausimas apie Lietuvą, todėl patekus Lietuvai pasaulinio karo sukurint tautininkai užmiršo viską ir tik rūpinosi, tik dirbo Lietuvos reikalais. Todėl netik "Ateitis" nukentėjo dėl kilusio pasaulinio karo, bet ir kiti tautininkų laikraščiai tai atjautė. Ir jei senus, įsigyvenusius laikraščius, pav. "Lietuvą," pasaulinio karo audros aidai sutriuškino, tai ką ir bekalbėti apie naują laikraštį.

Apart to, "Ateičiai" teko susitikti ir su kitomis sunkenybėmis, kurios nemažai palietė naujo laikraščio pasilaikymo klausimą. Jau aukščiau pažymėjau, kad socialistai iš pat pradžių ėjo visu frontu prieš "Ateitį." Po tulo laiko vietinis lietuvių klebonas kun. Žilinskas galutinai įsitikinęs, kad jam nepavyks naujai įkurto laikraščio padaryti klerikalų tarnu, pradėjo savo atakas prieš "Ateitį." Nors išmintingesnieji katalikai tų kun. Žilinsko atakų mažai paisė, bet visgi prasidėjo stipri agitacija prieš "Ateitį" katalikų visuomenėje ir net Raikuriuos bendrovės akcininkus tas nemažai erzino.

Sekamų metų rudenį čia pat kaimynystėje pradėta leisti kitas tautinio nusistatymo laikraštis, nors to laikraščio leidėjas, kuomet jį bostoniečiai prieš "Ateities" įkurimą ragino leisti laikraštį, net savo pagalbą žadėdami, pareiškė, kad jis žinąs ką reiškia laikraštį leisti ir todėl niekuomet nežadės užsiimti su laikraščio leidimu. Įsikurus pašonėje kitam tos pačios pakraipos laikraščiu, jau savaimi suprantama, kad tas dalinai atsiliepė ant "Ateities" medžiaginės padėties.

1916 metais jau pradeda ir klerikalinis sparnas spiestis Bostone ir neužilgo atvykęs čionai žymiausias klerikalų organizato-

mė, tai pil. K. Jurgeliūnas, kuris beveik visą laiką buvo bendrovės pirmininku. Jei ne pil. Jurgeliūno tvirtas pasiryžimas laikraštį išlaikyti, tai vargiai būtų užėję progos sandarai minėti. "Ateities" - "Sandaros" 10 metų jubilėjų. Jisai nekarta net savo privatumo bizno reikalams kenkdamas finansiniai rėmė "Ateitį." Taipgi reikia pažymėti, kad ir pil. K. Pratasas žymiai parėmė laikraštį, sunkiuoju metu suteikdamas net viršaus 2,000 dol. paskolą ir vargiai būtų sutikęs tokią paskolą duoti laikraščiu tokis žmogus, kuriam nebutų rūpėję laikraščio išsilaikymas. Bet kaip minėjau, visi bendrovės nariai kiek galėdami dirbo ir pinigų dėjo laikraščio išsilaikymui.

Apart to, tenka pažymėti ir kitas malonus faktas, kad ir pašalinių žmonių buvo nemaža, kurie rėmė "Ateitį" ir dirbo jos palaikymui. Tarpe tokių rėmėjų tenka pažymėti S. Mockus, J. Lekys, velionis K. Šlipkauskas, S. Norkunas, J. Palionis, S. Jokubauskas, K. Rasimavičius, A. Juodgudis, J. Neviackas ir daugelis kitų vietos tautininkų jaunuolių. Abeinai, karštais "Ateities" rėmėjais buvo visi tie jaunuoliai, kurie buvo susispietę prie "Gabijos" draugijos ir tuo metu plačiai veikusio Lietuvių Jaunimo Ratelio. Taipgi negalima nepaminėti, kad ir Lietuvių Ukėsų Kliubas ir dauguma jo narių, kaip Susivienijimo Lietuvių Šv. Kazimiero Draugija ir dauguma jos narių buvo karštais "Ateities" rėmėjais.

Taipgi "Ateitis" turėjo širdingų draugų ir kituose miestuose, kaip: Ramanauskai, J. Sekys, J. Žukauskas ir kiti Lawrence, Mass., darbuotojai, J. Veckys iš Haverhill, Mass., P. Bartkevičius iš Cambridge, Mass., V. K. Račkauskas ir A. B. Strimaitis iš New York City.

Ant galo negalima nepažymėti, kad užėjus "Ateičiai" sunkiesiems laikams ir visi spaustuvės ir administracijos darbininkai, nepaisydami nė darbo valandų, nė mokesties didumo, dirbo kiek galėdami, kad tik kaip nors laikraštis išsilaikytų. Iš daugiausiai pasidarbavusių spaustuvės darbininkų yra: J. Kerdiejus, J. Žemantaitis, J. Jankauskas ir administracijos raštininkė p-lė Ona Liutkevičiūtė (dabar p. Kerdiejienė). Ypač J. Kerdiejus ir J. Žemantaitis tiek spaustuvėje, tiek ir viešame vietos lie-

tuvių gyvenime dirbo "Ateities" labai kiek tik jų įjegos nešė. Tai tiek apie "Ateities" medžiaginę pusę. Vienok nežiurint tų visų sunkumų, nežiurint naujo laikraščio sunkios medžiaginės padėties, "Ateitis" suvaidino svarbų vaidmenį vietos lietuvių gyvenime. Įsikurus tautinės pakraipos laikraščiu, tuojaus sutvirtėjo tautinio elemento pozicija, tuojaus pradėjo tirpti tuo laiku labai išsiplečęs tarpe Bostono lietuvių internacionalizmas. Tuojaus pasireiškė didesnis kultūrinis veikimas ne tik Bostone, bet ir visoje apylinkėje, kuris buvo remiamas jau ne internacionalizmo pagrindu, bet lietuvių tautiniu pagrindu. Žodžiu, "Ateitis" išjudino prie darbo užsnuodusį tautinį elementą visos Bostono apylinkės.

Viena iš žymiausių Bostono kolonijai "Ateities" dovanų, tai padarymas Bostono lietuvių muzikos Centru. Atvykęs Bostonan pastebėjau čionai nemaža gražaus ir energingo jaunimo ir žinodamas ką reiškia jaunimo veikimui muzika ir daina, pradėjau susirašinėti su gerb. kompozitorium M. Petrausku, kviesdamas jį atvykti Bostonan nors vienai vasarai padirbėti su vietiniu jaunimu muzikos ir dainos srityje, kad supažindinus ir Bostono lietuvių visuomenę su jo gražiomis operomis ir operėtimis. O kas svarbiausiai, tai kad sukurbi jaunimą prie to veikimo. Ir gavęs nuo gerb. komp. M. Petrausko sutikimą, kad jisai 1914 metų vasarą galėtų atvykti Bostonan, pradėjau kalbinti prakilnesnius jaunuolius, kad sukurtų muzikos ir dainos draugiją.

Ir štai, rodos, gegužės mėnesio pradžioje, 1914 metų, sukuriame Dramos ir Muzikos Draugiją "Gabią" ir už trijų mėnesių susilaukiame Bostonan lietuvių muzikos Tėvo kompozitoriaus M. Petrausko.

Ką "Gabią" su gerb. M. Petrausku priešakyj Bostono lietuvių kolonijai reiškia, apie tai kiekvienas Amerikos lietuvis žino. Man čion norėjosi pažymėti tik tas faktas, kad "Ateitis" darė pradžią "Gabijos" ir gerb. M. Petrausko darbuotei Bostone. Su įsikurimu "Ateities" atvyko Bostonan pasiviešėti, padirbėti gerb. Petrauskas ir pažinęs bostoniečius pamylėjo juos ir apsigyveno tarpe jų. Ir šiandien Bostonas yra Amerikos lietuvių muzikos centru. Čionai gyvena žymiausias lietuvių kompozitorius, čionai gema visos mūsų operos ir operėtės ir iš čionai plaukia į visas Amerikos lietu-

vių kolonijose.

Prie progos norisi paminėti visus tuos draugus, kurie dirbo ir gelbėjo "Ateities" išsilaikymui. Iš pradžios bendrovės dalininkų, kuriems naujo laikraščio įkurimas ir palaikymas kainavo po kelis šimtus dolerių, daugiausiai dirbo sekami: K. Jurgeliūnas, A. Naujokaitis, K. Sangaila, N. Gendrolius, J. Klimas, J. P. Tuinila, K. Vileišis, F. Rupkeilis, J. Kazmauskas, A. Ivaškevičius, J. Dragašius, K. Pratasas, M. Venys, P. Karvelis, J. Naujokaitis, J. Valiackas, J. Matukaišis, P. Čeplikas, Jakavonis, M. Overka ir kiti bendrovės dalininkai. Kiek vėliaus nemažai laikraščiu gelbėjo kompozitorius M. Petrauskas ir M. Korinas, pastarasis vėliaus buvo bendrovės išdininku ir labai tankiai net savais pinigais išmokėdavo skubiausias bilas. Bet daugiausiai dirbo ir finansiniai laikraštį rė-

dirbo ir finansiniai laikraštį rė-

tuvių gyvenime dirbo "Ateities" labai kiek tik jų įjegos nešė.

Tai tiek apie "Ateities" medžiaginę pusę. Vienok nežiurint tų visų sunkumų, nežiurint naujo laikraščio sunkios medžiaginės padėties, "Ateitis" suvaidino svarbų vaidmenį vietos lietuvių gyvenime. Įsikurus tautinės pakraipos laikraščiu, tuojaus sutvirtėjo tautinio elemento pozicija, tuojaus pradėjo tirpti tuo laiku labai išsiplečęs tarpe Bostono lietuvių internacionalizmas. Tuojaus pasireiškė didesnis kultūrinis veikimas ne tik Bostone, bet ir visoje apylinkėje, kuris buvo remiamas jau ne internacionalizmo pagrindu, bet lietuvių tautiniu pagrindu. Žodžiu, "Ateitis" išjudino prie darbo užsnuodusį tautinį elementą visos Bostono apylinkės.

Viena iš žymiausių Bostono kolonijai "Ateities" dovanų, tai padarymas Bostono lietuvių muzikos Centru. Atvykęs Bostonan pastebėjau čionai nemaža gražaus ir energingo jaunimo ir žinodamas ką reiškia jaunimo veikimui muzika ir daina, pradėjau susirašinėti su gerb. kompozitorium M. Petrausku, kviesdamas jį atvykti Bostonan nors vienai vasarai padirbėti su vietiniu jaunimu muzikos ir dainos srityje, kad supažindinus ir Bostono lietuvių visuomenę su jo gražiomis operomis ir operėtimis. O kas svarbiausiai, tai kad sukurbi jaunimą prie to veikimo. Ir gavęs nuo gerb. komp. M. Petrausko sutikimą, kad jisai 1914 metų vasarą galėtų atvykti Bostonan, pradėjau kalbinti prakilnesnius jaunuolius, kad sukurtų muzikos ir dainos draugiją.

Ir štai, rodos, gegužės mėnesio pradžioje, 1914 metų, sukuriame Dramos ir Muzikos Draugiją "Gabią" ir už trijų mėnesių susilaukiame Bostonan lietuvių muzikos Tėvo kompozitoriaus M. Petrausko.

Ką "Gabią" su gerb. M. Petrausku priešakyj Bostono lietuvių kolonijai reiškia, apie tai kiekvienas Amerikos lietuvis žino. Man čion norėjosi pažymėti tik tas faktas, kad "Ateitis" darė pradžią "Gabijos" ir gerb. M. Petrausko darbuotei Bostone. Su įsikurimu "Ateities" atvyko Bostonan pasiviešėti, padirbėti gerb. Petrauskas ir pažinęs bostoniečius pamylėjo juos ir apsigyveno tarpe jų. Ir šiandien Bostonas yra Amerikos lietuvių muzikos centru. Čionai gyvena žymiausias lietuvių kompozitorius, čionai gema visos mūsų operos ir operėtės ir iš čionai plaukia į visas Amerikos lietu-

DR. A. ZYMONTAS, buvęs Politinio Izdo Izdininkas.

A. B. STRIMAITIS, Įstatų Komisijos Narys.

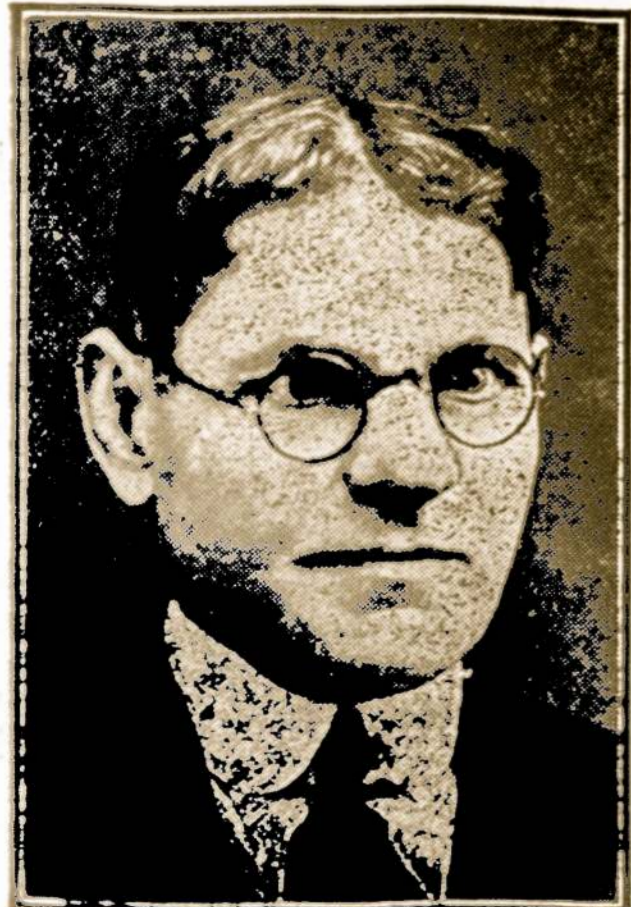
vių kolonijas graži, žavėjanti originalė lietuvių muzikos sriovė, kurios neišsemiamo šaltinio širdimi yra kompozitorius M. Petrauskas.

Tai tiek apie "Ateitį." Dabar prisieina vienas kitas žodis tarti apie "Sandarą." Nors man neteko stovėti arti "Sandaros" ir smulkmeniškai atpasakoti jos besivystymo negaliu, vienok, manau, yra reikalinga pažymėti tas faktas, kaip "Sandara" atsirado.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros metiniame Seime, kuris įvyko lapkr. 30 ir gruodžio 1 d., 1917 m., New Yorke, didele man garbe išrinko mane Sandaros Prezidentu. Taipgi šiame suvažiavime buvo plačiai kalbama apie įsigijimą Sandarai nuosavo organo. Vienok tuo klausimu prie jokių teigiamų davinų neprieita, nes Sandaros izde buvo visai maža pinigų ir tuomet Sandara turėjo vos kelis šimtus pilnai užsimokėjusių narių. Bet kadangi šiame Seime nors ir netiesioginiu būdu buvo pasiūlyta Sandarai pirkti "Ateitį," todėl vis viena išrinkta komisija iš penkių asmenų, kurių visų gerai nebeatmenu ir žinau tik tiek, kad toj komisijoj buvo P. Norkus ir Vl. Lazdynas. Šitai komisijai ir Centro Valdybai, su officio teise, buvo pavesta tartis su Ateities Bendrove dėl nuosavo organo įsigijimo.

Neužilgo Ateities Bendrovė padarė oficialų pasiūlymą paduoti savo laikraštį Sandarai prieinamomis sąlygomis, todėl organo pirkimo komisijos ir Centro valdybos bendrame posėdyje aptarta tas pasiūlymas ir įgaliojimo mane vykti Bostonan pasitarti su Ateities Bendrove. Ir sausio 13 d., 1918 m., atvykau Bostonan, kur buvo susaukta plati konferencija Ateities Bendrovės dalininkų, kurioje aptarta sąlygos "Ateities" pardavimui Sandarai. Pranešus tas sąlygas organo pirkimo komisijai ir Centro Valdybai, didžiama išsireiškė prieš pirkimą "Ateities", nes esą įsigiję laikraštį be pinigų vistiek jo neišlaikysime ir tuomet žuvus organui, žus ir pati Sandara. Nors šiuose tikrinimuose buvo daug teisybės ir kiekvienas atsargus žmogus tik taip tegali galvoti, vienok aš griežtai stovėjau už pirkimą laikraščio, nežiurint į jokių sunkenybes. Aš šitą savo nusistatymą rėmiau tuo principu, kad partininė organizacija negali gyvuoti be nuosavo organo, nes ir tuomet Sandara turėjo vos apie 400 pilnai užsimokėjusių narių ir laikui bėgant but ir tų netekus, ir, pagaliau, aš pasitikėjau tautininkų įiegomis, kad jie lengvai gali pastatyti ant tvirtų pamatų savo partijos organą, jei tik norės tai padaryti. Iš karto mano nuomonę palaikė tik vienas pil. Lazdynas.

Buvo laikyta keli bendri posėdžiai Centro Valdybos ir organo pirkimo komisijos ir vis svarstyta, tartasi organo pirkimo reikalu ir pagaliau, balandžio 3 d., 1918 m., bendrame posėdyje 3 balsais prieš 2 nutarta organą nepirkti. Už pirkimą or-

KAZYS PRATAPAS
Buves Sandaros Iždininkas.

gano balsavo pil. Lazdynas ir aš. Kiti komisijos ir Centro Valdybos nariai posėdyje nedalyvavo. Vienok po šito nutarimo aš pareikalavau, kad šitas tarimas būtų pasiūsta krivulės keliu ir kitiems Centro Valdybos ir komisijos nariams, kurie nedalyvavo posėdyje, kad ir jie turėtų progos išsireikšti šiuo svarbiu reikalu. Galutinas balsavimas nukrypo priešingon pusėn ir dviejų balsų didžiama nutarta pirmti "Ateitį." Ir to paties mė-

V. K. RAČKAUSKAS
Buves Prezidentas.

nesio 14 d. bendrame posėdyje jau padaryta keletas nutarimų nuosavo organo reikalais, nutarta "Ateitį" pakeisti "Sandara" ir išrinkta J. Ambroziejus ir aš vykti Bostonan ir padaryti galutiną pirkimo dokumentus ir visus kitus reikalingus formalumus atlikti. Tačiau pil. Ambroziejui negalint vykti tuo laiku Bostonan, jo vieton paskirtas V. Lazdynas ir balandžio 20 d. mudu su pil. Lazdynu atvykdam Bostonan ir stojam prie Ateities Bendrovės turto suskaitliavimo.

Apskaitliavus visą spaustuvės inventorių ir administracijos turta, skaitant nominale kaina, rasta viršaus 8,000 dol. vertės turto. Atskaičius atitinkamą nuosimtį už nusidėvėjimą mašinerijos ir kitų įrankių, Sandara paima savo nuosavybėn, rodos, apie 5,800 dol. vertės spaustuvę su visu administracijos turta. Galutina sutartis padaryta ir pirkimo aktas abiejų pusių pasirašytas balandžio 21 d., 1918 metų. Nuo šios dienos "Ateities" vardas jau užgęsta ir sekantis šito laikraščio numeris išeina jau nauju vardu — "Sandara."

Šitas mūsų žygis buvo labai drąsus, nes tuo laiku Sandaros izde buvo tik apie 70 dol. ir mes tik su tais pinigais "nupirkome" arti 6,000 dol. vertės spaustuvę. Vienok, kaip sakiau, mes turėjome daug pasitikėjimo sandariečiais ir tą pasitikėjimą sandariečiuose dėjom kaip pirkėjai, taip ir pardavėjai. Ir neapsirikom pasitikėdami sandariečiais!

Tiesa, iš karto prisiejo daug sunkių laikų pergyventi, nes išlaidos laikraščio leidimo nemažos, o čia nėra nė pinigų, nė narių organo palaikymui. Ir pirmiesiems "Sandaros" vedėjams prisiejo daug dirbti ir daug vargo nukęsti, kaip lygiai daugiau besirūpinanti "Sandaros" likimu Sandariečiai nemaža pinigų sudėjo "Sandaros" palaikymui. Bet kitaip ir negalėjo buti, kuomet pilnai įrengta spaustuvė nupirka beveik visiškai be pinigų. Ir vargais negalais šiandien jau baigiame išsikasti iš tų visų skolų ir neužilgo "Sandarai" jau nereikės bėdavoti dėl sunkios padėties.

Bet pažvelgus į šiandieninę A. L. T. Sandaros padėtį, jau matome visai ką kitą, negu kad buvo taisybais, kuomet dar tik buvo kalbama apie nuosavo organo įsigijimą. Šiandien mūsų Sandara jau skaito tukstančius narių, jau turi visuomenėje didelės įtakos ir su ja jau skaitosi visa Amerikos lietuvių ir Lietuvos visuomenė. Todėl ir negaila

to viso vargo ir triuso padėto Sandaros sutvirtinimui, o be nuosavo organo nebūtume to pasiekę.

Smulkmenišką ir pilną apžvalgą "Sandaros" besivystymo, manau, padarys tie žmonės, kuriems teko stovėti prie mūsų organo širdies, nes jiems tas daug geriau žinoma, negu man. Aš čionai tik pažymėjau pirmutinį etapą, kuris mums teko atlikti nuosavą organą įsigyjant, kuris buvo ir šiandien yra tvirtiausia pagrindu mūsų politinės organizacijos, mūsų idealų visuomenėje reiškimo.

Kaip kiekvienas kultūrinis darbas nėra lengvai atliekamas, nes tam reikalinga pasiaukojimas ir išstveringumas, taip ir liaudies švietimo darbas nėra lengvas. Todėl ir "Ateitis"—"Sandara" tų sunkenybių negalėjo išvengti, vienok tuo patim kartu didelį kultūrinį darbą atliko, daug pasitaravo kaip Amerikos lietuvių visuomenė, taip ir mūsų Tėvynėi Lietuvai. Todėl turėtų neužmiršti kiekvienas sandariecis, kad minėdami mūsų organo "Sandaros" 10-ties metų jubilėjų, turime padaryti sau tvirtą pasizadėjimą dar daugiau pasidaruoti mūsų brangios organizacijos ir mūsų organo labui. Jei kiekvienas sandariecis šitokius pažadus padarys ir juos išpildys, tai minėdami mūsų organo 15-os metų jubilėjų kalbėsime apie "Sandarą" jau kaip apie kasdieninį laikraštį. Be darbo, be

JONAS L. KASMAUSKAS, buves "Ateities" Iždininkas.

pasiaukojimo nieko negalima atsiekti šiame gyvenime. O ypač sandariečiai, kaipo idėjiniai žmonės, turi dideliais darbais pasizymėti, nes tik tuo budu pasieksime savo laimėjimų, susilauksime šviesesnių gyvenimo dienų.

Apšvieta, rimtas kultūrinis darbas — intensyvis darbas yra žmonių gerbuvio, jos šviesesnės ateities pagrindu. Todėl, sandariečiai, dirbkime, švieskime ir kitus švieskime! O tai galime atlikti, tik tvirtą, skaitlingą idėjinę organizaciją turėdami ir savo organą "Sandarą" padarydami rimtu, tobulu laikraščiu. Apšvieta, pasiaukojimas saviems idealams ir rimtas intensyvis darbas lai buna mūsų kelrodžiu šviesesnėn ateitin.

S. E. Vitaitis.

MIRTIES BAUSMĖS.

Šio šimtmečio pradžioje Anglijoje buvo mirties bausmė už daugiau, kaip 200 prasižengimų. Šiandie civiliam gyvenime mirties bausmė yra tik už keturis prasižengimus: padegimą valstybės dokų ar arsenalų, šalies pardavinimą, žmogžudystę ir marione plėšimą.

Lietuva ir Kunigija.

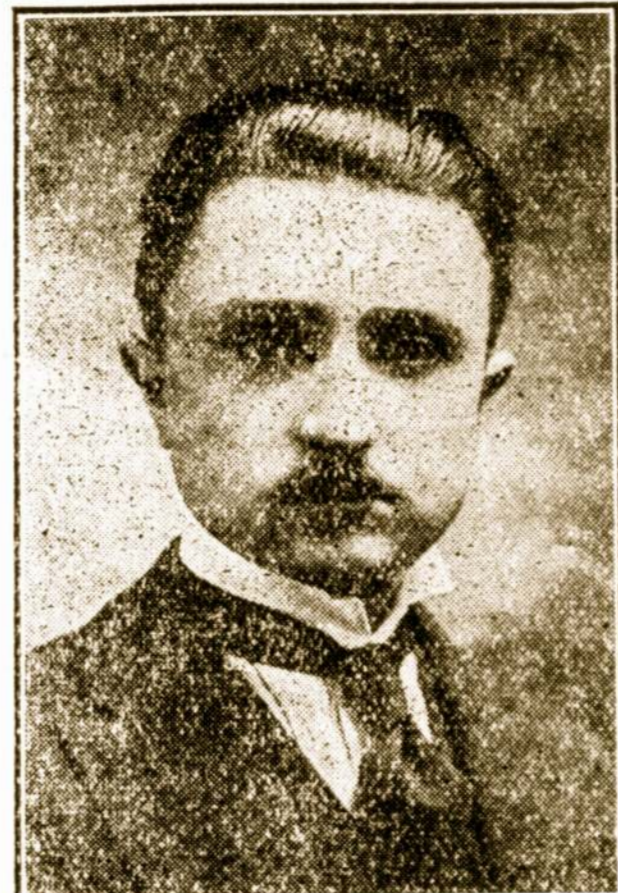
(Žiupsnelis minčių katalikų dvasiškijai).

Nudie dauguma pasakys, kad ir kunigai lietuvių labai dirba. Taip bent paviršium atrodo, tačiau tikrumoj, tas jų darbas ir nudie, jų pačių klesos labai, o ne lietuvių teikiama. Jie nudie "veikia" todėl, kad palaikius pusiau tikinčių į juos pasekėjų įsvarą, o ne kad jie jaustys tėvynainiai, ir dirbtų Lietuvai iš širdies.

Nudie jie giriasi — garsinasi spauda ir viešai, girdi mums rupi Tėvynė, ir jos labas; leidžia laikraščius, organizuoja draugijas, skverbiasi politikon, žodžiu — visur nori but pirmininkais — vadovais, nepaisant jų tikslo, tą visi matom.

Kur jie buvo carizmo metu? Kelintas iš jų rašė Lietuvos keliu klausimų? Ar jie tuomet mažiau mokslo, ar pinigų turėjo? Jie mokslo turėjo tiek pat, kiek nudie, o pinigų daugiau negu kita kokia klesa ar profesija. Lietuvos ukininkas, tą žinodamas, jei leido vaiką mokslan (gimnazijon), turėjo omenį kunigą, o ne ką kitą, užtai Lietuva kunigai, turtingiausia net po šiai dienai. Kunigai visada turėjo bent pradinį mokslą (gimnazijos IV kl.) o pinigais turtingiausia, bet iš to lietuvių jokios naudos, nes jie jokios mokslo kny-

bendro neturi, nes ir kvailas žino, kad maldomis pasninkais vien mirusius galima "bovyti", o ne gyvuosius tautos darbus žadinti. Tas pats Amerikoje: atvažiavo "mokslo" vyras Kemėšis (kurs sakos ir dabar mokinasi), ėmė leisti laikraščius, organizuoti draugijas, kazimierines, juozapines, vyčius, kuriuos, apart

A. J. GOTAUTAS
Buves Vice-Pirmininkas

amerikoniškų žaislų (ball playing) nematyt lietuvių, — matykit, ir mes veikiame.

Taip, jus veikiat tik ne iš širdies dėl lietuvių, o kad nenustot visai įtakos lietuviuose! Va, kame jusų užmačios! Jus veikiat, kad sekt kitus vadus; juos demoralizuoat prieš liaudį, kad jie negerai — netikri, o mes geri. Ne, jusų tikslas — valdyti!

Nunai, kada tikrų Lietuvos sunų pastangomis ir krauju tapo sukurta nepriklausoma Lietuvos Valstybė, Lietuvos kunigai, nebesiganėdina klebonijomis, bažnyčias bei ausines panaudoja politikos turgaviute, gi patys veržias į šalies urėdus, be jokios atodairo ir privalomas kvalifikacijos, lenda į valdiškas vietas, kaip špokai į pagamintus lizdus.

Kaip teorijoje, taip praktikoje kunigo pašaukimas bei užduotis rupintis jo sekėjų dvasine puse, bei jo siela (jei jis iki tiek nuvokia), o ne svietiškaisiais dalykais, politika. Nudie žmonės nebetiki, ką kunigas sako, o paisyti, ar gams mokslo ačiu svietiškais, o ne kunigams. Jei kuom nudie Lietuva gali pasididžiuoti iš literatūros ar mokslo srities, tai tik ačiu Dr. Basanavičiui, Šliupui, Šernui, Olšiauskiui, ir kt. svietiškais kurie nėra triuso, nė turto nesigailėjo, kėlimui lietuviuose lietuvių dvasios, o ne kunigams. Jie sau turo nojo puikiose klebonijose bei žvilgančiuose pakajuose, čiauskėdami lenkiškai, o ne lietuviškai, netik tiek, bet viešai, bažnyčiose evangelijas ir adynas lenkiškai giedodavo, netik nesirūpino tam užstoti kelią, kad pakėitus lietuviškai, bet patys viešai didžiudavos mokėdami lenkų kalbą ir nemėgdavo, jei kas lietuviškai kunigui ar tėvu pavadinom, o ne ponu. Nuo ko Lietuvoj kunigai ponais ir po šiai dienai vadinama.

Kada 1904 m. atsidarė Lietuvos spauda, ir kunigai sukruoto "dirbti," leisdami "šaltinį", "Nedėdienio Skaitymus," ir daugybes įvairiausių šventųjų vardus bei katakizmų knygeles, kurios su lietuvių pakėlimu nieko

Lietuvos valdiškas vietas turi užpildyti užsitarnavusiais veikėjais, kurie kelios dešimtys metų prieš Lietuvos įsikurimą veikė. Šie dabar nustumti šalin, parneršti, kunigai užsiauginę barzdą šeiminkauja savo pilvo naudai, kiti Romai. Vieni ministeriauja, kiti bankininkais tapę turtus krauja; tretai šmugeliauja, vis tai Dievo garbei.

Iš viršpasakoto ar gali bent vienas pasakyt, kad kunigams kada nors rupėjo, arba rupi Lietuvos labas bei lietuvių?

Niekada! Dėl žmonių akių neva ir jie kovoja, stoja už Lietuvos laisvę, gi širdyse — blogiau nebus ir su broliais lenkais, katalikai su katalikais. Ištikrųjų, kunigijai vistiek, o gal net geriau, lenkų liaudis paklusnėn jų dirvai!

Nors Lietuva kunigais turtinga, tačiau jiems Lietuva tiek rupi, kiek jų pačių labas, o ne daugiau.

Anis Rukas.

MANO ŽODIS SANDARIECIAMS.

Turiu sau už garbę išreikšti keletą savo minčių apie praeitį, kada dar buvau tautininkų laikraščio "Ateities" iždininkas. Laikas labai greitai prabėgo, ir atėjo 10 metų sukaktuvės nuo to laiko, kada aš ir mano draugai suorganizavome "Ateitį." Tais laikais So. Bostone ir abelnai visoj Amerikoje lietuvių praklmesnės minties ir pilni patriotizmo, kad atsiekus savą tikslą, sudėjo pinigus nupirkti mašineriją, ir šiandieną tos pačios mašinos spaudina tos pačios minties laikraštį "Sandarą." Man būnant "Ateities" iždininku teko susidurti su visokiais pinigais ir politiškais klausimais, įpatinagai So. Bostone. Pirmas visados daugiau turi pakelti visokių nesmagumų. Tie nesmagumai buvo daromi tų žmonių, kurie šiandien yra užgrobių lenkų tarnai ir katrie spaudina lenkų laikraštį su mašinomis, katras nupirko lietuviškais pinigais. Jurgis ir jo draugai vadino mane VĖŽIU ir kitokiais nešvariais vardais, iš kunigo pusės buvo irgi visokių pravardžiavimų, jie darė visokias kliūtis, kad tik kenktų "Ateičiai." Tegul tie žmonės šiandien persistato sau ir pamato, kad jie darė klaidą. Gal but, kad jų protas buvo nevietoje, bet kaip faktas parodo, kad ir šiandien dar tiek pat prototeturi, kaip kad turėjo 10 metų atgal, įpatinagai lenkų bernai ir vištos spaudintojai. Neteisingi ir nešvarūs darbai visados yra pragaištingi ir neatnešanti nė kokių rezultatų. Taip atsitiko ir su mūsų priešais "Keleivio" socialistais. So. Bostono kuopa turi trejetą narių ir jie patys visai sulenkėję.

Gal but nepadarysiu klaidos, sakydamos, kad "Ateitis"—"Sandara" atsiekė savo tikslą, katrą užsibrėžė 10 metų atgal. "Ateities" tikslas buvo palaikyti prakilnią tėvynės meilę. Šiandien yra daroma ir plečiama dorybė, meilė ir mokslas per "Sandarą," yra talpinami mokslo vyrų straipsniai, aiškinama Lietuvos istorija ir teisingos žinios.

Aš esu visai užganėdintas dabartine "Sandaros" taktika ir velinu to prisilaikyti ir ant toliaus. Taipgi kviečiu Amerikos lietuvius, taipgi Lietuvos lietuvius, remti "Sandarą" visokiais budais, kad galėtumėm 10 metų praslinkus vėl pasikalbėti per "Sandarą."

Valio nepriklausoma Lietuva! Valio "Sandara"! Valio dabartinis Sandaros iždininkas.

Jonas L. Kasmauskas.
Buves "Ateities" iždininkas.

Pašto T. ir T. V-ba praneša, kad nuo 1924 m. sausio m. 1 d. įvedama apsimainymas užjurių telegramų kainos. Rusyti galima padavimo arba priėmimo, valstybių, bei francuzų kalbomis.

JONAS SEKYS
"Ateities"—"Sand." bendradarb.

NAUJIENA

Jeigu norite šviežaus ir švaraus Maisto, mandagų pataravinę, tai užėikite pas K. GAIDI, į seną Lietuvos Koope-racijos Krautuve, 285 Broadway. Orderius pristatom dykai. Tel. So. Boston 1224-J.

Laikrodžių Gydykla

Jei Tamistos laikrodis serga vidurių liga, atėik pas mane, tuoj jis bus sveikas, nes specialistas gydytojas jį gerai išegzaminuos ir išgydys.

Jei Tamistai reikia kokių auksinių daiktų: Laikrodžių, Laikrodėlių, Žiedų, Branzalėtų, Špilų, Karolių, Rašomų plunksnų, pas mane viską galite gauti dideliame pasirinkime. Reikale visus kviečiu užėiti.

P. Valukonis

375 Broadway,

So. Boston, Mass.

SUSIRINKIMAS.

Lietuvių Labdarystės Draugijos susirinkimas bus Panedėlyje Sausio (Jan.) 14 dieną, 8-tą val. vakare, Lietuvių Svetainėje, kampas E ir Silver gatvių, So. Boston, Mass. Visi nariai malonėkite atsilankyti. K. Žibikas.

MIRĖ L. RAKAUSKIENĖ,

Grudžio 30 d. mirė Leosė Rakauskienė po tėvais Naudziuniutė. Paliko 3 brolius Lietuvoje, vieną Amerikoje. Paėjo iš Žiez-marių parapijos, Balcarisčio kaimo. Paliko nuliudime vyrą Adomą, dukterį Jonę 5 metų ir 8 mėnesių ir sūnų Stasiuką 2 metų. Laidotuvės su iškilmingomis apeigomis buvo sausio 3 d. ir liko palaidota Kalvarijos kapinėse. Laidotuves aprupino vietos plačiai žinomas graborius P. J. Akunevičius, kuriam kaip kiti taip ir Rakauskas taria padėką už gerą ir mandagų patarnavinę. Labai linksma girdėti, kad mūsų lietuviai savo tautiečiams gerai patarnauja, kas yra patartina reikale kreiptis pas savuosius.

Velionės šermentis buvo 742 E. Eighth St., So. Bostone. Rep.

Jeji nori but jaunas, tai atsilankyk į mus

BARBERNE

Nukerpam plaukus taip kaip kas nori. Skutam ir pagražinam kiekvieną padarydami 15 metų jaunesniu.

Taipgi kerpame plaukus vaikams ir mergaitėms, nežiurint ar dideli ar maži. Parduodame britvas, taipgi ir senas išgalandame. Tad, So. Bostono lietuviai, kam eiti pas svetimtautį, kad tautietis barberis jums patarnaus kogeriausia atlikdamas pirmos klesos darbą. Vieta labai patogi, palei pat Broadway Station. Tad kviečiame visus atsilankyti, o busite pilnai patenkinti.

K. BABINSKAS
116 Dorchester Ave.,
So. Boston, Mass.

Pranešimas.

Dėl visų mano draugų, pažįstamų ir kostumerių, kad aš DOMININKAS J. OLSEIKA dariau Real Estate ir Insurance biznį po numeriu 425 Broadway, So. Bostone su Juliu Mikaloniu kaip partneriai, persiskyrėm December 18 d., 1923 metų. Toliau taipgi darysiu tą patį Real Estate, Mortgages ir Insurance biznį po nauju vardu, katrie turėsit reikalą pirkime ar pardavime namų, farmų, taipgi Insurance apdraudos reikalais kreipkitės į OLSEN'S REALTY COMPANY 409 Broadway, So. Boston, Mass Room 3, Tel. So. Boston 0243

Taipgi linkime dėl savo draugų, pažįstamų ir kostumerių linkamų Naujų Metų!

Kompanija ir jos vedėjas
D. J. Olseika.

J. M. Dilis

LIETUVIS LAIKRODININKAS.

Taisau senus laikrodžius, taipgi ir naujus parduodu. Pas mane galite gauti visokių laikrodžių ir šiaip auksinių daiktų už pigią kainą ir patarnavinę gausite kogeriausį. Reikale kreipkitės:

233 W. BROADWAY,

SO. BOSTON, MASS.

STRAND LUNCH

LIETUVIŠKA VALGYKLA

Gaminame visokius šviežius valgius ir viską švariai už laikome. Kaip vietinius taip ir iš apilinkės atvažiuavusius, kviečiame užėiti į tikrai Lietuvišką Valgyklą. Patarnavimas geras ir pigi kaina.

304 Broadway,

So. Boston, Mass.

Apsisaugokite

Šaltą orą sulaukus geriausia apsauga nuo šalčio tai geri čėverykai. Štapią orą sulaukus, kad į stūbą neprinešti purvų ir nuo gspadinės negauti barti, reikia turėti gerus roberius. Pas mane viską galite gauti dideliame pasirinkime ir už prieinamą kainą. Kviečiu užėiti persitiktinti.

KODIS SHOE STORE

377 Broadway,

So. Boston, Mass.

S A. L. T. SANDAROS 10-ties METŲ GYVAVIMO SUKAKTUVĖS

MILDĖ MONIKAITĖ

KONCERTAS

Lietuvių Salėje Kampas E ir Silver Sts. So. Boston, Mass.

Nedėlioje, Sausio 13 d., 1924 pradžia 7:30

Dainuos: M. Monikaitė, Z. Neviackienė, A. Norkuniutė, J. Bulskis, A. Zinkevičius, L. Kavaliauskas smuika, J. Kavaliauskas pianas, Gabijos vyrai dainuos pirmu kartu Sandaros Imnā, bus ir daugiau dainininkų.

Kviečiame visus ateiti pasiklausti muzikos ir prakalbų.

A. L. T. SANDAROS

7 V. ir 78 M. Kuopos

Rengia

Koncertą ir Prakalbas

Muzikos Programą

Vadovaus

Komp. M. Petrauskas

PRAKALBOS

Kalbės

Nadas Rasteris

ir

A. Ivaškevičius

PIGIAI PARSIDUODA

5 šeimynų su krautuve kampinis namas, po 5 kambarius kiekvienai šeimynai, visi naujos mados įtaisai (improvements) ir gera lietuvių apgyventa vieta. Prekė \$16000 ir tik 4500 reikia įnešti.

A. IVASKEVICIAUS OFISUS
261 W. Broadway, So. Boston,
Tel. So. Boston 605 arba
110 Tremont St, Boston,
Room 508. Tel. Main 6467.

GREITAM PARDAVIMUI

Naujas murinis namas, 14 šeimynų ir 2 storai Brookline, rendos neša per metus \$15,400. Kaina \$98,000. Lengvas įnešimas. Kreipkitės pas:

Olsen's Realty Co. Tel. 0243.
DORCHESTERYJ

3 šeimynų, 15 kambarių medinis namas su visais naujausios mados įtaisais, rendos per metus \$1440. Kaina \$12,000. Dėl platesnių žinių kreipkitės pas

OLSEN'S REALTY CO.

409 Broadway,

So. Boston, Mass.

Tel. So. Boston 0243.

D. J. Olseika, Savininkas.

Mūsų Daryti Paveikslai Visiems Patinka.

JURGIS STUKAS

Fotografas.

Padarome dailius paveikslus: Vestuvių, šeimynų ir Pavienių. Užlaikom visokios rūšies rėmus ir darom didelius paveikslus.

453 Broadway,

So. Boston, Mass.

Tel. So. Boston 0464-J.

Geriausia Pirkti

Namus, Farmas, Biznius per The N. E. Real Estate ir Insurance Agesturą.

Taipgi apdraudžiam (Inšurimam) Automobilius, Namus, Rakandus ir kitokią nuosavybę. Reikale kreipkitės sekančiu antrašu:

1348 Cambridge — 221
Hampshire St., Room 4.
Tel. University 1127-R.
Mot. J. Kastantas, vedėjas

BRONIS KONTRIM

Constable, Justice of the Peace, Real Estate and Insurance.

Visados esu gatavas jums patarnauti kogeriausia. Kreipkitės į Lietuvišką Agenturą:

361 Broadway, So. Boston.

Tel. S. Boston 0605, arba

S. Boston 2483-W.

Tel. So. Boston 3520

Naujų Tel. Aspinwall 0870

ADVOKATAS

A. O. ŠALNA (SHALNA)

LIETUVIS ADVOKATAS

Baigęs du Universitetu Cornell University su A. B., G. Washington Univ. su LL. B.

"Darbininko" Name

(antros lubos)

366 W. Broadway, So. Boston.

Lietuvis Optometristas

Išegzaminuoju akis priskiriu akinius ir kreivas akis atitaisau, tinkamu laiku.

J. L. PAŠAKARNIS, O. D.

447 Broadway,

So. Boston, Mass.

Jeji negali žindyti savo kūdikio, duok jam Eagle Pieną, maistą, kuris išauklėja daugiau stiprių ir vikrių vaikų negu visi kiti kūdikių maistai krūvon sudėti.

Tūkstančiai motinų liūdėjo jo vertę kaip kūdikių maisto. Gydytojai rekomenduoja jį dėlto, kad jis švarus, saugus ir lengvai kūdikių suvirškomas.

Nėra jokių abejonių apie jo grynumą arba puikų rezultate Eagle Pieno dėl Kūdikio penėjimo. Jis visados grynas ir šviežias.

Jeji nežinai kaip vartoti Eagle Pieną, prisiusk mums šitą paskelbimą ir mes pasiūsime jums penėjimo instrukcijas, Kūdikių Knygą ir kitokias brangias informacijas dykai.

THE BORDEN COMPANY
Borden Bldg. New York

11.

Tel. S. B. 2488.

DR. J. C. LANDZIUS - SEYMOUR

Lietuvis Gydytojas.

Valandos 9-11 2-4 6-9.

506 Broadway,

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.

H. S. Stone O.D.

Akių Specialistas.

399a Broadway,

Tarpė E ir F gatvių. South Boston

Tel. So. Boston 270.

DR. JOHN MacDONNELL, M. D.

Galima susikalbėti ir Lietuviškai

Ofiso valandos:

Rytis iki 9 val.

Po pietų 1 iki 8

Vakarais 6 iki 9.

536 Broadway, So. Boston.

Ofiso Tel. S. B. 441

W. Newton 1463-W.

Lietuvys Advokatas

Veda visokias provas, kaip tai: civiliškas ir kriminališkas; padaro visokius dokumentus prie kieno ir pardavimo.

FRANAS J. KALINAUSKAS,

414 Broadway, S. Boston, Mass.

(Virš Prekybos Bendrovės).

Dr. Paul J. Jakmauh

(Jakimavičius)

Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 8 val. vakare.

509 Broadway, Kampas G St.,

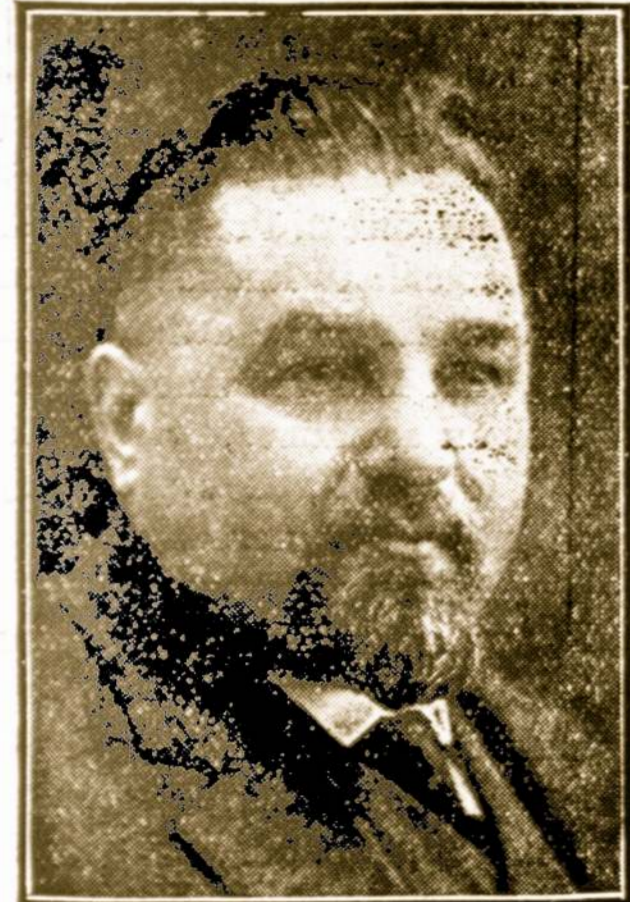
So. Boston, Mass.

Telephone South Boston, 502

Aplinkybės, kuriose atsirado "Ateitis-Sandara"

Apie 1913 metus, kuomet Amerikos lietuvių kultūrinis veikimas buvo dar menkas, ir Bostone, kaip jaunoj kolonijoj, tautiško veikimo kaip ir nebuvo. Klerikalai ką ir veikė, bet nežymiai.

Politinėj dirvoj veikė tik socialistai, ir neturėdami priešų,

J. AMBRAZIEJUS
Polit. Izdo Vice-Pirmininkas.

tai "Laisvė" su "Keleiviu" laikė tartum varžytines, — kad pagauti visuomenės vadovybę! Jųjū obals buvo: katrie geresni socialistai? Iš arčiau tēmiant matėsi aiškiai, kad jie abeji vienerod, kad jiems rupi tik doleris, o ne socializmas. Bet tą matė tik geresni politikai. Minia-gi tą patyrė tik kuomet atvyko Amerikon musų gerbiamai veikėjai-diplomatai, gerb. Basanias ir Yčas. Socialistai stengėsi gerb. svečius reišleisti Bostonan, bet jųjū norai neišsipildė. Kadangi pirm atvažiuosiant svečiams į Bostoną,

S. GRISIUS
Daug pasidarbavęs Sandarai.

socialistai sukėlė gana daug triukšmo vietinėje visuomenėje, tai dėlto ir buvo daug diskusijų, kaip galima įgyti simpatiją vietos laikraščiu, kad būtų galima nors dalinai ramiai veikti tautos naudai. "Jaunimo Ratelio" metiniam išvažiavime 1913 m. rugpiučio m. pas Zvingilą ant ukės, Bedford, Mass., buvo irgi diskusuojama, kaip gauti socialistų laikraščiu simpatiją? Pirmutinis buvęs "Jaunimo Ratelio" pirmininkas J. P. T. pratarė, idant įgyti socialistų laikraščiu užuo-

A. GABRIENAS
"Sandaros" antgalvio piešėjas.

jautą, tai reikią įsteigti savo laikraštį ir jeigu yra pritarėjų, tai sako, aš pirmas dedu šimtą dolerių. Šiuos žodžius išgirdę daugelis rateliečių tik nusijuokė, manydami, kad tai būtų putimas prieš vėją. Bet Kastantas Jurgelinas pradėjo jieskoti pritarėjų ir surado dvyliką. Socialistai išgirdę rateliečių panašias diskusijas, pasidarė taip simpatiški, kad 1913 m. rugsėjo mėnesį, kad gerb. Basanias ir Yčas atvyko Bostonan, tai rodėsi, kad socialistų Bostone visai nėra ir niekad os nei nebuvo. Priimant gerb. svečius didžiausioje svetainėje šv. Augustino Airių, žmonės netilpo. Socialistai visur sykiu su minia pasitiko ir nusiēmę kepure giedojo imnus ir pavyzdin-gai užsilaike prakalbas sakant.

Gerb. svečių atsilankymas Bostone buvo labai sėkmingas, padarė gerą įspudį tarpe lietuvių, susirinko gerai aukų Tautos Na-

A. LUKAS
"Sandaros" Bendradarbis.

mui Vilniuje. Išvažiuodami paliko pakilusį tautinį upą, sykiu nušviesta tikrąjį socialistų veidą. Čion-gi ir buvo jau aišku, kad lietuviška dvasia yra dar tvirta, tik ją reikia auklėti ir tobulinti. Rateliečiai, matydami tokius įvykius ir socialistų nuolankumą, jautėsi didvyriai. Vieną syk kalbant su stambiu socialistu aš paklausiau: "Ar jus teisybės skelbėjai socialistai manot, kad yra nors vienoj pasaulio šalyj didesni juodašimčiai, jus kad esate?" Atsakymas: — "Jeigu tamista butum musų pėdose,

A. ŽUKAS
Pol. Izdo Vice-Pirmininkas.

tai butum ne kitokis; dar aš, ar girdėsi, tai galėčiau pakęsti, bet Laisviečiai, tai jau turi griebtis už ko nors, nes rimtą laikraštį spaudinant niekas nekrepia domės, o randas mokėti ir pragyventi reikia, tą ir pats gerai žina.

Toki ir panašus socialistų išsitarimai buvo tai rimtoka priežastis, dėl kurios reikėjo išleisti tautinį laikraštį. 1914 m. sausio 14 d. išėjo pirmas grynai tautinės pakraipos laikraštis "Ateitis", leidžiamas Ateities Bendrovės, katra buvo sutverta pastangomis keleto jaunų vyrų. Ir net stebėtina, kad jųjū tarpe nebuvo nei vieno profesionalo. Darbas

buvo didelis ir sunkus tokiose aplinkybėse, bet jautėsi lengvas, nes visi dirbo, o daugiausia jeigu ir pasišventimo pridėjo bendrovės pirmininkas K. Jurgelinas ir jam priklausio didžiausia

J. LEKYS
Sandaros Kontr. Kom. Narys.

dalis tų nuopelnų, kurių vaisiais mes visi šandien džiaugiamės. "Ateities" steigėjai: J. P. Tuinila, K. Jurgelinas, A. Ivaškevičius, M. Mockapetris, K. Pratas, P. Rupkelis, P. Čiaplikas, K. Vileišis, K. Sungaila, J. Kiirras, N. Gendrolius, P. Bartkevičius.

Pirmas Redaktorius Julius Eaniulis, administratorius Stasys Vitaitis. "Ateities" bendrovė neužsiganėdino leisti tik savaitinį laikraštį ir 1915 m. gegužės mėnesyje pradėjo leisti tris kart savaitėje. Kad padengti lėšas pirmų metų trissyk leidimą reikėjo apie \$4,000.00. Tam buvo nutarta parduoti ašruoniasdešimtis šerų po penkiasdešimtis dolerių vien tik tarp

L. SUDENTAS,
Sandaros Intertype Operatorius.

bendrovė narių; tuomet narių skaitlius buvo jau dvidešimtis šeši. Uolesni nariai savo paskirtus šerūs išpirko, kiti lyg ko laukė. "Ateitis" jau buvo leidžiama trissyk savaitėje ir apie už trijų mėnesių po tam atėjo "Ateities" E-vės pirm. Jurgeliniui iš vietinės klebonijos pakvietimas, kad klebonas kun. T. Žilinskas seikauja matyti pirmininką. Jurgelinas greit vyko pas kleboną ir po trumpos kalbos klebonas tarė: Aš norėčiau žinoti, kaip tamistos galėtumėt parduoti man tamistų laikraštį "Ateitį" Jurgelinas atsakė: "Aš manau, kad mes gal perduotume Jums savo laikraštį už \$9,000.00, bet aš dar turėčiau su nariais pasitarti." Klebonas tarė: "O! tai jus už tą laikraštį dar pinigų norit! tai man neužsimoka daugiau kalbėti."

Kun. Kemėšis tuomet jau buvo Bostone, ir ar už keturių mėnesių po tam Bostone pasirodė klerikalų laikraštis "Darbininkas." "Ateičiai" tas kun. Kemėšis užkenkė gana daug, dėlto, kad suerzino Ateities B-vės klerikuiuos narius, ir tie atsikakė išpirkti jiems paskirtą dalį tų šerų, katrie buvo išleista paremti "Ateities" trissyk leidimą.

Per tai "Ateitis" įėjo į skolą ir jai grėšė pavojus. Kun. Kemėšis džiaugėsi, ir klerikalai juokėsi. Kun. Kemėšis laukė, kad "Ateitis" bankrutis, tai jis nupirkšias ant licitacijos. Licitacijos rienoį Kemėšis išulė \$4,600.00 ir manė, kad pirkėjų daugiau nėra, tai jam ir teks "Ateitis". Bet K. Pratas užmokėjo \$4,800.00.

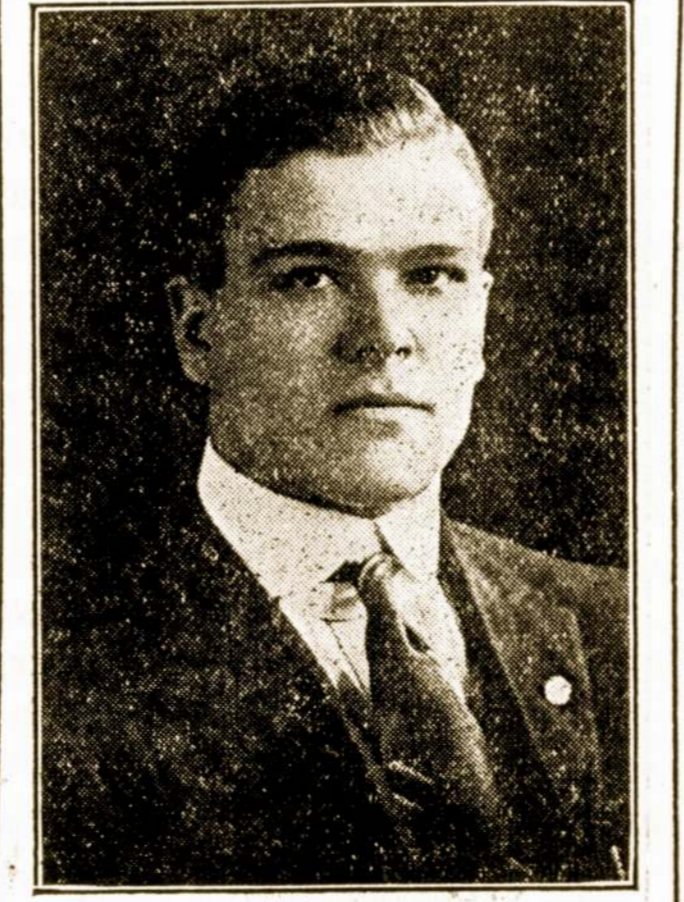
Tokiū būdu 1915 m. spalio m. laikraštis pateko į kitas rankas, o klerikalų sudėti B-vei pirmiau pinigai visi žuvo. K. Pratas, budamas didelis tėvynainis, "Ateitį" sau nepasilaike. Jis pasitarė su buvusiais "Ateities" nariais ir sutvėrė "Ateities" kooperatyvę Bendrovę į vietą buvusios korporacijos, ir laikraštis "Ateitis" nei nesustojo eiti. Apart buvusių "Ateities" Bendrovės narių, kiti jos rėmėjai visai nenukentėjo. Čion labiausia duko kun. Kemėšis ir biauariai šmeižė Jurgelinią, o klerikalams norint atkeršyti, tai vieną sykį trys dideli vyrai užpuolė Jurgelinią jo paties krautuvėje, norė-

S. JOKUBAUSKAS
Daug pasidarbavęs Sandarai.

jo, matyt, užmušti. Bet Jurgelinas, pamatęs pavojų, kaip šmiežė vienam klerikalui per žandą, tai tas nuvirto, kaip grybas, kiti du nusigandę pabėgo, o kun. Kemėšį apskundė teismui, reikalaujamas atlyginimo, ir "Grand Jury" Kemėšį rado kaltu ir priteisė užmokėti Jurgeliniui už visus nuostolius ir nuoskaudas. "Ateities" kooperacijai vyko gerai, ir tik kuomet Sandara nutarė steigti savo organą. "Ateitis" su noru pasiulė parduoti visą savo turta.

Sandara nupirko "Ateities" visą \$10,000 turta turėdama kasoį, rodosi, apie \$150.00 1918

A. KRIAUČIALIS
"Sandaros" Bendradarbis.

metais. Šandien Sandarai jau tik reik rupinties, kaip pabaigti mokėti paskutines skolas, kurių sulyginamai yra likę jau tik mažai. "Jaunimo Ratelis", kuris buvo principalis "Ateities" įsteigėjas ir didelis rėmėjas visų tautinių reikalų, jau likvidavo praeitą lapkričio mėnesį ir prisidėdamas prie A. L. T. Sandaros.

Tai šitokia yra trumpa su-trauka musų dešimties metų tautinio veikimo Bostone. Tuom pat laiku nesulyginamai daugiau veikė: prisidėjom prie gelbėjimo ir atstatymo musų Tėvynės Lietuvos, galime linksmai pasidžiaugti švesdami musų dešimties metų jubilėjų.

Vienok negaliu užsiganėdinti dėlto, kad dar daug yra ko veikti ir daug da mums truksta ir jeigu atsižvelgsim į musų praeitą veikimą, tai mes visgi dar ne gana stengiamės veikti savo partijai ir demokratijos principams abelnai. Mes jau gerokai pasimokinom praeityje, taigi vengkime klaidų ateityje. Dešimts metų atgal musų tik dėstėkas klojom tukstančiais dolerius, kad praskinti kelius tautos atgaivinimui, vesti prie apšviotos ir nepriklausomybės. Priežastys buvo rimtos ir pasišventimas didelis, bet aplinkybės gana miglotos ir tamsios. Šandien musų jau tukstančiai. Klokim dolerius nors šimtais, nes, rodos, jau tik šimtais reikalinga, musų savitarpė, paliuosuokim "Sandarą" iš skolų ir rupinkimės daugiau platinimu apšviotos. Stengkimės gauti misijų, pranašų Basanias ir Yčo, nes yra labai ir neįkainuojamai brangios, dėlto, kad man, rašančiam šitą straipsnį, rodos, kad mus dideliai gerbiamo Jono Basanias ir Yčo misija atgaivino lietuvius Amerikoj ir Jo dvasia įkvėpė pasišventimą, iš ko gimė laikraštis "Ateitis," ir sykiu bendras darbas musų atgimimo. Vėliaus sekė misija musų gerb. Vileišio ir Žadeikio, kuri gana buvo atgaivinus ir panaikinus daug sriovinių nesusingratimų, taipgi misija Natkevičiaus ir Žygelio sustiprino musų sriovę.

Taigi, broliai Sandariečiai, nors mes, rodosi, visi dirbam sunkiai, bet ir sunkus darbas lengvus dirbti, kuomet ilgiau bedirbdamas prasilavini ir pripranti. Rodos būtų labai tinkama ir patogu atsiminti musų veikėjus pirmtakumus ir nukentėjusius už musų tautą ir Tėvynę ir kiekvienas lietuvis turėtų tą visą atjausti šituo Jubilėjaus metu.

J. P. Tuinila.

Moteris ir Jos Siekiāi.

Kiekviena pažangesnė moteris turi patraukimą veikti visuomenėje. Jos geismai yra padilginami ne tuščios saumelės, bet kilto idealo, prisidėjimo tobulinimie žmonijos.

Bet kiek iš jų atsiekia tuos troškimus? Lig šiol tarpe lietuvių mažai kas skaitėsi su moterimis, ir jeigu jų tarpe atsirado tokia, kuri galėjo susilyginti su vyrais, tai ji buvo pajuokiamą.

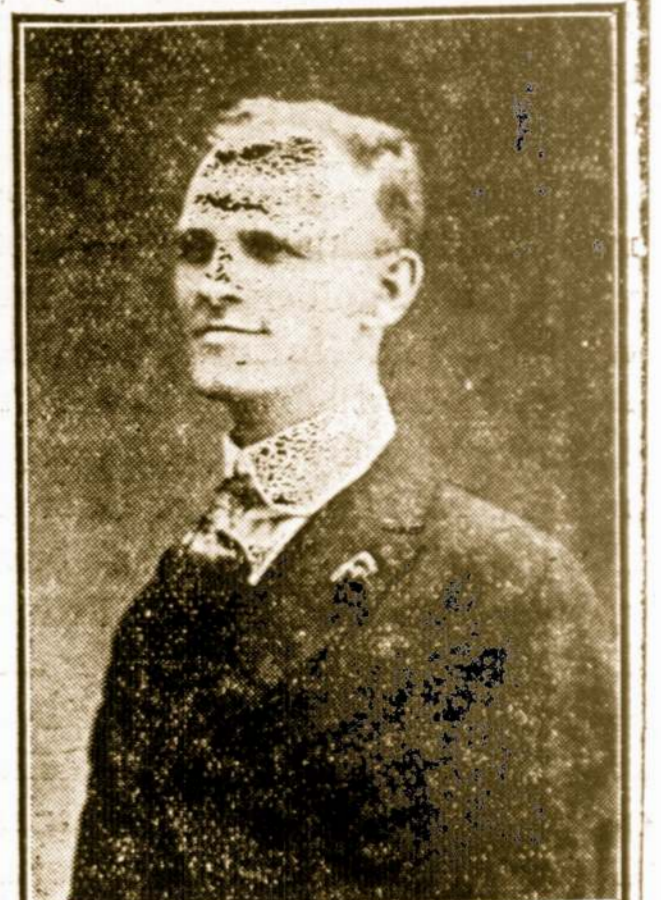
Kodėl taip buvo? Todėl, kad kaip tarpe netik pačių moterų, bet ir vyrų, nebuvo to išsiplėtojimo ir išsitobulinimo, kuris galėtų moteries vertę suprasti. Da nebuvo permatyta, (nors dar ir dabar daug nepermato), kad vieny vyrų pirmėiviai, kaip moksle taip ir kulturoje, negali pasaulio žmoniją pakelti ant augšto tobulinimosi laipsnio; kad moteris tai yra žmonijos mótina, ir kaip nuo tokios netobulumo bei tobulumo pasaulius turi daug patirti. Ir užstojant moteriai dirvą viešame veikime, žmonijos progresas buvo stabdomas, — moteris turėjo apmaldyti savo troškimus... žmonijos nuostoliui.

Vienok, abelnai imant, dabartinė visuomenė pradeda į moterį kitaip žiūrėti. Jau ji, moteris, ima aktyvų veikimą netik tarpe moterų, bet ir brolių vyrų. Šių dienų moteris ne tuščia lėlė, bet esybė — su protu, su siela, jausmais, entuziazmu, troškimais, tikslais, vizija ir valia — moderniška moteris.

Kuomet moteries siela atbunda, ir mintys pradeda veržtis lauk; jeigu ji nesiblaško nei apsilėidžia, bet sukacentruoja savo sielą ir mintis, su ilgėiais ir troškimais; tada, ir tik tada, jos idealų takas atviras ir triumfas užtikrintas.

Tad, kad atsiekti tą idealą, rei-

kalinga politiška ir draugiška organizacija. Sandara yra tokia ten moteris turi pilną dvasinę ir protinę liuositybę — viską, ką til progresas paveldija, ir dabar pilna proga jeiti į viešą veikimą, ir prisidėti prie tobulinimo žmonijos, ir atsiekti savo tikslus.

J. BULSKIS
Dainuos Sandaros Sukatuvijų Apvaikšė. So. Bostone.

O seses! Sėkim idealą,
Kurs musų painų taką
šviečia,
Ir mus pačias masina, kviečia
Ant tobulumo pedestalo.
Z. Neviackienė.

Kaip toli galima nukeliauti ir su lietuvių ir su lenkų kalba, parodė neseniai viename Kauno restorane įvykęs sekantis incidentas.

Prie buteliuko už staliuko sėdėjo keli "spalvuoti" studentai ir svaigalo pagauti dainavo: "Zapievala" — muškim žydus, muškim žydus; — choras — muškim!

Pridėję dar po stikliuką ir bu teliuoką pridėjo ir naują mušim

A. BARTASEVICIUS
"Sandaros" Bendradarbis, gyvena Paryžiuje.

objektą. "Zapievala" jau dainavo — Muškim lenkus, muškim lenkus, — choras, — Muškim!!

Pasitaikė čia ir kolegų lenkų, kurių vienas atsiliepė, kad girdi, netoli su lietuvių kalba nukeliausi. Choris tai pabrieždami, kad su lietuvių kalba jie galį pas kolegas nukeliauti, pradėjo tikrųjų keliauti ir dalintis aus nėmis. Pribuvusi milicija kai letuvių, taip su lenkų kalba nukeliaudino ne toliau, kaip iki nuovados.

("Liet. žinios")

J. J. BRAZDZIUNAS
Sandaros Rėmėjas.

Mikas Petrauskas.

AISTETIKA.

I.

Sunkus rišimui uždavinys, tai kalba apie estetika, nes dar šis mokslas beveik savo kuklystės dienoje tūno.

Aestetikos įkurėju, kaip mokslo ir jos krikštėviu — davusiu dailės apibendrinimui vardą, buvo vokiečių filosofas Aleksandras Gottlieb'as Baumgarten'as, gimęs Berline, 1714 m., o miręs Frankforte, ant Oder'io, 1762 m. Baumgartenas buvo profesorium filosofijos Frankforte ir ten, akademiškose diskusijose (De Nonnullis ad Poema Pertinentibus) išglaudelavo aestetiką kaip mokslą ir išleido viešumon apie 1750 metus. Buvo manęs plačiau tą mokslą išvystyti, bet gyvenimo giją per greit mirtis pakirto. Baumgarteno pažymėtas idėjas apie Dailių Meną priėmė Anglija ir Francija ir tuomi mokslu pradėjo įdomauti ir daugiau filosofų, dailininkų ir šiaip žmonių, kurie pajiegė įsigilinti ir suprast.

Diskusijos ir raštai apie dailę siekia labai senų laikų. Prieš Krikščioniškąją Erą, Graikijos filosofas Plato patarinėjo jau, kad meno dalykuose laikyties tam tikrų dailės dėsnių: simetrijos, saiko ir vienijimo įvairumų, bet niekuomet aiškiai neįstengė išskirti dalykų Dailės, Gero ir Teisingumo. Žinoma, negalėjo jų įrodyti nei esančiųjų kralyvyje. Aristotelis buvo su dailė apsipažinęs geriau negu Plato ir jau Aristotelium pasisekė sudaryti toj sritij panašumą į dėsnius. Aristotelis jau Dailių Meną pakliudė tiek nuodugnai, kad Schiller'is, paskaitęs Poetiką tarė, kad tai esąs poetams Radamantino Tribunolas. (Radamathus, tai mytologinis asmuo, sunus dievų — Zeuso ir Europos ir vienas iš trijų teisėjų pragaro karalijos). Visgi Aristotelio pažvalgos į Dailių Meną buvo daugiau empiriškos, negu mokslškos. Kiti, kaip Platinus, manė, kad Dailė tai sielos spindėjimas reiškiamas pajautomis. Ir taip, dailėje buvo sviravimai: vieni žiūrėjo į dailę kaip į sielos jausmų reiškęją, o kiti kaip į formą, ir galvočiai tupinėjo tame užburtame rate iki XVIII šimtmečiui, kuomet, pradėdant Baumgartenu, apie Dailių Meną pradėta kalbėti ir rašyt daugiau sukaupiai. Baumgartenas Dailiojo Meno apibendrinimui davė grekų vardą *aisthanomai*, reiškia — jaučiu, bet ne tikrojo pažinimo dalyko supratimu. Gražna, sulyg Baumgarteno, tai yra aukščiausia ir tyriausia įžvalga aistetinės išvados, kur pasireiškia mūsų prigimties griausiai-dailiausi kultūrai, kurių kelias, einant meno sferos pasauliu, jungtusi aistetinės filosofijos srityje.

Aestetika, dalis filosofijos ir mokslo apie Dailių Meną, remiasi meno išsivystymo istorija, taipgi fiziologija ir psichologija. Dailioju menu įdomavo daug seniau, negu grekų raštai rodo, nes tyrinėjant senovės Mažosios Azijos galima rast liekanų netik šiaip dailės, bet ir pavyzdžių muzikalių instrumentų. Filosofija dalinama į tris žymiausias dalis: filosofija, kuri jieško teisybės dėsnių, jieško tikrąybės, būties, gyvybės, — tai filosofija Teoretinė. Antra filosofijos dalis kėdėna tuos dalykus, kurie nurodinėja kaip gyvent, kad laimė pasiekus; irgi jieško teisybės, tai Etika. Trečia filosofijos dalis, kuri gerėjasi formomis butybės, gražnos išraiškomis ir tuo menu, kuris gimęs tyrumė ir teisybėje, tai Aistetika.

Ar Dailusis Menas yra abstraktis ar konkretis dalykas? Dailė visgi yra dalykas konkretis, kaip tai: tēpliorystė, statyba, skaptorystė ir muzika. Kitų dailių ir medega, iš kurių dailė tvirta, buna konkretė, o muzikos medega tai epiemerinė, trumpalaikė: gimė, suskambėjo ir dingo dausų virpėjimuose, išnyko su dailininko veikmės eiseina.

Dailės dargi kartais nori but ir abstraktėmis ir bando reikšt filosofines mintis. Gali but dailė leista pakliudyt tą sritį tik tiek, kiek ji nepasišalina nuo savo tikrąybės, nuo tos vietos, kur prasideda ir baigiasi dailės sritis, ypač, kalbant apie muziką. Jeigu poezija, pametusi paveiklų piešimą, nueitų grynai abstraktėn srityn ir kalbėtis vien tik abstraktėmis frazėmis filosofinius dalykus, tai jau tada ji nebutų poezija, bet koks nors filosofinis traktatas. Taipgi ir poezijos, didumoje, konkretinio pasviečio srityje visas tobulojo meno dailumas. Muzika šį tą turi su architektūra. Architektūra statoma tik iš konkretės medegos, o muzika iš epiemerinės (efemerinės). Architektūros kai kurie dideli tvariniai tai taip, lyg kad butų sukėtėję dideli muzikos veikalai: architektūra ir muzika turi savus pamatus, savus skliautus, savus modelius ir artimą viena kitai formą. Architektūros tuos visus puikumus kiekvienas mato, nors ne kiekvienas tikrąybę įžiūri; muzikoje ir gali kiekvienas girdėt, bet gilesniam jos supratimui reikia prisirengimo. Kiekvienoje dailėje geriau nusimanančių žmonių ne perdaugiausiai, bet muzikoje tai vis daugiausiai — taip sakant — analfabetų.

Dailėje yra turinys ir-gi, tik jis mažai kam apčiuopiamas ir turinys jos tai sferoje tos meno šakos, kurią dailės veikalas vaizduoja. Buvo filosofų formalistų, kaip Zimmermanas, kuris butinai tvirtino, kad meno gražna tūno išimtinai tiktai formoje, kad turinys jokio ryšio su dailė returis. Zimmermano tvirtinimai tokie, kad gilesnis ir gražesnis turinys veikalą galis padaryt daugiau brangintinu, bet dailė nuo to nei kiek ne geriau. Aistetikai-idealistsi sprendžia, kad

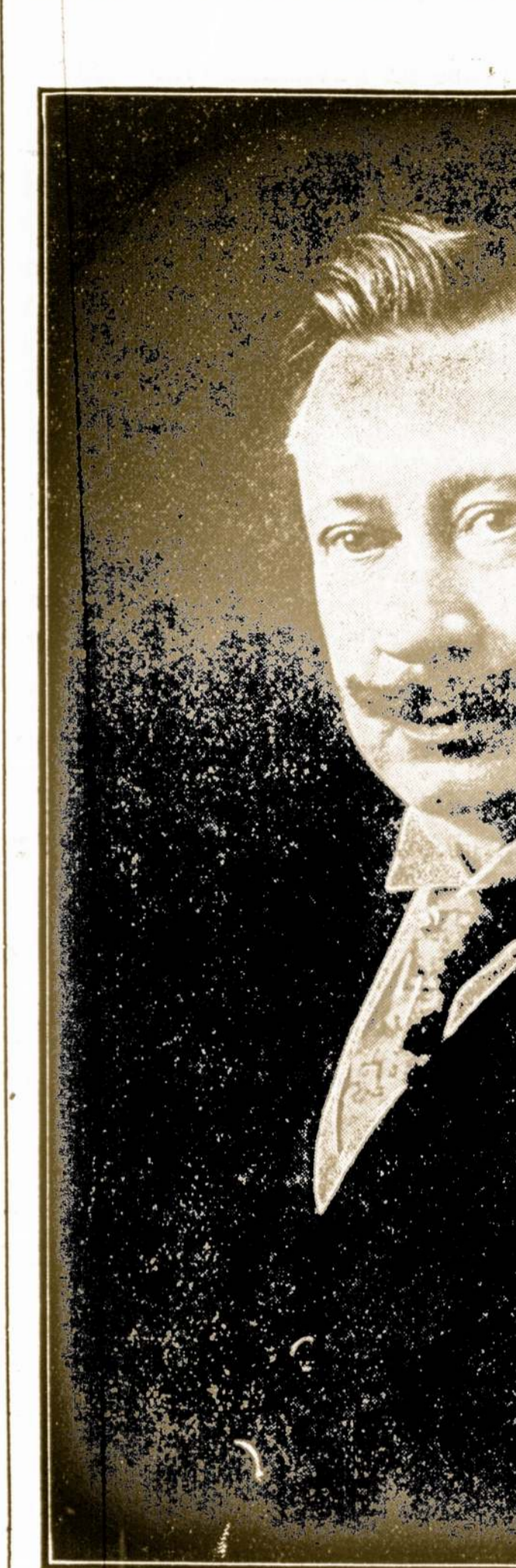
gė kaip ir rubežių tarp metafizikos ir etikos. Eina visa eilė rašytojų apie aestetiką: Augustas Viliamas Ambros, gimęs Mauthe, Bohemijoje, 1816 m., miręs Vienoje 1876 m. Volkonskis, Voskresenskis, Schilleris ir kiti.

Rimčiausias ty, maž-daug, laikų veikalas tai bus vokiečių dramaturgo ir kritiko Gotthold'o Efraimo Lessing'o (gimęs Kamenz'e, Saksonijoje, 1729 m., miręs Bruswick'e, 1781 m.), kuris reformavo vokiečių literatūrą, pakreipdamas ją tautinin augi-

gė kaip ir rubežių tarp metafizikos ir etikos. Eina visa eilė rašytojų apie aestetiką: Augustas Viliamas Ambros, gimęs Mauthe, Bohemijoje, 1816 m., miręs Vienoje 1876 m. Volkonskis, Voskresenskis, Schilleris ir kiti.

gė kaip ir rubežių tarp metafizikos ir etikos. Eina visa eilė rašytojų apie aestetiką: Augustas Viliamas Ambros, gimęs Mauthe, Bohemijoje, 1816 m., miręs Vienoje 1876 m. Volkonskis, Voskresenskis, Schilleris ir kiti.

Rimčiausias ty, maž-daug, laikų veikalas tai bus vokiečių dramaturgo ir kritiko Gotthold'o Efraimo Lessing'o (gimęs Kamenz'e, Saksonijoje, 1729 m., miręs Bruswick'e, 1781 m.), kuris reformavo vokiečių literatūrą, pakreipdamas ją tautinin augi-

Komp. MIKAS PETRAUSKAS, "Sandaros" Bendradarbis.

man ir pažangon. Dailė dėtas jo veikalas "Laokoon'as," kuriame yra kroviny literatinės kritikos. Lessingas buvo žmogus labai teisingas, nebailus ir ne hypokritas. Lessingas sakė, kad plastišką dailę įvaizdina mums tvarinius erdvėje, o poezija — laike. Šiems laikams jau jo veikalas kiek nusenęs, bet įdomus. Kas link turinio muzikos ir jos dailumo galima butų tą pasakyti: tikroji tikyba remiasi idėjinio būdu pirmiausiai, o paskui forma, taip ir muzika remiasi būdu idėjinės dailės pareiškimis, ir forma tik dailiojo meno skranda. Vertas paminėjimo tapytojas Pierre Prud'hon (gimęs Cluny, 1758 m., miręs 1823 m. Paris'e), kuris šaltą klasicizmą pradėjo smerkt. Profesorius Petrapinio konservatorijos, Liverij Antonovič Sachetti, gimęs 1852 m. kaime Kenzar, Tambovo gub., rodos dar gyvas, skaitęs kursą muzikos istorijos ir aestetikos Petrapilio konservatorijoje ir parašęs keletą veikalų apie dailę; jo pažymiausių veikalus — Paliginamosios Aestetikos Bandymai. Jis pats yra baigęs Petrapilio konservatoriją ir atsidadęs mokslui teoretinės ir aistetinės dailės skiriamas. Iš dailės filosofų labai žymus tai Hypolyte Adolphe Taine (gimęs Vouziers, Ardennes, 1828 m., miręs Paris'e, 1893 m.), kuris rengėsi profesurai, bet prancūzų valdžia rado jo talentą mokyklai pavojingą. Bet-gi, vėlesniai. Dailės Mokykla jam davė profesoriaus vietą ir jis skaitė lekcijas iš dailės istorijos. Taine's da ir iki dabar skaitomas dideliu autoritetu didumai aistetikų. Taine's stengiasi prirodyt ir išaiškint, kodėl kurioj tautoj dailusis menas yra toks, o kitoj kitoks. Tokiu būdu jo veikalai, iš-

reš Romoje, 1564 m.), aukščiau reikia statyt už Rafaelį (gimusį Umbrijoj, 1483 m., o mirusį 1520 m. Romoje), o Beethoven (Ludwig von Beethoven — gimęs Bonn'oje, 1770 m., o miręs Vienoje, 1827 m.), aukščiau visų kompozitorių sulyg jų individuališkumu. Beethovenas buvo tu laikų didžiausias instrumentalistas, bet dabar tvarinio varseime instrumentaliais tonais yra kompozitoriu pažengusiu daug toliau. Sacchetti sakė: vo, kad individualumas, beabejo, yra labai svarbus dalykas kiekvienoj kompozicijoje, bet vien ant to dėt svarbą, tai bus tik vienpusiškumas, bet tai dar neviskas dailėje.

Tautų pažiūros į dailę ir nevienokios. Duokim, francuzas mėgsta dailių formą, o anglas šiaip pasitenkinimas. Amerikoje daugiausiai Epikuro pasekėjų: tikslas gyvenimo, tai pasitenkinimas. Vokiečiai — daugiau linkę tame dalyke prie įsigiliniųjų dailę ir bene bus Hegelis jų upą savo aistetikoj pareiškęs. Lietuviai, Lietuvoje, daugiau linkę prie sentimentu (nuo rusų), bet Amerikoje jie įtekmėje Epikuro linksmesnių sukurių, įgautų nuo anglų, negrų ir indijonų. Pačių gi lietuvių dvasia yra kur-kas gilesnė ir skaistesnė, jeigu gilinsimės į senovės dainas, į mythologiją, į raudas. Lietuvių senovės dainos labai aistetingos: turi savyje gamtos įvadų, kurie baigiasi prilyginimais: ažuolas — tėvas, liepa — motinė, kitaip sakant, tai animizmas, tai girių ir laukų kultas.

Ir dainų melodijos, tai dar dailesnės, tik jas patijs lietuvių, persimalę svetimoje kulturoje, to gerai nežiūri. Dainų vingiai labai naturalūs, bet gražiai iankstūs, be jokių aštrių pasiutimo

akrųjų, bus dailiojo meno istorijos filosofija, bet ne grynai aistetika. Rašiusieji dailės ir aistetikos srityje bus dar: Theodor Jauffray, Beust, Julli Prud'honne, Vernon. Vernon pozitivistas ir sako, kad menas įdomus svarbiausiai savo dailumu tuomi, kad jis pareiškia patį autorių širtingu nuo kitų asmenų. Jo nanymu — Aeschylus (525-456 prieš Kristų) aukščiau Sophocles'o (495-405 prieš Kristų), kad Michelangelo Bounarotti (gimęs Tuskanijoje 1475 m., mi-

P. TISKINAS, studentas "Sandaros" Bendradarbis.

mes, jaunoji karta, turim buti dėkingi mūsų mokslo vyrams, kurie sugebėjo su savo gabia plunksna pritraukti mus prie demokratinės organizacijos Sandaros.

Taipgi mes turime neužmiršti, kad Bostone nebutų buvę tautiško laikraščio, nebutų buvę nei "Gabijos", nei gerb. komp. M. Petrauskas nebutų galėjęs išgyventi Bostone 10 metų. Nuo pirmų dienų Gabiją ir jos pasekėjus kandžiojo "Keleivis" su "Laisvės." "Keleivis" apstojo, tai "Darbininkas" pradėjo šmeižimus. "Ateitis-Sandara" buvo grynėjai tos kulturiškos draugijos šiaandien jau "Gabija" turi pritarėjų ir pasekėjų iš visų pusių. Mes gyvename ir mokinamės.

Tad, broliai Sandariečiai, apsidžiaugkim švėsdami 10 metų Jubilėjų ir pasidėkavokim sau, kad mes likom nariai tokios šeimynos, kaip Sandara. Kur mūsų ateitis? Musų ateitis yra Sandaroje, iš kurios mes gavom apšvietą, kultūrą, supratimą. Kam mes gyvenam ir kam turim tarauti ir dirbti? Ar ne iš "Sandaros" ir jos mokslo vyrų plunksnos mes pasimokinome? Kam "Sandara" tarnauja ir prie ko bus veda? Sandara yra darbo žmonių draugija. Ji nežada laurų ir gyvenant Bostone per visą laiką ir dirbant pašėpinėse ir šiaip kultūrinėse draugijose, turiu tą pasakyti, kad jeigu nebutų buvę Tautiško laikraščio Bostone, butumėm didžiama supelėję, kaip visi socialistai supelėjo su tuščiu darbu ir be tikslo dirbdami, taipgi butumėm likę Tautos išgamos, butume išstatę, kaip šiaandien yra komunis-

šokinėjimų, o taip, kaip kad butų gili gamtai teikiama lietuvių mald. Savo formulomis: tai artimos senovės Frigams, Dorijonams, Jonikams ir net yra artimai stovinčių dainų seniausiai penkių laiptų muzikaliai palapai.

Buvau rašęs "Is Muzikos Istori-

jos" apie 12 metų tam atgal "Laisvojoj Minty," leidžiamoj tuomet Dr. J. Šliupo. Is "Dailės Istorijos," buvau rašęs truputį vėliau "Jaunojoj Lietuvoj" ir šiek-tiek "Ateityje" - "Sandaroje." Is "Muzikcs Srities" yra išleista Chicagoje, A. Olševskio. Išleista bus apie 1909 m.

Mūsų Ateitis.

Smagu sulaukus 10-ties metų Jubilėjaus įsikurimo Tautiškos dvasios laikraščio "Ateities" ir "Sandaros." 1914 metais sausio 14 d. išėjo pirmas "Ateities" numeris, kuris laikraštis ir iki šiai dienai tebeina, tik 1918 metais permainė vardą vieton "Ateities" — "Sandarą" paliekant tikslą ir dvasią kaip buvo — tautiška. Tautinės organizacijos ir jų spauda davė mums progos likti veikėjais, ir darbininkais, tikrais Lietuvių Tautos sunais, ištikimais jos piliečiais. Musų pirmieji darbuotojai ant tautiškos dirvos permatė, kad mes turim permaža savo spaudos, kurioji gintų Tautos ir darbo žmonių reikalus. Tais laikais tik buvo Chicagoj "Lietuva," Brooklyne "Vienybė Lietuvininkų." 1913 metais važinėjo po Ameriką svečiai iš Lietuvos su Tautos Namu reikalais — Lietuvių Tautinio Atgimimo Tėvas Dr. Jonas Basanavičius ir adv. M. Yčas. Svečių misija ir darbas buvo boikotuojami ir jų asmens šmeižiami socialistų spaudoje, ypatingai "Aisvėje" ir "Keleivyje," kurie buvo abu Bostone. Tais laikais kilo daug skandalių draugijose: vieni užstojo svečius, kiti priešinosi, kurstom socialistų.

Po tų visų triukšmų mūsų geros valios veikėjai sutarė tvirti Bostone bendrovę ir leisti tautinų pakrajų laikraštį. Nuo to laiko per 10 metų gyvavimo "Ateitis," vėliau paketusis vardą "Sandara," turėjo pergyventi sunkius laikus, sutiko daug priešų, ypač iš kaimynų "Keleivio" ir "Laisvės," kurie trukdė mūsų veikėjų darbą. Tiesa, pirmieji finansieriai turėjo nuostolių ir buvo trotiliję vilti. Bet štai priaugo-priebrendo naujų tautininkų, tvirtesnių spēkų ir nedavė progos priešams sunaikinti pirmųjų darbuotojų triušą. Tai tiek maž-daug apie "Ateities" gimimą. Pilnai tikiu, kad tvėrėjai ir pir-

P. TISKINAS, studentas "Sandaros" Bendradarbis.

mieji darbuotojai parašys plačiau. Mums jauniems pasekėjams ir veikėjams lieka tik dirbti ir eiti tuo keliu, kuriuo veda mūsų spauda, mūsų veikėjai. Man nunant pirmų dienų "Ateities" skaitytoju ir Sandaros nariu ir gyvenant Bostone per visą laiką ir dirbant pašėpinėse ir šiaip kultūrinėse draugijose, turiu tą pasakyti, kad jeigu nebutų buvę Tautiško laikraščio Bostone, butumėm didžiama supelėję, kaip visi socialistai supelėjo su tuščiu darbu ir be tikslo dirbdami, taipgi butumėm likę Tautos išgamos, butume išstatę, kaip šiaandien yra komunis-

šokinėjimų, o taip, kaip kad butų gili gamtai teikiama lietuvių mald. Savo formulomis: tai artimos senovės Frigams, Dorijonams, Jonikams ir net yra artimai stovinčių dainų seniausiai penkių laiptų muzikaliai palapai.

Buvau rašęs "Is Muzikos Istori-

jos" apie 12 metų tam atgal "Laisvojoj Minty," leidžiamoj tuomet Dr. J. Šliupo. Is "Dailės Istorijos," buvau rašęs truputį vėliau "Jaunojoj Lietuvoj" ir šiek-tiek "Ateityje" - "Sandaroje." Is "Muzikcs Srities" yra išleista Chicagoje, A. Olševskio. Išleista bus apie 1909 m.

Kas butų atsitikę su mūsų draugijomis? Jos butų sunykę, nuskurusios, jeigu ten nebutų buvę kam dirbti. Prie ko šiandie priėjo socialistų kuopos ir visos jų darbas? Prie galutinio subankrutijimo. Mulkinio žmones, kad kas links socialistu, tam nereikės į karą eiti, kas priklausys prie jų, tai buk nereikės sunkių darbų dirbti, tik pas juos buk darbo žmonių išganymas, buk tik socialistai išgelbės žmonią iš skurdo — dėkitės prie jų! Rados kvailių, rašės, dėjo pinigus platino jų spaudą, tik žydėjo Bostone socialistai, kitiems vietos nebuvo. Ir prie ko šiandien priėjo socialistai? Jų darbo žmonės, nariai, koki buvo, tokie ir liko, progresą nepažinę, laimės iš prizadų negavo. Bet vadai sušitvėrė iš darbo žmonių laime, šiltas vietas, puikius raudonus murus, ir jus skurdžiai, mulkiai mūsų pasekėjai šalin nuo mūsų! Musų turtas, ne jusų! Tada pamatė, kad juos prigavo tuščiomis svajonėmis viliodami, tai atkeršijimui liko dalis komunistais, socialistų patrijotai ir šiaandien dar tiki raudondvariai ir seka jo diktavimą. Rimti socialistai dėjos prie Sandaros ir liko darbuotojai, pamatę savo klaidas. Kas tas klaidas jiems parodė, ar ne gyvenimas? ar ne "Ateitis" ir "Sandara" — kurios jie neapkentė? Bostone priedė prie bankruto socialistus tai Sandaros nariai, jų darbai ir tikras gynimas Lietuvos reikalų ir rėmimas Lietuvos Liaudininkų, kurie gina žmonių reikalus Lietuvos Seime.

Mes, jaunoji karta, turim buti dėkingi mūsų mokslo vyrams, kurie sugebėjo su savo gabia plunksna pritraukti mus prie demokratinės organizacijos Sandaros.

Taipgi mes turime neužmiršti, kad Bostone nebutų buvę tautiško laikraščio, nebutų buvę nei "Gabijos", nei gerb. komp. M. Petrauskas nebutų galėjęs išgyventi Bostone 10 metų. Nuo pirmų dienų Gabiją ir jos pasekėjus kandžiojo "Keleivis" su "Laisvės." "Keleivis" apstojo, tai "Darbininkas" pradėjo šmeižimus. "Ateitis-Sandara" buvo grynėjai tos kulturiškos draugijos šiaandien jau "Gabija" turi pritarėjų ir pasekėjų iš visų pusių. Mes gyvename ir mokinamės.

Tad, broliai Sandariečiai, apsidžiaugkim švėsdami 10 metų Jubilėjų ir pasidėkavokim sau, kad mes likom nariai tokios šeimynos, kaip Sandara. Kur mūsų ateitis? Musų ateitis yra Sandaroje, iš kurios mes gavom apšvietą, kultūrą, supratimą. Kam mes gyvenam ir kam turim tarauti ir dirbti? Ar ne iš "Sandaros" ir jos mokslo vyrų plunksnos mes pasimokinome? Kam "Sandara" tarnauja ir prie ko bus veda? Sandara yra darbo žmonių draugija. Ji nežada laurų ir gyvenant Bostone per visą laiką ir dirbant pašėpinėse ir šiaip kultūrinėse draugijose, turiu tą pasakyti, kad jeigu nebutų buvę Tautiško laikraščio Bostone, butumėm didžiama supelėję, kaip visi socialistai supelėjo su tuščiu darbu ir be tikslo dirbdami, taipgi butumėm likę Tautos išgamos, butume išstatę, kaip šiaandien yra komunis-

Sandaros narių pasidarbavimu sustiprės Lietuvoj Valstiečiai ir Liaudininkai ir įves Sandaros programą ir valdysis Lietuvos Respublika — tais pamatais ei-

rantiems padės "Sandara." Mums gyvenimas parodo, kad teorija ir praktika yra du skirtingi dalykai, tai imkimės praktikos, dirbkim pradėtąj darbą.

remkim kuomi kas galim "Sandara", o "Sandara" rems Liuudininkus. Ten musų ateitis. Stasys Mockus.

tai jų čigoniškas biznis, bet pangsni lietuviai turėtų žinoti, kaip sukurti lenkbernius. K. Jurgeliūnas.

Kultūros b-vė dabar jau be knygu leidimo daro visą eilę paskaitų, organizuoja Kultūros švietimo burelius provincijoj, dedasi prie kiekvieno švietimo darbo, kur tik yra progos. Man teko būti vienoje Kultūros suruoštoj paskaitoj šiauliuose. Skaitė Dr. Šliupas apie dorą. Reikia sau įsivaizdinti reikšmę tokių paskaitų Lietuvoj, kur juodas kunigo sironas kiekvieną šviesos spindulį dengia. Tokių paskaitų buvo daroma Radviliškij, Kairiuose ir daug kur kitur. Tat yra tik pradžia plataus ir labai reikalingo

nuvarginto ir kunigų jomame krašto trugumais. Kultūros b-vė prie to yra visai nepolitine, be gnynai kulturinė organizacija. Todėl tikslo skirtumo su TMD, tikrenybė visai nėra.

Man rodos, kad ir keliai yra tie patys. Aš jau minėjau Kultūros švietimo burelius. Atskirame sodžiuj ar miestelij susidaro švietimo bureliai, sulygu Kultūros b-vės išdirbtų įstatų. Tie švietimo bureliai yra tas pats, ką TMD. skyriai. Tie bureliai gauna iš Kultūros knygas, jiems ruošiamas knygynai; bureliai ruošia paskaitas, Kultura prišiučia lektorių ir tt. Žodžiu, eina prie to, kad visoj Lietuvoj susikurs tokie kultūriniai bureliai, tuomet bus pasiekta tas, ką TMD. jau turi pasiekti. Tuomet bus galima knygas leisti savo nariams. Kaip matome, jokio skirtumo ir kelyj nėra, tik prisitaikoma prie šiek-tiek kitokių Lietuvos sąlygų. P. Karpavičius siulo su Kultura kalbėti kaip su biznieriiais. Bet, man rodos, kad dvi ne biznio organizacijos gali surasti ir kitokią kalbą, todėl ne būtina kalbėti biznieriiais tonu.

Dar yra vienas užmetimas, kad Kultura iki šiol mažai nuveikusi. Čia yra apsirinkimo. Kultūros b-vė per trumpą savo gyvavimo laiką (3 metai) yra palyginti gana daug nuveikusi. Yra išleista visa eilė stambių dalykų. Keletas storų albumų (Brehmo gyvulių, Feuerbacho dailės ir kitų albumai) viens puikiausių liaudies dainų rinkinys, kultūros istorija, Gamtos, O Wilde (O. Uaidas) Grimmaj, 1001 naktis ir visa eilė kitų stambių veikalų pasako, kad yra šis tas dirbta. Be to seka daug smulkesnių ir smulkių knygų, kurios daugiausiai todėl smulkios, kad tokios greičiau pasiekia liaudį. Vis Kultūros leidiniai išsiskiria savų ypatingai dailiu ir rupestingu išleidimu. Tas gal ir ne taip svarbu, bet vis tik rodo, kad toji organizacija neplaukia pavėjui pelno gaudyti, bet steigiasi auklėti netik skaitytojų protą, bet ir jų dailės skonį.

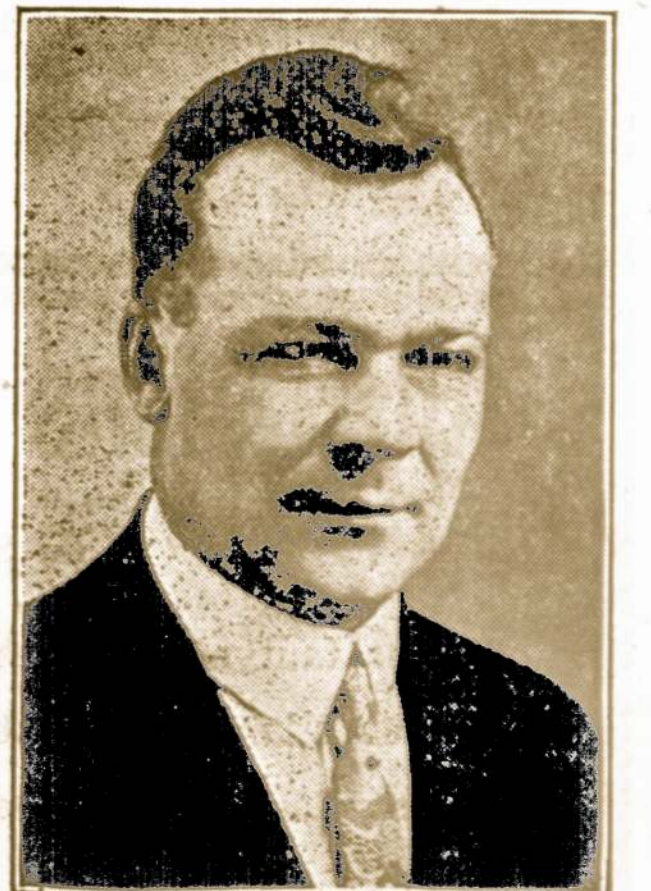
P. Karpavičius mano, kad gerai būtų sukurus Lietuvoj TMD. skyrių. Ištikrųjų tat būtų tik kultūrinį jėgų skaldymas, nes TMD. skyriai ir Kultūros švietimo bureliai juk tas pats yra.

Aš, kaip pašalinis, visai nenoriu agituoti už tokį susijungimą ar kitą. Tas yra dalykas TMD. ir Kultūros b-vės. Man tik norėtųsi, kad Amerikos lietuviai turėtų teisingesnę nuomonę apie, kol kas, vienintėlį tikrai liaudies švietimo susirūpinusią organizaciją Lietuvoj.

J. Januškis.

ILGIAUSIAS TELEGRAMAS

Ilgiausias telegramas buvo siųstas iš New Yorko Chicago 1882 m. gegužės 22 d. Kad ne prileisti kito laikraščio prie tel grafo, Chicago Tribune tel grafo visą Naująjį Testametą.

A. B. STANKEVIČIUS
Daug pasidarbavęs Sandara.

Kokiose Aplinkybėse 'Ateitis-Sandara' Susikūrė

Laikas bėga taip greitai, nė nejutom, kaip 10 metų praėjo nuo pirmo "Ateities" numerio pasirodymo So. Bostone 1914 metais, sausio 14 d.

Kožnas bevienas skaitytojas gali sau įsivaizdinti tą, kad pažangesni vidurinės srovės žmonės siekė prie savo sielos jausimų, kad atsiekus tą, prie ko jų idealai traukė — vienintėlis dalykas jų buvo matyt nors kada laisvą Lietuvą. Kad tam pagalbėjus, spietėsi į burelius — mažus ir didelius. Vieni suvažiavę New Yorke sutvėrė galingą partiją, kiti Bostone irgi nesnaudė, susispietė ir pagimdė "Ateities" bendrovę. Nors jai buvo didis vargas, kol prasiskynė kelią, žengdama pirmyn, bet kaip ten nebuvo, pirmas šauksmas pasiliko įkūnytas, nes buvo pasakyta: tveriam tautininkų partijos apgynėją, pradžioje po vardu "Ateitis," paskiau pagyvenę perkrikštyjom į "Sandara." Gal iš skaitytojų nevienas paklaus: kas privertė tuos Bostoniečius mesti šimtais dolerius "Ateities" organizavimui? Buvo aišku, kad biznio nebus iš ko padaryti, ko nesitikėjo įsteigėjai.

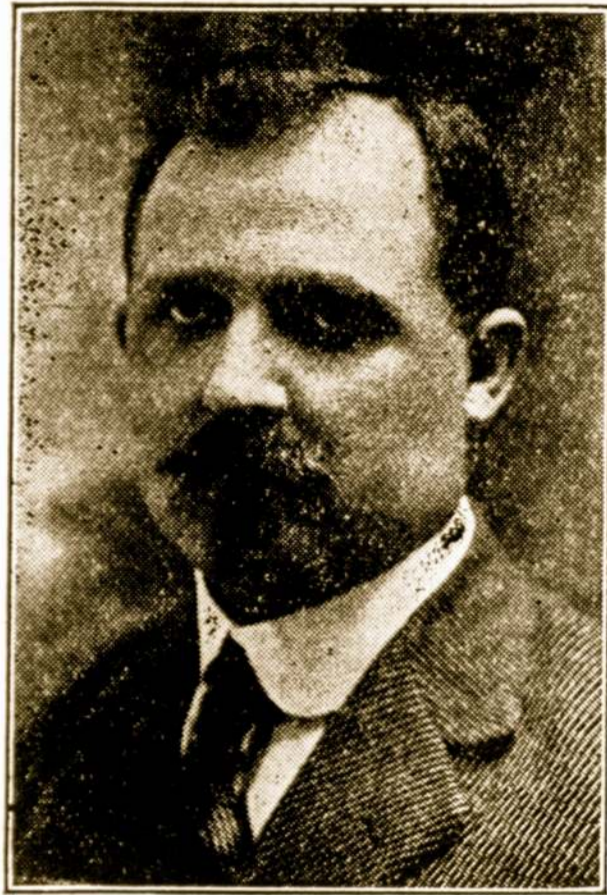
Kad būtų aišku kožnam, aš sieksiu dar keletą metų atgal, nupiešdamas, koks buvo padėjimas tarpe lietuvių So. Bostone. Iki 1907 metų didelių partijų nebuvo, visuomenė daugiausia buvo linkus prie tautinio susipratimo, stengėsi būti gerais lietuviams valuk tų laikų. "Keleivis" išeidinėjo So. Bostone. Jį leido M. Paltanavičius su žvingiliu. 1907 metais paėmė į savo rankas Gegužis su Michelsonu. Klebonas buvo Jonas Žilinskas. Jis nekirstė lietuvių į partijas, kaip daro dabartiniai mūsų kunigai, bet visuomet kalbėjo apie vienybę, ragino lietuvius prie mokslo ir patardavo steigti kiek galint biznius.

Iškilo ginčai Sv. Kazimiero Draugijoje. 1907 metais ši draugija priklausė prie SLA., kaip 43 kuopa. Draugijoj pasirodė dvi skirtingos nuomonės: katalikai ir laisvamaniai. Tuom laiku kun. Žilinskas buvo išvažiavęs, jo vietą turėjo užėmęs koks kitas kunigas, kurs gavo pasekėjų, su jais padarė suirutę draugijoj, norėdamas atitraukti nuo SLA. Ginčas buvo ir be teismo neapsiėjo, ir nuo to laiko likosi dvi draugijos. Vadovaujami Joro Adomaičio vadinami katalikai sutvėrė kitą draugiją — Sv. Kazimiero R. K., darė visokias kliutis senai draugijai, o ypač už tai, kam priklausio prie SLA. Tuose laikuose SLA. čarteris buvo menkos vertės, nes Mass. valstijoj visai nebuvo galima daryti biznio, taigi buvo proga visiems ilgaliežuviams skundus

A. KURELAITIS
Pol. Izdo Vice-Pirm.

nešioti. Aš buvau sekretorius 43 kuopos ir pirmas gavau injunction už tai, kad kolektojuo nuo narių mokėtis ir siunčiu į centrą. SLA. centro valdyba irgi pasijuto, kad stovi prastoj pozicijoj, šaukė ekstra susivaži-

K. P. JURGELIUNAS
Buvęs "Ateities" Adm.

vimą ir tarė imti gerą čarterį, bet ir ten neapsiėjo be kliūčių. F. Bagočius tuom laiku buvo SLA. prezidentas, nebudamas įlietis negalėjo pasirašyti ant čarterio, turėjo savo vietą aplėsti. Socialistai pasijutę blogai, ėmė atakuoti per "Keleivį" ir šmeižti SLA. Tada prasidėjo karė nuo kairiojo sparno. Čia buvo dvi SLA. kuopos: 43 kuopa valdė tautininkai, 33 kuopa — socialistai. Pasekmės tokios, kad 43 kp. gyvuoja ir šiandien gerai, 33 kp., kuri turėjo apie 200 narių, likosi tik iš vardo.

Labai juokingai atrodėdavo, kada sugrįžė atstovai iš SLA. seimo išduodavo raportus. 43kp. atstovavau aš pats per 5 metus; 33 kp. atstovavo J. Neviackas ir mudviejų raportai labai skirtingi buvo, iš ko kildavo naminiai ginčai ir kolionės. Vieną sykį aš klausiau J. Neviacko sekančiai: "Na, Juozai, ir vėl važiuosim į SLA. seimą" Atsakė: "Turbut numis ir vėl reikės." — "Bet, klausyk, Juozai, ar sugrįžęs iš seimo ir vėl rašysi tokias neteisybes?" Atsako: "O ne, dabar visai kitokis mano bus raportas: kolei dirbau "Keleivyje," tai aš turėjau taip daryti, kaip Gegužis liepė, ir tie straipsniai, kurie tipo su mano parašu, tai ne mano buvo rašyti, bet "Keleivio," tik man liepdavo pasirašyti. Bet dabar mes kai sutvėrėm "Laisvę," tai jau bus kitaip."

Bet pasirodė, kad ir "Laisvė" tik "Keleivio" kópija. Toliau užmanymas buvo tokis: lietuviai turi įsisteigti Tautišką Namą, svetainę. Aukos buvo renkamos per keletą metų. Visokios sokiai, teatrai, fėrai buvo laikomi, didinant Labdarystės Draugijos kapitalą. Daugiausia prisidėjo Jaunimo Ratelis ir keletas narių ypatiskai buvo pasišventę.

Bet kaip juokingai išėjo! Kaip tik namas nupirtas, tai agitacija pasipylė tarpe socialistų: vyrai, turim eiti stoti į darbą ir paimiti šį namą savo rankosna. Peiškia — prie darbo nebuvo, bet užgriebti tai jau pirmi geradėjai. Bet jų visas šauksmas nuėjo ant niekų. Teisybė ėmė viršų. Bet susirinkimuose tenka visuomet pasibarti. Buvo čion visa bėda ta, kad pas juos du laikraščiai: "Keleivis" ir "Laisvė," o pas tautininkus nieko.

Bet paskutinis susirėmimas buvo po atvykimo Basanavičiaus ir Yčo į šį kraštą. Mat so-

cialistai darė visokias kliutis. Tada draugijų atstovai išnešė protestą prieš socialistų laikraščius "Keleivį" ir "Laisvę," parodydami visuomenei kaip šmeižikus. Tas jiems nepatiko, ir komitetas gavo kolionių nemažai. Antgalo sumanė neatbutinai nubausti Juozą Lekį Labdarystės draugijoj už pasirašymą, bet iš kitos pusės irgi sutiko drūtą opoziciją, ir buvo karė nemaža. Tik įsivaizdinkit sau tą vieną įnešimas draugijos susirinkime buvo svarstytas tris dienas! Pirmą dieną taip įsikarščiavo abi pusės, kad pirmininkas buvo priverstas uždaryti susirinkimą, nes jau buvo 12 valanda nakties. Po kelių dienų vėl buvo susirinkimas, kad pabaigus pakeltą klausimą, bet ir čia išėjo fiasco, policija įsimašė ir liepė eiti hamo, nes matė, kad visų temperatūros pasiekė iki pat viršaus. Tada board direktoriai svarstė, kaip tą dalyką pabaigus ir priėjo prie to, kad turėti dar vieną susirinkimą tik vien narių, katrjie yra pilnai užsimokėję 5 dol. Sekretorius stovėjo prie durų ir kitų neleidė, ir kalbėti buvo daleista tik 6 ypatoms: 3 prieš ir 3 už. PRIEŠ

ZUZANA NEVIACKIENĖ

Dainuos Sandaros Sukaktuvių Apsvaikščiojime, So. Bostone.

kalbėjo Michelsonas, J. Neviackas ir J. Joniūnas; už J. Jurgeliūnas, J. Dragašius ir Jokubas Tuinila. Paskiaus nariai balsavo. Po to viso triukšmo pasirodė, kad socialistai pralaimėjo su savo melais. Jų liko vienintėlis įrankis šmeižti visas netinkamas jiems ypatas. Tas taip įkūrė bostoniečiams, kad buvo priversti steigti savo laikraštį ir vėly laukan šmeižikus iš savo stubos, sakydami: Mes aukojom Tautos Namams ir stovim už tai, kad Lietuva įgytų daugiau laisvės, o Lietuvos priešai tegul eina, kur jiems patinka. Susiėjo burelis pažangesnių lietuvių, sumetė po keletą šimtų ir pradėjo darbą. Pasirodžius "Ateičiai," gyventojai sutiko ją su dideliu džiaugsmu. "Laisvė" pamatė, kad pasekėjų labai mažai turi, susikrovė savo "tulšis" ir traukė Brooklynan, "Keleivis" dar vis kariauna, bet vargu būtų atsilaikęs šiuo laiku, nes grinorių mažinasi, o šie budavo jė geriausi simpatizatoriai. Vienintėlis jė išganymas "polska kura," kuri dar jį gelbsti. Anot Gegužio: "Ar girdėsi, tai aukso mainos man dabar."

Tegul jie sau daro pelną iš tų, kurie Lietuvą nori pavergti —

DĖL KULTŪROS B-VĖS.

Prieuolamai teko man gauti vieną "Sandaros" num. su TMD. pirmininko p. K. S. Karpavičiaus straipsniu "Einama prie naujų nesusipratimų." Dėl tame straipsnyje reikiamų minčių norėtųsi ir man keletą žodžių tarti.

Pirmausia, p. Karpavičius mano, jog tarp TMD. ir Kultūros b-vės esąs tikslo skirtumas. Tą skirtumą jis mato tame, jog TMD. esanti kultūrinė draugija, o Kultūros b-vė biznio įstaiga. Tikrenybėje čia daroma iš formos klaidinga išvada apie turinį. Bendrovė ne visada yra bendrovė, t. y. ne kiekviena bendrovė turi būti biznio įstaiga su tikslu pelnyti. Kultura pasirinko kooperacijos bendrovės formą dėl tam tikrų sąlygų. Norint leisti knygas vien savo nariams, reikia, kad tų narių būtų daug. Lietuvoj tų narių negalima greit sukaupti, o darbas nelaukia. Kultūrinės Lietuvos dirvos neartos, piktžolių prižėlusios. Todėl burelis sumanytojų ėmėsi darbo taip, kaip jis galima dirbti. Kooperacijos b-vės forma tam reikalui geriausiai atsako.

Tvirtinimas, kad Kultūros b-vė, jeigu ir naudingiausias knygas išleidžia, ji vistiek laukia tik lietuvių dolerių už jas, o ne naudos,

darbo. Tiesa, pelno čia nėra ko laukti. Lietuvoj nėra demokratinės tvarkos, nėra žodžio, susirinkimų, spaudos ir kitokių laisvių, kuriomis kultūringasis pasaulis seniai jau didžiuojasi. Gal kam atrodys perdėta. Štai pavyzdys: Kultura su pagelba vietinio mokytojo suruošė Kairiuose paskaitą. Klebonui šliupo paskaita nepatiko ir štai mokytojas kratomas, trukdomas, renkami parašai ir pagaliau mokytojas (senas, prityręs pedagogas) bus iškeltas kiton vieton antruoju mokytoju. Kur čia nors šėšėlis laisvės? Kultūros b-vė savo švietimo darbu, be abejo, be galo daug prisideda ir prisidės prie mūsų krašto kultūrinimo. Sykiu su šviesa, kultura, pasijusim ir mes Lietuvoj esą žmonės, bet ne melžiamos kunigų karvės, kaip dabar kad esame.

Užmesti biznį, pelno norą žmonėms, kurie iš visų pajėgų dirba Lietuvos švietimo darbą, reiškia tik tuos žmones juodinti ir įduoti Lietuvos kunigams ginklą kovai prieš juos. Mano persitikrinimu, Kultūros b-vė nepriklauso prie tų, kurie iš šėrų platinimo amerikiečių tarpe tuoj mato Lietuvai naudos. Jei Kultūros kooperatyvas ir turėtų noro savo "šėrus" (ne akcijas, bet kooperatyvo pajus) amerikiečių tarpe platinėti, tad, be abejo, ne pelno tikslu, bet tikslu įgyjus daugiau draugų ir pinigų plačiau Lietuvos švietimo darbą varyti. Aišku kiekvienam, kad tuščia kišene negalima leisti knygų, ruošti paskaitų, kurti liaudies knygynus bei muzėjų.

Paskutiniuuoju laiku Kultūros b-vė pradėjo leisti populiarią mokslo žurnalą "Kultura." Tat yra vienintėlis rimtas mokslo žurnalas Lietuvoj skiriamas platiems gyventojų sluogsniams. Tur but tenka ir Amerikos lietuviams girdėti apie Lietuvos spaudos vargus ir Lietuvoj tikrai nėra kiek rimtesnio laikraščio ar žurnalo, kurs apsimokėtų. Be abejo, nė viena biznio draugija, kuriai rupi pelnas, nebus tiek kvaila, kad leistų Lietuvoj pasipelnymo tikslu rimtą žurnalą. Kultūros bendrovė tą padarė, ir tas įrodo, kad jai ne pelnas, bet Lietuvos švietimas rupi.

P. Karpavičius sako, kad TMD. ir Kultūros ne tik tikslai, bet ir keliai esą skirtingi.

Mes jau matėme, jog Kultūros tikslas yra ne pelnas, bet Lietuvos kultūrinimas, kėlimas žmonių sąmonės, kova su dvasios slopinimu ir kitokiais mūsų

Pittsburgh'as Parėmė Progresą!

Lietuviškas KNYGYNAS

Užlaikau knygas spaudintas Amerikoje, Didžiojoje ir Mažosioje Lietuvoje, Vokietijoje ir Anglijoje, kokios tik yra Lietuvių kalboje. Taipgi užlaikau didžiausių ir mažesnių maldaknygių. Užlaikau didelį Restorantą, šviri užėiga, ir automobilius dėl patarnavimo.

JONAS A. KATKUS
Savininkas

1217-19-21 Beaver Ave.,
N. S., Pittsburgh, Pa.

Bernard Klein

Tai viena iš didžiausių, gražiausių Krautuvių Soho Dailėje. Kam jums eiti į miestą, kad pas mane galima gauti: Geriausių Siutų, Čeverių ir visokių drabužių. Užlaikome visokių rekordų dėl Gramafonų ir daug lietuviškų rekordų. Todėl, kas jums yra reikalinga viską galite gauti pas mane už prieinamą kainą. Priegtam, mes kalbame lietuviškai.

2218 — 5-th Ave.,

Pittsburgh, Pa.

Pittsburgas parėmė progresą

Todėl pirkitė Pittsburgho Progas.

JONAS KAZLAUSKAS

Parduoda, perka ir išrandavoja: Namus, Biznius, ir Žemę. Apdraudžia nuo ugnies: namus, automobilius, rakančius ir visoki turtą. Pristatū Surety Bonds (Kauciją) visokiais reikalais kreipkitės pas

John Kazlauskas

Viešas Notaras — Notary Public, Real Estate, Insurance.
Telefonai: Smithfield 2857, Res. Grant 2115-R.

616 Blackstone Bldg. — 345 Fifth Ave., Pittsburgh, Pa.

Tel. Grant 0773-J.

Jacob Meyer

NAUJOJ VIETOJ—SAVAM NAME

Pas mane galite gauti geriausių gesinių ir elektrinių lempų. Geriausių puodų ir katilų visokios mados. Užlaikau visokių nočynų dėl Karpenterių, Plumerių ir kitokių mechanikų. Taipgi visokių malevų, pečių stiklų ir šiaip visokių daiktų. Visados kreipkitės pas mane, kalbu lietuviškai.

2122 — 5-th Ave.,

Pittsburgh, Pa.

Tel. Grand 9592 ir 9593.

Soho Pharmacy

Tai geriausia Aptieka, nes mes taisom gyduoles pagal Europos stilių. Taippat užlaikom ir visokių patent. vaistų. Taipgi pas mus galite gauti ir lietuviškos trejankės. Visokiais reikalais kreipkitės pas mus, o mes patarnausime dėl jus kogeriausia.

2200 — 5-th Ave.,

Pittsburgh, Pa.

All Nations Deposit Bank

Cor. S. 12-th and Carson Sts.,

Pittsburgh, Pa.

Priima tautymų pinigus ir moka 4% nuosimtį.

Parduoda laivakortes ant geriausių Laivų ir padaro reikalingus dokumentus dėl pertraukimo keliauninkų iš Lietuvos.

Lietuvių Skyrių Veda Adomas Varašius.

Didžiausias Išdirbystės Miestas Pasaulyje.

PITTSBURGH, PA. Pittsburghas yra bagočiausiame mineralų apskrityje visoj Amerikoje. Per vieną naktį traukiniu galima pasiekti 60,000,000 žmonių, 75 nuosimtis Amerikos biznio parėina iš čia. Pittsburghas nors ir nėra prie marių, turi tokią transportaciją, kad toli pralenkia transportaciją keturių (4) didžiausių Portų pasaulyje, kad ir sudėjus juos į kruvą.

Trys upės čia yra: Monongahela, Allegheny ir Ohio, tai yra vandenynis transporto kelias į New Orleans, kur galima išsiųsti produktus į visas pasaulio dalis. Transportacija kuri eina viena upė Monongahela, lengvai pralenkia transportaciją didžiausio pasaulio porto. Jeigu sudėtum į vieną tą transportaciją, kuri parėina per Panamą, Suez ir Kiel kanalus, tai šitos upės transportacija pasirodys didesnė. Transportacija susitverianti Pittsburghe labai lengvai pralenkia New Yirko ir Bostono, sudėjus juodu į vieną. Prieš karės laikus geležinkelių ir upių metinė transportacija buvo 175,000,000 tonų, tai yra du kartu daugiau negu sudėjus New Yorką, Londoną, Marseilles ir Liverpool.

Pittsburgas turi 40 mylių upės kranto, ir fabrikai yra visu pakraščiu. Pittsburgho aplinkėje yra daugiausia minkštosios anglies visoj Amerikoje ir pigumas anglies pritraukia į čia didumą fabrikų. Daug anglies kasyklų yra prie viršminėtų upių ir geležinkelių bėdos neaug lenkia Pittsburgho fabrikams.

Didžiausias Elektrikos fabrikas yra Pittsburghe, kur dirba visokius elektrinius įtaisymus, ir todėl Pittsburghe dirbtos mašinos duoda apšvietimą visoms svieto dalims su mažomis ir didžiausiomis elektrikos mašinomis.

Naujausias populiariškas elektrikos stebuklas — Radio, — bevielinis telefonas, buvo pirmiausia išgaminta ir pradėta dirbti Pittsburghe. Pirmiausias ir didžiausias "Broadcasting Station" yra čia. Ir dabar pradėjo platinti "internacionališkai" ir neužilgo bus galima su pigiais įtaisymais girdėti iš visų svieto dalių prakalbės, koncertai, muzika ir tt. iš Pittsburgho. Ir iš čia Lietuviškos dainos buvo per Radio pirmą kartą išleistos.

Mažai žmonių žino, kad Pittsburghas pristato 90 nuoš. pasaulio Radium, kurs yra misteriškas mineralas. Pirmutinė kompanija, kuri pradėjo jį dirbti, yra Pittsburghinė ir ta viena kompanija šiandien pristato 70 nuoš. svieto reikalavimų.

Pittsburge didžiausia išdirbystė yra gerai žinoma geležies ir plieno išdirbystė. Didžiausi fabrikai pristato į visas svieto dalis geležį ir plieną geležinkeliams, tiltams ir namams, triubas vandeniui, aliejui ir gazui, dratas, vinis ir tt.

Netik Pittsburgho geležies fabrikai yra didžiausi, bet Pittsburghe yra:

Didžiausias Stiklo fabrikas pasaulyje;
Didžiausias Air-Brake fabrikas pasaulyje;
Didžiausias Aluminum Produktų fabrikas pasaulyje;
Didžiausias Vanadium fabrikas pasaulyje;
Didžiausias Anglies kasyklos

pasaulyje;

Didžiausias Staliorystės fabrikas pasaulyje;

Didžiausias Mažų Laivukų fabrikas pasaulyje;

Didžiausia Krautuvė wholesale (užima 23 akrus žemės) pasaulyje;

Didžiausias Balto Švino fabrikas pasaulyje (Ir "Sandara" statoma Pittsburgho metalų-švino.—Zec.);

Didžiausias Plieninių Karų fabrikas pasaulyje;

Didžiausias Ugnies Plytų fabrikas pasaulyje;

Didžiausias Valgių Produktų fabrikas pasaulyje;

Didžiausias Korkų Produktų fabrikas pasaulyje.

Drabužių ir chemiškos dirbtuvės labai tvirtos yra. Be šitų didžiausių fabrikų yra suvirš 300 kitų dirbtuvių, kurios irgi užima įžymią vietą. Pittsburgho produktų galima rasti ir mažiausiam šito pasaulio kampelyje. Krautuvėse rasi visokių produktų, kurie yra išdirbti Pittsburghe. Temykit, kad pirksit iš krautuvės kokį išdirbtą valgį ir neužilgo atrasit, kad geriausi parėina iš Pittsburgho.

Daug žmonių mano, kad Pittsburghas yra tiktai išdirbystės miestas ir neturi kultūros ir gro-

zybės. Pittsburghas yra puikiausias kultūros centras, turi pastebėtinas mokyklas, knygynus, muzikos konservatorijas, galerijas. Visos šitos institucijos yra vienam centre, ir jų pastatymas drauge puikiam architektūriškam stiliuje padaro stebėtiną kultūros centrą Amerikoje. Skulptoriai, kompozitoriai ir artistai lygūs su pasaulio didžiausiais. Didžiausias astronomų fotografiškas teleskopas yra Pittsburgho Observatorijoje. Niekur kitur neišdirba tiek paveikslų ir naujos nepadaro, kaip Pittsburgho Observatorijoje. Šitas darbas mu-

šų observatorijos parodo, kad Pittsburghas turi daugiau saulės, nē kaip kiti miestai, ir Pittsburghas neturi tiek dumų, kaip apgarsinta Toliaus, pirmutinis orlaivis buvo išmislytas ir pastatytas Pittsburghe. Šiandien Pittsburghas užima pirmą vietą su visokiais moksliskais ir išdirbystės jieskojimais ir bandyr

Pittsburghas yra ir bus didelis išdirbystės miestas ir darbininkai visada gali rasti mūsų mieste naudingą darbą, nes Pittsburghas yra pasaulio dirbtuvė.

Jonas Kazlauskas.

Tel. Grant 1980-R.

Tautiška Karčiama

Stasys Maskeliunas ir Juozas Ruzencas

Tai geriausia lietuvių užėiga, pas savo tautiečius. Nes mes užlaikom geriausius gėrimus ir cigarus, kokius tik galima šiais laikais pardavinēt. Todėl visada ar nueinant ar pareinant užėikit pas mus, ką busit pilnai patenkinti.

2232 Tustin St.

Pittsburgh, Pa.

ŠEŠI TUKSTANČIAI

"KUPPENHEIMER" OVERKOTU

DEL VYRŲ IR JAUNŲ VAIKINŲ

Niekados Pittsburgh'o retalinio pardavimo metraščiuose visuomenė nebuvo pavaišinta tokiu pasiulymu — kiekybe, stilium arba verte. Šis nepaprastas Pardavinėjimas yra pasekmės veikalo, kuris gal yra didžiausias overkotų pirkimas retalinėje krautuvėje.

Dėlei prasitęsusio šilto oro mes galėjome įgyti Overkotų stock'ą iš garsiųjų House of Kupperheimer už pigiau, nē kaip darbas ir ceikis atsieina.

Mes parduodame tuos overkotus pigiau Kupperheimer'io wholesalinių kainų.

\$40 \$45 & \$47.50 KUPPENHEIMER Overkotai \$27	\$50 \$6 0 & \$65 KUPPENHEIMER Overkotai \$37	\$70 \$75 & \$80 KUPPENHEIMER Overkotai \$47	\$85 iki \$110 KUPPENHEIMER Overkotai \$57
---	---	--	--

Pirkiniaukit su mus Tulkais

Mus svetimtaučiams Departamentas pasirengęs jums patarnauti. Yra rusyje, 5-th Ave., šoninės durys iš dešinės.

Puikys 1924 Metams
Kalendoriai DYKAI.
Prašyk ar Ateik Jo.

KAUFMANN'S

"THE BIG STORE"
5th AVE. SMITHFIELD & DIAMOND STS.
PITTSBURGH, PA.

Pittsburgh, Pa.

Pittsburgas Amerikiečiams žinomas, kaip surukęs miestas arba dumų miestas. Teisybė, čia dumų užtekčiai, bet geriau išžiūrėjus Pittsburghui, tai neprasitenis nė kiek už kitus miestus. Čia yra gana graži vieta, tik reikia pavažiuoti į rytus, kur vadinamos dalys Oakland, Shenley, East Liberty — ten gana lygu, medžiais apaugę šaligatviai, gričios gražios (angliškai vadinamos rezidencijos), kur gyvena turtingesni amerikiečiai ir kiti žmonės.

Lietuviai daugiausia apgyvenę apie fabrikus, na o fabrikai vis prie upės, prie geležinkelio. Upės Pittsburghą apsupa iš abiejų pusių — jų viena vadinasi Allegheny, o antra Monongahela, kurios suėję į vieną vadinasi Ohio. Paupiais fabrikai dideli, daug geležinkelių, todėl čia daug ir dumų, čia darbininkai daugiausia ir gyvena.

Lietuviai apgyvenę šias dalis miesto: Viduryje tarpe abiejų upių vadinasi Soho. Skersai per upę į pietus vadinasi South Side, ir už kitos upės į žiemius vadinasi North Side. Ketvirta vieta, tai Penn. ave., taip pat tarpe abiejų upių, tik prie kitos upės ir nuo Soho skiria kalnas aplink kurį reikia apvažiuoti, kad susieit. Tai tose 4 kolonijose ir gyvena lietuviai. Nors ir aplinkiniuose miestukuose gyvena gana lietuvių, kaip tai McKees Rocks, Pa., Homestead, Pa., Duquesne, Pa. ir Braddock, Pa., bet tai jau ne pats Pittsburghas.

Lietuvių daugiausia gyvena S. S. dalyje. Čia jau gyvuoja Sv. Kazimiero parapija 30 metų, kun. Jonas J. Sutkaitis ir antras dabar yra Magnus Kazėnas. 1923 m. čia susiorganizavo Nepriklausoma parapija, kuri vadinasi "Lietuvių Tautos Nepriklausoma Sv. Jurgio Parapija," su kun. K. Petrusėvičium.

Draugijų seniausia turbūt Teodoro Norbuto Dr-ja, pašėlinė, turi savą namą; antra Lietuvos Piliiečių, pašėlinė, taipgi turi nuosavą namą. Trečią namą neseniai įsigijo A. P. L. A. 8-ta kuopa. Čia lietuviams žinomos ir dvi Bankos: "All Nations Deposit Bank," kur Varšiai dirba ir "Politanija State Bank," kur dirba J. Milius ir Sutkaičiūtė. Beto daug Bažnytinių draugijų, kurios dabar gana silpnai gyvuoja dėl vaidų Sv. Kazimiero parapijonų, nes žmonės pasidalino pusiau, arba didesnė dalis atsitraukė nuo bažnyčios visai, todėl bažnytinės draugijos daugiausia nukentėjo. Čia yra ir Moterų Kursų Klubas, A. L. T. Sandaros Moterų 79 kuopa, biznierių pusėtinai burelis.

Antrą vietą tai, turbūt, užima N. S. lietuviai. Čia turi savo bažnyčią "Į Dangų žengimo" su kun. J. Šimkevičium. Draugijos: "Lietuvos Sunų Dr-ja," pašėlinė turtingiausia, nes turi savą namą; taip pat turi namą ir A. P. L. A. 1 kuopa. Čia gana gerai gyvuoja A. L. T. Sandaros 43-čia kuopa, sutvėrta Kašt. Norkaus 1919 m. Biznierių lietuvių gana geras skaičius ir kooperacijos krautuvė valgomų daiktų; S.L.A. 86-ta kuopa, T.M.D. 10-ta kuopa ir, rodos, pora bažnytinių pašėlinių. Buvo ir socialistų kuopa, bet dabar nežinau, ar kas liko, ar ne, nes skaldės po kelis kartus.

Trečia vieta Soho. Čia bažnyčios nėra, užtat turi geriausia svetainę, tai L.M.D.-jos — visų dragijų pastogė, čia visos lietuviškos draugijos laiko susirinkimus ir konferencijas beveik visada uždėję. Pašėlinių čia sekančios: D. L. K. Gedemino, S.L.A. 40-ta kuopa, A. P. L. A. 7 kuopa, L. Darbininkų Draugija

(pašėlinė), A. L. T. Sandaros 36-ta kuopa didžiausia tur but visoj Amerikoje, T.M.D. 9-ta kuopa, A.L.D.L.A. kuopa, Moterų Progresisčių 21 kuopa (gal jau mirus), Birutės Choras ir Lietuvių Kooperatyviška valgomų daiktų krautuvė. Biznierių neperdaug, nors jau čia pradeda vis daugiau jų atsirasti.

Penn. Avės lietuvių mažiausia kolonija, bet čia ir turi L. Piliiečių Draugija, kuri turi na-

dai, muštynės, tai viskas susidemoralizavo. Soho dalyje seniau buvo L. M. D. Teatrališka Šaka, kuri sulosė keletą teatrų, bet vėliau susitvėrė Birutės choras, kuris gana pasižymėjęs tarpe Pittsburgho ir apilinkės.

Birutės choras susitvėrė 1913 m. pasidarbavus J. Virbickui, A. Vainoriui ir K. Laurinaičiui. Pirmas mokytojas buvo Prancietis, tam atsiskaičius paėmė vadovauti J. V. Grajauckas; nuo 1916 metų užėmė J. L. Senulis, kuris ir dabar tebedava Birutės chorą. Prie Senulio choras turėjo šiuos vaidinimus: "Nepadė-

Lietuvą: tuo atsišaukta į visas kolonijas ir visus lietuvius. Nors kunigai tam nepritarė, bet paroda įvyko ko geriausia ir lietuvių dalyvavo į 15 tukstančių su 6 muzikantų benais. Sandariečių pasidarbavimu buvo surinkta ir pasiūsta Lietuvos Valsybei šios aukos: Vilniaus Universitetui 1921 m. 1,500 auks., Lietuvos Gelbėjimo Kom. per kun. J. žilių pasiūsta \$317.77, Lietuvos Šauliams 1923 m. 1050 litų per Baltic States Bank. Beveik nėra nė vieno Sandariečio, kuris neturėtų pirkes L. L. Boną. Taip pat Pittsburgho Sanda-

Tel. Grant 2753

Lietuvių Kooperatyviška Draugija.

Gasp. ALEX. VAINORIUS.

Tai viena iš pavyzdgingiausių Krautuvių. Čion visada mėsa šviežiausia, groseris geriausias, patarnavimas teisingiausias, nes mums nėra reikalo nė svorį mažinti, nė brangiau imt. Todėl pirmiausia ateikit į savo krautuvę, o busit pilnai užganėdinti.

2031—5-th Ave., Pittsburgh, Pa.

Tel. Grant 4844.

JUOZAS VIRBICKAS.
Sandaros 36 kp. Sekretorius.
149 Moultrie St., Pittsburgh, Pa.
Pas mane galite gauti Sandaros Jubilėjinį numerį ir Sandaros Kalendorių 1924 metų.

Bell Phone Cedar 0660.

JONAS PLUKIS

BUČERNE IR GROSERNE.
Viena iš geriausių N. S. lietuvių tarpe.

1400 Reedsdale St., N. S. Pittsburgh, Pa.

Tel. Cedar 3116-J.

Dr. Tessmer

DENTISTAS

306 Main St., Worcester, Mass.
viršų "Iver Johnson" krautuve
Patyres dentistas priimanomas
kainos. Atdara 9 A. M. iki 6
P.M. Nedėliomis 11 iki 12 P.M.
Tel. 3310 Park.

KREIPDAMĖSI Į BILE IŠTAIGĄ, FIRMĄ AR ŠIAIP BIZNIERIŲ, PAŽYMEKITE, JOG SUŽINOJOTE "SANDA-

Trindamas su Ruffles

Išrinksi Pleiskaną Lauk.

Nieką, niekį visą dieną — jys net atrodė, kad tu pliuskai tik žuvis! Jūs kasdien jys kasos, jys daugian pleiskanų išuola iš jys galvą, atrodė jys drabžius, dūro malonumo iškvėmimą ar jys esantiam, ir vis nespakomai niek!

Ruffles

tai prašalins. Ruffles yra toniku galvos odai ir plaukams. Ruffles yra pleiskanų naikintojas su juklomis pasakmėmis.

Ir tame nėra jokios paslapties. Ruffles yra sudarytas gabijų ir patyresiu korniku, kurie išsirašo formą specialiai parklita amalinimui pleiskanų per — ir Ruffles atlieka savo darbą.

Pamėginkit bonką! Išrinkit turėti Ruffles į savo galvą odą kasdien šiek per savaitę laiko. O komet plaukams jau šiek, tuomet naujokite kartą nuo karto ir neliūdos jys daugiau niekuomet nekankins! Tik 6c. už bonką. Galima gauti aptiekose.

F. AD. RICHTER & CO.

104-114 So. 4th St., Brooklyn, N. Y.

"BIRUTĖS" Choras, Vadovaujamas J. L. SENULIO.

mą (rodos randavoja), Sv. Domininko ir A. P. L. A. 4 kuopa. Visur lietuvių daugiausia dirba fabrikuose, ir daugelis vieną savaitę dienomis, o antra naktimis. Daugelis išdirbo į gerus darbus, kiti išmoko amatus, bet paskutiniaisiais pora metų lietuvių pradėjo daugiau ir į biznius krypti, daugiausia tie, kurie ne fabrikuose dirbo. Ten pavyzdžiui gana geras: žmonės dirbė krautuvėse, salionuose ir hoteliuose mažiau uždirbo, bet gavo geresnį patyrimą biznyje ir tie daugiausia pradėjo į biznį kipti. Porą paskutinių metų atsirado ga-

jus nēr ko kasti," "Marytė Vargoninko duktė," "Aptiekorius," "Medicinos daktaras," "Viršaičio vargai," "Piršlybos," "Grafas kaimiečio bernu," "Audra giedroje," "Išgama," "Mulkinė ir mulkintojai," "Sosto Akyvaizdoje," "Meilė visų ligų gydytoja," "Geriau vėliau negu niekad," "Laimės Jieškotojai," "Broliūdydys," "Rytų Pilis," "Gyvenimo Verpete." Daugelis lošta po du kartu ir po tris, netik Pittsburghe, bet ir apilinkėje, kaip McKees Rocks, Pa., Braddock, Pa., Duquesne, Pa., Wilmerding, Pa., Donora, Pa., N. S., S. S. dalyse ir Penn. Ave. — žodžių, Birutė daugiausia pasidarbavus dailės srityje tarpe Pittsburghiečių.

Buvo susitvėręs Aido Choras, kurį vedė J. Žiuronas, vėliau Butėnas, bet choras negyveno, nes buvo susispietę vieni kairieji, tai ir dainas revoliucijoniškas daugiausia dainavo ir perstatymus apie Rusiją, tad turėjo ir mirt, gana triukšmo padaręs. Prie Birutės priklausoma beveik visi Sandariečiai.

Iš Sandariečių istorijos ir veikimo.

Pittsburgiečiai žinomi nuo 1917 m., nes tais metais pasidarbavus a. a. A. Martui (kuris be kovodamas už Klaipėdą ir mirė) sutvėrta A. L. T. Sandaros 36 kuopa. Per 6 metus gyvavimo gana pasekmingai darbuojas tarpe lietuvių, kad pakėlus lietuvių vardą ir kad but galima kodaugiau pagelbėt mus Tėvynei. Tai nors trumpai perbėgsiu Sandariečių darbuotę.

Čia neminėsiu rengiamus balius ar piknikus — tai paprastas dalykas. Pittsburgho Sandariečiai, nors išpradžią mažas burelis, bet darbas kiek galėdami ir daug darbas L. G. Fondui, rinko parašus ir pinigus Lietuvių Dienoje. Atvaviavus Liet. Atst. gerb. J. Vileišiui daug pasidarbavo jo priėmimo su kitais Pittsburgho lietuvių ir stoji į Bonų Stoties komitetą ir parduvinėjo bonus. Taip pat atvažiavus ir antram atst. p. Čarneckiui, Sandariečiai ir drauge dalyvavo ir bonus parduvinėjo. Sandariečiai patys pirmutiniai pakėlė klausimą, kad surengus parodą, kad Amerika pripažino

riečiai turbūt ne paskiausioje vietoje stovi su aukomis ir savo partijai Sandarai ir Politinam Išdui, kuriems surinkta suvirš \$800. Čia aukos minėtos tik per 36-tos kuopos rankas perėjusios, neminėta 43-čios ir 79-tos kuopų. Taigi Pittsburgho Sandariečiai su gana šviesiu veidu švęs 10 metų savo garbingos organizacijos jubilėjų, kas sukanka 1924 m., sausio 14 d. Juozas Virbickas.

Lietuvių Maisto Kooperatyviška Draugija.

Geriausias tavoras ir patarnavimas.

Gaspad. J. K. Mažiukna

1326 Reedsdale St.,

N. S., Pittsburgh, Pa.

Tel. Hemlock 0203.

Mrs' A. Venslovas

Tai vienatinė lietuvių Graborius Pittsburghe ir apilinkėje, nes čia nebuvo ir nėra kito lietuvių graboriaus. Todėl, rinkale šaukit mane, o aš greitai ir kogeriausiai patarnausiu.

2128 Carson St., South Side, Pittsburgh, Pa.

Tel. Hamlock 1858-J.

Stasys Simanavičia

Tik ką atidariau savo nuosavią Bučernę ir Grosernę, kur užlaikau šviežiausią mėšą ir geriausį groserį. Todėl, ateikit ir persitikrinkit, ar aš teisybę sakau. Ir pamatysit, kad tai pirmos klesos bučernė ir gana už pigiai parduodama ir geras patarnavimas, tai visi pas savo tautietį.

2102 Carson St., S. S. Pittsburgh, Pa.

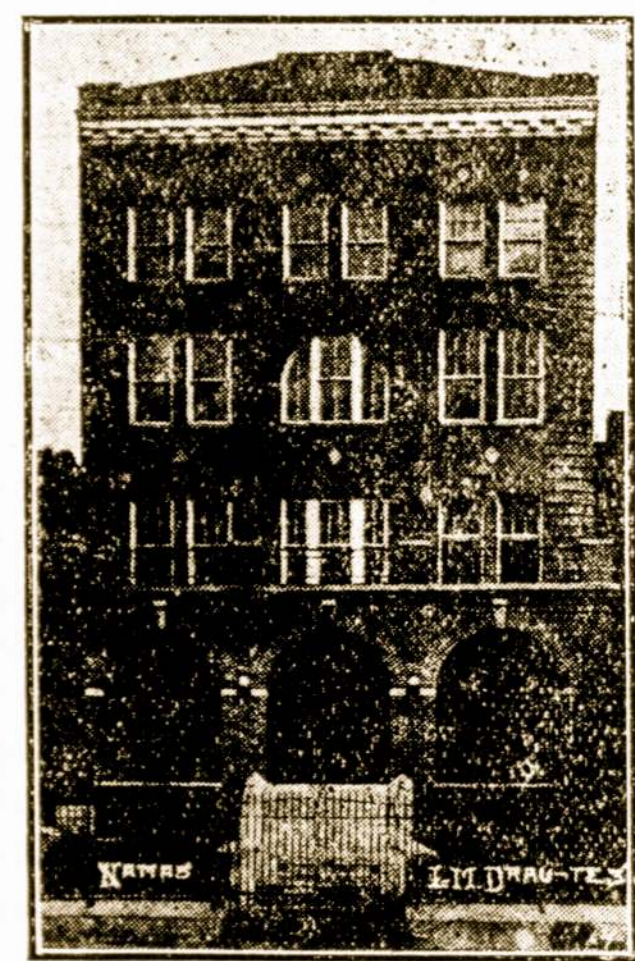
Bell Phone Grant 0258.

Kastantas ir Juozas Šimkunai

Lietuviška Krautuvė Bučernė ir Grosernė.

Mes užlaikom šviežiausią mėšą ir geriausią groserį. Parduodam su nužeminta kaina. Patarnavimas greitas ir teisingas, malonėkite užteit.

Kamp. Moultrie ir 2136 — 5-th Ave., Pittsburgh, Pa.

Liet. Mokslo Draugijos Namai.

na daug biznierių ir gana pasekmingai. Pirmiau buvo įėjė į madą tik pajuokti, kuris turėjo šioj-tokį biznį, kad tai buržujus, iš svetimos procės gyvena, bet dabar jau visi kitokios nuomonės, kimba į biznį, kas tik gali ir ta supuvusi mintis nyksta iš lietuvių tarpo.

Pittsburgiečiai dailės srityje.

S. S. dalyje prie Bažnytinio choro buvo ir Lietuvių Dramatiška Draugija, kuriai vadovavo J. Milius ir A. Sutkaičiūtė, Bažnytinis choras, turbūt, buvo geriausias prie J. V. Grajausko, nors buvo ir gana geras prie J. Jankaus, bet Jankui susipykus su Birutės choro vedėju, J. L. Senuliu uždraudė savo giesmininkams dalyvauti Birutėje, giesmininkai, vieton atsitraukti nuo Birutės, atsitraukė iš Bažnytinio choro. Vėliau užėjo vai-

TIK PATRINKIT JUOMI

Kuomet jus kankina skaudus atakas reumatikų skaudumų, ar užpaūla neuralgija, atrodėdžiūti skaudami sąnariai ir muskulai — koks nespakomas palengvinimas patiriama tvirtai patrintant su

PAIN-EXPELLER Pat. Biure.

Ir tuojaus pajaučiama maloniai deginanti šiluma besisleidžiant po skaudamą vietą, kuri suteikia malonų smagumą! Visiškai nėra reikalo kankintis turint po ranka tokią tikrą pagalbę.

Pain-Expelleris tikrai pagelbės ir jums, kaip jįsai pagelbėjo nesuskaitomam tukstančiam amonijų per daugelį metų. Visuomet laikykite jo bonką parankioje vietoje.

35c. ir 70c. už bonką aptiekose.

F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th St., Brooklyn, N. Y.

BAMBINO

Kudikiai mėgsta jį!
Jie net prašo daugiaus!

Bet kuomet jie yra labai jauni ir dar negali kalbėti, tuomet jų akys kalba už juos — tik pastebėkit kaip jie užsidėga dūšugams, kuomet motina paėmė bonką

BAMBINO
Ireg. S. V. Pat. Biure.

Pastebėkit jų pastangas nuryti šią skaudingą vidurių pailuosotąją, koks tik kuomet nors buvo padarytas, ir jys yra lengviausias, vienok veikia pasekmingiausiai! Motinos — jys nežinote to smagumo jausi malonumą, pasitikiėjimą ir užtat ganėdina, jei jys nenaudojate BAMBINO, kuomet kudikis pasidaro neramiu, suryškina, plūta — tai yra tikri šėkai vidurių užkietėjimo. Miegok šįnakt ramiai, nes su auštančiu rytu kudikis vėla bus linksmas kai visuomet BAMBINO atlieka savo darbą ir atlieka greit!

F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th St., Brooklyn, N. Y.

Tautininkai, žengkim disciplinos keliu!

Mes, Amerikos vidurinės lietuvių sriovės veikėjai, esame pripratę dar iš seno pripratimo save vadintis tautininkais, vietoje Sandariečių ir tuomi pasiganėdiname, kad mes, kaip senų lietuvių veikėjai, būti liuosi nuo partynių panėjų ir todėl laikome dar kaip kurie sau ir už garbę būti tautininkais, bet ne disciplinuotais Sandariečiais.

Daugelis iš mūsų gerų Sandariečių mano, kad tautininkas ir Sandarietis yra vienas ir tas pats, ir todėl bile kokiam atsitikime reikalui esant nedisciplinuotą tautininką palaiko lygiai taip kaip ir disciplinuotą Sandaros narį.

Dešimts metų atgal mūsų susipratę tautininkai pradėjo save jausti silpnais, neturėdami disciplinuotos organizacijos, kuri galėtų kalbėti varde visų palaidų tautininkų ir todėl žymesnėji veikėjai sutvėrė Sandara, kaip politinę organizaciją ir kad tie lietuvių tautos atgaivintojai, tautininkai, taptų Sandaros nariais.

Laikas bėgo begalo greitai, taip kad jau dešimts metų prabėgo nuo įsikurimo A. L. T. Sandaros, ir mūsų daugelis gerųjų tautininkų dar nespėjo tapti Sandaros nariais ir jie tebemisi, kad disciplina jiems yra nereikalinga ir jie bando veikti pagal savo geriausio supratimo, bet atstu nuo Sandaros disciplinos.

Jau praėjo tie laikai.

Tie laikai jau praėjo, kada mes, tautininkai, galėjome veikti mūsų Tėvynės labui pavieniui, todėl, kad mūsų Tautos išgamos dar tuomi laiku nebuvo nė tiek organizuoti, ir jie nemokėjo mus taip klaidinti ir nesupratimus, kaip kad jie dabar pajiegia mus tankiai suklaidinti ir privesti mus prie nesupratimų, prie suskaldymo mūsų vienybės ir vėliaus jie naudojas mūsų gerų tėvynainių dosnumu savo politikiems reikalams.

Dabar visiems laikas prie disciplinos.

Jau laikas mums tautininkams ir geriems tėvynės mylėtojams lietuviams eiti prie disciplinos ir tapti mūsų lietuvių vidurinės sriovės, Sandaros, nariais. Mes turime tapti tikrais aktyviais Sandaros nariais tik dėl vien to, kad apsisaugojus nuo mūsų ištautėjusių lietuviškų gaivalų, kurie yra parsidavę Rusijos bolševikų agentams ir lenkų dvasios kunigams, kurie vieni ir kiti yra pavojingi mūsų tėvynės nepriklausomybei, ir mes, tautininkai, esame pasiryžę eiti su jais į mirtiną kovą dėl galutinio mūsų tėvynės apgynimo nuo mūsų lietuvių išgamų, kurie dirba pragaištingą darbą mūsų tėvynei ir už kelius skatikus jie bando mūsų vienybę ardyti ir mūsų tėvynę, Lietuvą, atiduoti bolševikų bei lenkų vergijon.

Tautininkai, žinokite!

Žinokite, kad Sandara yra vienintelė lietuvių organizacija Amerikoje, kuri atvirai kovoja už Lietuvos nepriklausomybę ir kovoja nevien tik su svetimais priešais, bet jau pradeda eiti į kovą su visais, kurie tik yra priešingi Sandaros principams ir disciplinai. Taigi jau laikas pagalvoti mūsų geriems lietuvių tautininkams ir tapti disciplinuotais Sandaros nariais ir šviesio griežtai kovoti su mūsų tėvynės priešais ir su tais, kurie šiandien mus veda prie susiskaldymo.

Sandara kalba vardu tautininkų. Varde visų tautininkų sriovės vidurinės Sandara kalba, ir josios žodis yra galutinis nusista-

tymas politikos veikime visos lietuvių vidurinės sriovės. Taigi mes, kurie dar esame neorganizuoti tautininkai, turime tai galutinai priimti už faktą, kad Sandara yra centras visos pažangiosios Amerikos lietuvių patrijotų partijos, kurie turi vienintėlį tikslą palaikyti lietuvių nepriklausomybę ir demokratiškai tvarkyti savo šalies reikalus taip, kad mūsų tautos išgamos taptų suparalizuojais savo veikime ir negalėtų pakentkti Lietuvos nepriklausomybei.

Sandara ranka rankon su tautininkais.

Sandara eina su visais Amerikos lietuviams tautininkais, kurie

PETRAS P. JARAS "Sandaros" Bendradarbis.

Jau yra susipratę ir remia savo vienintėlę organizaciją, Sandarą, kuri kalba viena už visus Amerikos lietuvius patrijotus. Bet Sandara jau daugiau nerems tu tautininkų, kurie nėra josios aktyvi nariai, ir todėl visi Amerikos lietuvių patrijotai atsiminkite, kad jau atėjo Sandarai turti galutinis žodis neorganizuotiems tautininkams dėtis prie Sandaros, jeigu nori turėti tikrą ir nesvyruojantį politišką nusistatymą visame Amerikos lietuvių vidurinės sriovės veikime. Kitaip sakant: kas ne Sandaros narys, tas ne musiškis ir su juomi turėsime skaitytis tiktai kaip su lietuviu, bet ne kaip su Lietuvos patrijotu Sandariečiu.

Mus draugai yra Lietuvos Valstiečiai Liaudininkai, kurie Lietuvoje kovoja už tuos pačius principus, kaip kad ir mes čionai, Sandariečiai, kad kovojame. Musų vienminčiai Valstiečiai Liaudininkai taip pat jau yra nusistatę, kad kas yra partijos narys, tai už tą laiką rinkimų į Seimą ir balsuoja, ir išbalsuotasis narys turi griežtai laikytis jų nustatytų tenai principų, bet jeigu ne, tai tokį narį, kuris nesilaiko disciplinos, prašalina visai ir iš partijos; ir tenai jie neturi jokių palaidų veikėjų, taip kad mes čionai, Sandariečiai, turime palaidus tautininkus, kurie iš veikimo yra musiškiei, bet iš disciplinos visai svetimi.

Sandariečių laimėjimai.

Mus laimėjimai neįvyks kitaip, kaip tik per griežtą politišką discipliną, kuri mus palaikys vienybėje. Musų vidurinės sriovės pamatinis nusistatymas tai yra remti Lietuvos nepriklausomybę. Ir kad tai tikrai ir šventai pildyti, mes turim turėti centrą, per kurį mes visi vienu sykiu galim kalbėti. Sandara kaip tiktai dabar yra mūsų centras. Politinis Izdas, Tėvynės Mylėjų Draugija ir Amerikos Lietuvių Susivienijimas yra mūsų ramsčiai, ant kurių Sandara turi daug vilties budavoti savo vieno-
dą politišką nusistatymą kovoje su vidurinėmis ir išorinėmis mūsų ir Lietuvos priešais.

Pradėkime atvirai.

Kalbėkime per mūsų Sandariečių tautininkų organą "Sandarą," kaip mes turime palaikyti mūsų bendrai išdirbtą programą ir discipliną. Visi mes žinome, ko mes norime, bet nepadarome bendrų pastangų tai atsiekti. Turbut tiktai dėlto, kad mes dar neišėjome griežtai disciplinuotai ir atvirai į kovą su mūsų politiniais priešais.

Tautininkų Sandariečių Draugijos.

Mes sutvėrėm šimtus pašelpinių draugijų ir jas laikom palaikydami, be jokio ryšio ir jas tankiai išnaudoja Lietuvos išgamos su savo puikiais obalsiais ir kartais net jas ir suskaldo ir jų turtą pasigriebia ir sunaudoja savo politikos reikalams. Ir dėl to mes tankiai turime nukentėti, pralošdami mūsų politinę kovą. Pavyzdžiui, sutvėrėme Amerikos Lietuvių Susivienijimą ir dabar jau Lietuvos išgamos, Rusijos bolševikų agentai, pajiegė net mūsų vienybę suskaldyti ir rodo, kad mūsų tokis didelis triušas gal nueiti ir į rankas Lietuvos priešų tiktai todėl, kad mes esame nedisciplinuoti ir palaidi ir užtai, kad Sandara mūsų vidurinės sriovės organas, griežtai ir atvirai nepasakė, kas turi būti kandidatais iš tautininkų į mūsų išauklėtą tautinę organizaciją S.L.A. ir pakol dar nepervelai, Sandara turės bendrai susitarti su visais tautininkais, Lietuvos patrijotais ir sulaukyti mūsų, Amerikos lietuvių, kultūros ir pašelpos centrą nuo žlugimo į Rusijos bolševikų agentų rankas.

ANDRIUS JUODGUDIS, Sandaros Rėmėjas ir Bendradarbis.

Sandaros Politinis Izdas.

S. P. Izdas dar neatsiekė didelių nuopelnų, bet jau yra disciplinuotas ir be Sandaros bendro nutarimo nieko atskirai neveikia ir todėl mūsų visų Lietuvos patrijotų tautininkų yra priedermė jį remti savo aukomis, už tai, kad kiekvienas aukotas centas į Sandaros Politinį Izdą eistiesiai tenai, kur jos bus skiriamos.

Mūsų pajėgos.

Stiprėjame su kiekviena diena. Žingsnis po žingsnio einame prie išbulintos disciplinos. Mus tautininkų sriovė stiprėja ir Sandaros disciplina plėtojas. Dešimts metų atgal mūsų tautininkų laikraščiai turėjo kožnas savo pakraipą, šiandien jau visi mūsų vienminčiai laikraščiai

kaip "Sandara," "Vienybė," "Tėvynė," "Dirva," "Amerikos Lietuvis," ir dabar naujai išleistas Chicagoje "Varpas," bendrai remia Sandaros Centrą ir žodis tartas Sandaroje reiškia galutinis mūsų vidurinės sriovės laikraštinių yra nusistatymas, todėl, kad pastarame Amerikos lietuvių laikraštinių susivaižavime New Yorke tai rimtai nutarė ir dabar jau disciplinuotai to prisilaiko.

Dar vienas žingsnis.

Žingsnis pirmyn, ir mūsų vidurinė tautininkų srovė galutinai bus disciplinuota. Padarykime sutarimą, kas tur valdyti mūsų sutvertas draugijas ir tenai jas riškime. Susivienijimas Lietuvių Amerikoje yra mūsų centras ir mūsų išauklėtas kultūros centras tur priklaustyti mums ir prie to turime atvirai eiti be jokio nusileidimo. Tautininkai sutvėrė S.L.A., tautininkai sutvėrė Sandarą. Tai kodėlgi dabar ne centralizuoti mūsų bendrus veikimus po vienu Sandaros centru ir disciplina? Juk S.L.A. pagal savo konstituciją, remia Lietuvos nepriklausomybę taip, kaip ir Sandara ir kodėl S.L.A. organas "Tėvynė" negal griežtai prisilaikyti disciplinos tarpe savo, ir suvaldyti tuos, kurie atvirai eina priešais S.L.A. konstituciją, tai yra atsakydami remti Lietuvos Nepriklausomybę ir gyvu gvoltu agituoja už Lietuvos pavergimą po Rusijos bolševikų letena?

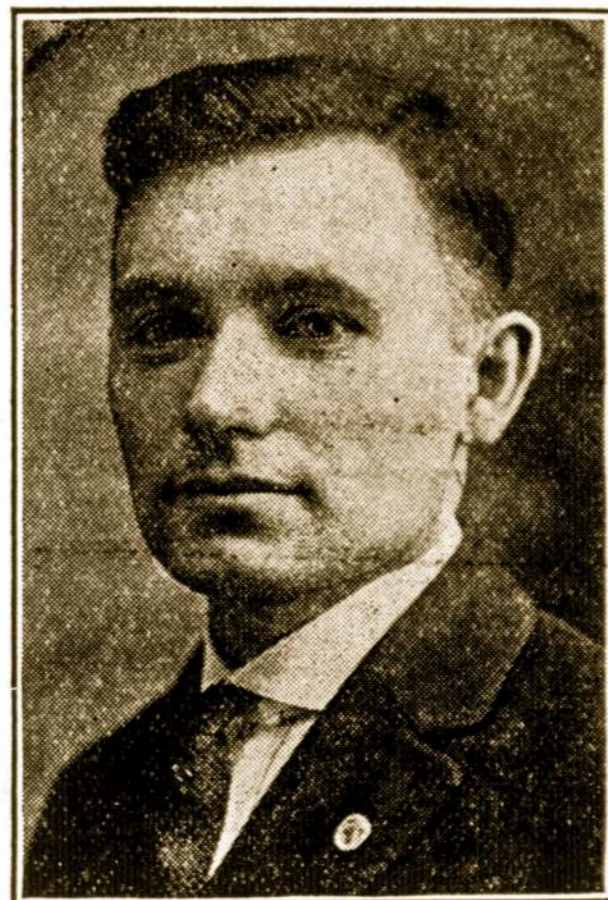
Padarykime galą.

Pabaigkime mūsų nesupratimus ir dėkimės prie Sandaros ir pildykime mūsų nutarimus šventai, kad vienybė tarpe tautininkų įvyktų per Sandaros ryšius. Švyturyms mūsų, Amerikos lietuvių patrijotų, yra "Sandara,"

pilno visuomenės pasitikėjimo ir todėl ar tai būtų koncertas, prakalbos ir kokis kitas veikimas, kad mūsų nariai būtų visur remiami pirmoje eilėje ir mūsų politikos priešai arba šiaip mums svetimi gaivalai būtų tolinami iš mūsų tarpo, kurie savo tikslams nori užgrėbti mūsų visuomenės turtą ir mūsų vienybę suardyti.

Tautininkai, žinokime!

Žinokime, kad mūsų sutvertos draugijos priklauso mums ir jų jų neišsižadėkime ir jungkime jas prie mūsų centrų. Lietuvių visuomenė, kuri širdingai remia Lietuvos Nepriklausomybę, priklauso mums ir neduokime jos išnaudoti mūsų politiniams priešams. Bukime jautrus ir budėkime ant sargybos mūsų Tėvynės Lietuvos. Pažinkim mūsų priešus iš jų principų. Sandaros

MARTYNAS KASPARAITIS "Sandaros" Bendradarbis.

principai gali būti skelbiami teisingai tiktai per mūsų Sandaros narius ir todėl sustiprinimui mūsų dvasios kvieskime į darbą gerus Lietuvos patrijotus Sandariečius ir tolinkimės nuo svetimų gaivalų, kurių pasiryžimai yra mus klaidinti, slopinti, išnaudoti ir, ant galo, pavergti.

Lietuviai, patrijotai!

Vienykimės ir koncentruokime mūsų pajėgas ir bukime disciplinuotais A. L. T. Sandaros nariais! Musų politiniai ir tautos priešai, kurie siurbia mūsų tautos gyvybę, bus sutriuškinti tiktai tada, kada mes, lietuvių patrijotai čionai Amerikoje, busime disciplinuoti Sandariečiai, o Lietuvoje Valstiečiai Liaudininkai ir vienybėje kovosime už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę, už Lietuvos darbo žmonių gerovę, už visasvietinę Demokratiją; tada ir mūsų tautos išgamos, tie mūsų Tėvynės Lietuvos priešai ir mūsų gyvasties siurbikai bus galutinai sutriuškinti, jeigu mes griežtai vienybėje stosime atvirai į mirtiną kovą be jokiu nusileidimų. Tas mūsų patrijotinis pasišventimas už Lietuvos Laisvę ir už darbo žmonių gerovę bus tikrai laimėtas, jeigu Sandara pajiegis mūsų visus patrijotus lietuvius tautininkus tvirtai suvienyti ir susivienijusiems šventai pildyti bendrai nustatytus mūsų patrijotinius organizacijos Sandaros principus.

Antanas Ivaškevičius,

Sandaros Politinio Izdo Iždininkas.

AMERIKOS STAMBIŪJŲ GELEZINKELIŲ UZDARBIS.

Stambijų geležinkelių kompanijų pelnas viename spalio mėnesyje, yra padaryta gryno pelno \$102,746,000.00. Wall St. žurnalas sako: N. Y. C. R.R., turi \$30 ant kiekvieno šėro gryno pelno. Bet geležinkelių kompanijų vadai tebešaukia gvoltu, kad mažai pelno, reikia darbininkams algas mažinti. Kapitalo magnatai, tai kaip Lietuvos ubagai: gavę kiaušinių, dar prašo lašinių. V. M. Č.

KODĖL NE VISŲ ŠVIESI ATEITIS?

Kiekvienas žmogus, užvis labiausia rupinas apie savo ateitį, ir visi visuomet tikisi, kad viskas gyvenime gerės ir bus ateitis šviesesnė. Bet ar visi sulaukia to? Galima sakyti, kad ne visi.

Lietuviška patarlė sako: kaip pasiklosi, taip išsimiegosi. Reikia, kad viskas remiasi ant gyvenimo pradžios.

Lietuvių didelė dalis nesilaiko savo patarlės. Vieni nuolat sėdį šventose vietose, kur daug žvakių žiba, ir pilnai tikisi, kad nuo žvakių šviesos prašvies ir jų ateitis. Kiti gi sustoja rankas į kišenių susikišę ir rėkia: "Mes žinome, kur yra šviesi ateitis, tik negalime jos matyti." Rėkdamų dyku balsu, tikisi, kad greit rojus ant žemės atsidarys ir nereikės daugiaus nieko dirbti.

Čia ir yra klausimas: ar galima ką padaryti be darbo?

Tam tikra susipratusių žmonių dalis permatė tai jau 10 metų atgal, kad nei žvakės, nei dykas riksmas nesuteiks žmonijai šviesesnės ateities be darbo.

Na ir susidarę grupę tikrų tėvynainių, kurie pilnai tikėjo, kad reikia daug darbo ir energijos padėti, jei ką nori naudingo atsiekti.

Susitvėrė "Ateities" Bendrovė, ir pradėjo leisti laikraštį "Ateitis," ragino žmones priekulturingo darbo. Vėliaus kiek susitvėrė A. L. T. Sandara tą darbą sekti ir vykdyti.

Tais laikais "Keleivis" buvo dračiai įsitikinęs, kad ką jįsa, diktuos, tą visuomenė seks. "Keleivis" manė, kad yra užkariavęs visuomenę, tad visokiais būdais tautinis elementas buvo persekiojamas, darbai buvo trukdomi, išjuokiami, ir tt.

Bet teisybė vistiek išėjo į viršų, ir kulturingas darbas užėmė viršų.

A. L. T. Sandara per 10 metų gyvenimo kiek lietuvių tarp sukėlė kultūros, tai trumpai negalima paminėti, nes visą istoriją surašius būtų milžiniška knyga, tik tiek galima pasidžiaugti, kad visose didesnėse lietuvių apgyventose kolonijose yra Sandaros kuopos. Sandara iki šiam laikui daugiausia rupinasi Lietuvos valstybės reikalais, o į partijos reikalus žiūrėjo tik labai liuosam laike. (Žinoma, tai buvo kiekvieno tikro tėvynainio pareiga tai daryti). Šiais metais pradėjo rupintis, kad reikia kreipti daugiau dėmesį į ateitį. Iki šiam laikui turėjo mokyklaitik saugausiems žmonėms, bet kaip metai keičiasi, taip ir politikos ir kultūros visas aparatas keičiasi.

Ateinančius 10 metų reikia padėt daug energingo darbo, kad galėtume įstengti mažiems vaikūčiams mokyklas, nors vasara per vakacijas, lietuvių kalbos ir istorijos, kitaip Amerikos lietuvių gyventojams grėsia ištautėjimo pavojus.

10 metų nuo dabar mūsų dabartiniai gabiausi veikėjai, gal bus nusėję, kiti gal bus apilsę bedirbdami praklinų darbą visuomenės labui, ne o politikos ratas vis turės sukstis. Tad steigkime mokyklas, šelpkime Lietuvos moksleivius, o Sandarai bus užtikrinta šviesi ateitis, kaip kad buvo iki šiolei. Musų pirmutiniai veikėjai mokėjo mums prvesti šviesų kelią, kuriuom iki šiam laikui eįjome. Tad imkime praieitis pavyzdį, pavartokime savus gabumus, kad mokėtume šviesti tolyn.

A. L. T. Sandaros N. A. Apsk. Pirm. V. P. Jankus.

PAŽVELGUS DEŠIMTIES METŲ PRAEITIS.

Jau atėjo valanda, kuri suteikia džiaugsmo kiekvienam mūsų Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros nariui, ir kiekvienam lietuviui, kuris simpatizuoja šiai Orpanizacijai ir dirba mūsų Tautos gerovei.

Šioji momentalinė diena mus pralinksmina ir pražadina kaip Tautos karžygius, kadangi mūsų organizacija, kaip principalis Centras ir mūsų grupė susidėjusi iš idėjos ir tautą mylinčių lietuvių, kurie susispietė ratu aplinkui mūsų centrą pavadintą Amerikos Lietuvių Tautinė San-

AUGUSTAS SAPIEGA
"Sandaros" Bendradarbis.

taip Lietuvoj, bet kad pavėluotai pasibrėžta, tai pasirodė, kad mes neuztektinai parūmėm savo vienminčius Lietuvoj kovoj už Laisvę, ir likomės pergalei klerikalų partijos, iš kurių susideda ir dabartinė Lietuvos valdžia, ir stengiasi numarinti Lietuvos piliečių laisvę ir sugriauti besiveriančią demokratiją. Bet tas dar neturėtų mus nugązdinti, o tik sukelti upą kiekvieno Sandariečio ir stoti aktyviau į kovą prieš laisvės grovėjus. Kas mums visienus turi būti brangiama, tai Lietuvos Laisvė, kadangi mes visi prisidėjom į ją atgauti, tad ir nepaliaukime stovėję už josios įvykdinimą.

Tadgi plačiau pažvelgus į Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros darbuotę pasirodo, kad daug nuveikta bėgyje Dešimties metų gyvavimo, ir šiandien mes kiekvienas Sandariečiai turime garbės pasidžiaugti savo nuveiktais darbais, pareikšdami dešimties metų Jubilėjaus reikšmę ir su šia diena žengdami į antrą dešimtį metų, stokim ir su tvirtesne energija darbą Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros reikaluose ir kovoj už Lietuvos laisvę ir demokratiją, o mūsų laimėjimai žymiai didės.

Augustas Sapiega,
Bridgeport, Conn.

Kapitalistų Planas Pasipinigauti.

P-no Mellon'o, S. V. Izdo Sekretoriaus Projektas Panaikinimui Income Tax'ų.

Amerikos kapitalo magnatai nenori mokėti "income tax'ų" (padotkus nuo uždario). Štai p. Mellon sugalvojo skymą paluosavimui kapitalistų nuo mokėjimo vadinamų "income tax." Jis šį skymą siulo Amerikos kongresui priimti, ir tuomi panaikinti "income tax." p. Mellon, tuomi savo sugalvotu neva projektu panaikinimo šių padotku, buk tai noris gerą padaryti šalies piliečiams, ypač darbininkams žmonėms, kurie, anot jo, nepakenčia tokius padotkus. Ponas Mellon, norėdamas parodyti save darbininkų žmonių prieteliu, nori paluosuoti darbo žmones nuo šių mokesčių valstijai; jis šį savo skymą plačiai garsina laikraščiuose, kurie yra kapitalo kontrolėj, ir savo agitacija mano sudaryt piliečiuose opiniją, rasti pritarimą jo sugalvotam skymui dėl kapitalistų labo.

Štai kaip p. Mellon analizuoja šių taksų naudingumą, nurodydamas, kiek piliečiai galėtų sutaupiti pinigų nemokant šių taksų. Pagal egzistuojantį įstatymą reikale šių taksų, nūdien mes, darbo žmonės, ir visi šalies piliečiai mokame income taksus šitokiojo statuto formoj: Nevedęs asmuo, kurio metinės uždario įeigos yra \$1,000 ar mažiau nemoka šių taksų; vedęs asmuo su šeimyna, turintis įeigų ne daugiau \$3,700 taipgi nemoka šių taksų, bet pagal šį statutą, asmuo, turintis daugiau augščiau minėtos sumos įeigas, moka income taksus. Amerikos darbo žmonių masės, pagal paskirstytus laipsnius, atsižiurintį Mellon'o planą panaikinimo šių taksų, mažai ką reiškia darbo žmonėms. Mes žinome, kad Amerikos paprasti darbo žmo ir kaip kurie amatininkai, neuždirba daugiau kaip \$2,000 į metus, pavyzdžiui, kad jeigu ir randame dalelę žmonių žemosios klesos, kurie turi metinės įeigos \$5,000, tai toki žmonės visai mažai gali sutaupinti pinigų nemokėdami šių taksų; pavizdin: vedęs, žmogus su šeimyna, gaudantis metinės įeigos \$5,000, sutaupys \$22.75 apie arti du do-

lerius ant mėnesio, turinti \$10,000 įeigų, sutaupys apie \$208, tai koks čia taupinimo naudingumas? Taip tai Mellon'o analizavimas atrodo, pagal jo paduotą apskaitliavimą.

P-nas Mellon kalba tik apie įplaukas šių žmonių, ir jų taupinimą, bet jis apsilenkia pamėnėti tuos žmones, kurie turi kas metai gryno pelno šimtus tūkstančių ir net milijonus, tuomi laimingu žmogum esąs p. Mellon, nes jo metinės įeigos siekia keletą milijonų dolerių, ir daug kitų tokių ponų, kaip Mellon, yra šioje šalyje, kurie, pagal šių taksų dabartinį įstatymą, kas metai turi mokėti šimtus tūkstančių dolerių income taksų; štai čia visa svarba. Amerikoje yra tūkstančiai milijonierių ir šiaip jau gana turtingų žmonių, kurie kas metai sumoka bilijonus dolerių į valstijos iždinę, o tie skurdžiai darbininkai nieko nepelno, ir nemoka taksų; na, kad ir yra burelis iš individualių arba šiaip jau iš smulkių pramonininkų, kurie įmoka keletą dešėtkų dolerių į metus, tai yra maža reikšmė, todėli Amerikos kapitalistai tą gerai permato, ir žinodami, kad jiems prisieina mokėti baisios sumos pinigų, ir kam? — gi valstijai, kuri yra visuomenės dalykas, todėl ir norima panaikinti "income taksus."

Apart visko, kapitalistams da nepatinka va kas: kad kongrese ir senatė yra kalbama, jog reikia mokėti bonai (pensija) Amerikos kareiviams, kurie dalyvavo Pasaulinėje Karėje. Progresyviškasis kongresmanų bei senatorių elementas stovi už mokėjimą "bonus," suradimui kapitalo, kuris siekia šimtus milijonų dolerių tokiems bonams, šie kongresmanai randa reikalinga palaikyti income taksus, ir tuomi kas metai sudaryti reikalingą kapitalą duoti bonus buvusiems kareiviams. Čia ot ir taikoma kapitalistų kišenius pakratyti, kas, be abejonės, turčiams yra kauiu gerklėje. Ponas Mellon bonams yra priešingas, jis kaip gyvas agituoja prieš bonus, o juk Mellon patsai karės metu šimtus milijonų pasidarė, kuomet vargšai kareiviai nieko gero iš tos karės negavo, tik privargo ir apie porą metų savo laiką sugaišo, kiti likos amžiniais ubagais, jau nekalbant apie žuvusius. O juk ta kova buvo už kapitalistų interesus. Tai koki prieteliai kapitalistai darbo žmonėms!

Susirinkus kongresui po Kalėdinių ir Naujų Metų švenčių, manoma būtinau paimti visųpirmausia šį Mellon'o skymą svarstymui kongrese, ir tikimasi di-

delių ginčų šiuomi reikalu. Vienok koki rezultatai iš to bus, tai kol kas sunku pasakyti. Senatorius La Fallette, vadas progresyvių bloko Senate, žada duoti vėjo kapitalistų šalininkams. Pamatysime, kas iš to išeis, kurie laimės, buržujai, ar darbininkų užtarėjai.

Meškučių Vaikas.

Metai po kūdikystės yra begalo svarbūs, nes juose dedasi vyriškumo ir moteriškumo pamatai. Galima tada pagelbėti vaikui įsigyti pamatą vikrios ir tiprios sveikatos, arba ir silpnumo bei menkumo.

Menkumas ypatingai akstina blogas penėjimas. Netinkamas maistas ne visados paeina iš jo stokos, nes ir turtingi nuo to kenčia. Gali kulkiai gimti su auksu šaukštu, bet jei negaus duonos ir pieno, orančių sunkos, žaliu vaisių, šviežio oro, saulės, miego ir mankštinimų, tai bloga sveikata ir menkas išsivystymas bus jo gyvenimo draugai. Inžinir reikia tam tikrų anglių kad jis gerai dirbtų, taip pat ir žmogaus mechanizmas reikalauja tinkamo kuro, kad geriausiai tarnautų.

Nekurie maistai yra butini augimui o svarbiausias iš jų yra pienas; jo stoka dažniausiai padaro nedapenėjimas, nes jame randaš visi elementai akstinant augimą. Vienok ir po kūdikystei pieną negali kiti atstoti, tik jam prigelbsti. Normalj kulkij reikia įprastint visus paprastus valgius, ne keptus; nereikia pataikauti jo norams. "Smaguriavimas" yra skylutė pro kurią atlanda nedapenėjimas. Vaikas reikalauja kitko negu suaugęs, kuris tik palaiko savo jau išvystytas savybes.

Nedapenėjimas paliečia dantis, nagus, kaulus, o mineralai kaip špinaco geležis, pieno kalkis ir fosforas, duoda gyvybės ir kietumo. Vaikas reikalauja penkis sykius daugiau kalkių negu suaugęs. Minkštų dantų pavojus gi daug, pavyzdžiui, likučiai renkasi pudami dantų tarpais. Tie nuodingi puliai įeina vėliau į kraują ir padaro vieškelį įvairioms bakterijoms.

Borden's Eagle Pienas pasirodo esąs brangus veikėjas nukovojantis nedapenėjimą, nes užlaiko savy vitaminus

NAUJAS IR NAVATNIAUSIAS KNYGŲ KATALIOGAS GATAVAS

Visiems prisijusime dykai. Reikalaukite tuoj, nes padarėm ligi šiol negirdėtą knygų ir mok slo išpardavimą, ir parduodam visokias knygas už 1/2 PUSĖ KAINOS 1/2

Lyties Mokslas knyga, kuri užveria savyje didžiausius žmogaus Sveikatos ir ligų sekretus, pirmiau kainavo \$7, dabar — \$3.50. Didžiausias žodynas lietuviškai-angliškas ir angliška lietuviškos kalbų, pirmiau kainavo \$11, dabar — \$5.50.

Dėl kitų knygų reikalaukite katalogo.

MARGERIO KNYGYNAS
2023 Saint Paul Ave., Chicago, Ill.
P. S. Agentai: Knygų sezonas jau netoli. Mes duodame baisiai didelį nuošimtį.

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų.

Mes laikome užtikrintas gydules nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsėnėjusio reumatizmo, nuo ausilpašimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptųjų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patukimo dėl vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, suėdysite pinigų ir sveikata. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pasaikiame geriausius daktarus per telefoną visai uždyka.

H. CABITT.
100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

ir mineralus pradinėje celybėje.

Per keletą gentkarčių tūkstančiai amerikoniškų motinų išauklėjo savo kulkikus su Borden's Eagle Pienu. Tą jos darė, nes jų draugės rekomendavo Eagle Pieną ir dėlto, kad jos rado jį užganėdinančiu. Bet ant nelaimės dau geliu tų motinų nebuvo tikrai informuota kodėl šitos puikios pasekmės visados budavo gaunamos. Eagle Pienas yra puikiansias, saldus, riebus pienas, sumaišytas su gerai pagrinitu cukrumi, taip kad padaro geriausį

peną kulkikiams. ?

Idant ir Lietuvė motina zinotų kaip vartoti Borden's Pieną, Bordeno Korpanija išleido Lietuvių kalboje pamokinimų kaip paruošti Borden's Eagle Pienas visokių amžių kulkikiams. Jei nori kopijos tų instrukcijų, iškirpk kuponą iš laikas nuo laiko telpančių pagarsinimų, ir prisiųsk jiems, o jie su mielu noru visai dykai Jums prisiųs jas.

Skaiityk šitus straipsnius kas sąvaitė ir pasidėk ateičiai.

Lietuvos Albumas

Didelė 435 puslapių knyga, kurioje 288 puslapiai vien tik paveikslų įvairių Lietuvos profesiosakų bei veikėjų, butent: profesorių, advokatų, gydytojų, kompozitorių, dailininkų, generolų, karininkų, vyskupų, kunigų bei šiaip įvairių grupių. Gi kiti 147 puslapiai, tai aprašymas kai kurių veikėjų gyvenimų. Ši knyga yra labai graži ir naudinga kiekvienam. Jos kaina tik \$3.50. Reikalaudami siųskite ir pinigų adresuodami:

SANDARA,
327 E St., So. Boston 27, Mass.

PASISKUBINKIT UZSIRASYTI "DIRVA"

Nuo 25-to numerio "DIRVOJE" spaudinama garšaus viso pasaulio literaturoje Eugene Sue Romanas antgalviu "Amžinasai žydas." kaina metams \$2.

NAUJAUSIOS KNYGOS IS LIETUVOS

Tik ką gavome naujų knygų iš Lietuvos.

1) Kurybos Keliai, iliustruota, kaina \$1.; 2) Gaigės, dvi mėnesinis žurnalas, iliustruotas, NN. 1 ir 2, kaina po \$1; 3) Kauno miesto albumas, 54 paveikslai Kauno, kaina \$1; 4) Traukinys, Juozo Tysliavos eilės, kaina 25c.; 5) Kelionė aplink pasaulį per 80 dienų, Julio Verno, su Kalpoko pieštais paveikslais, kaina \$1; 6) Ant Politikos Laktų. Politinio šaržo Albumas 35 spalvuoti paveikslai. Piešė Ad. Varnas, tekstą parašė Vaižgantas, kaina \$2. Agentams nuleidžiame nuošimtį. Reikalaujame agentų visuose miestuose. Geros sąlygos. Smulkesnis aprašymas telpa "Dirvoje." Užsakymus su pinigais siųskite sekančiu adresu:

"DIRVA" 7907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio.

SUSIVIENIJIMAS LIET. AMERIKOJ

DIDŽIAUSIA LIETUVIŲ APDRAUDOS IR PAŠALPOS ORGANIZACIJA SUVIENYTOSE VALSTIJOSE, KURIOS TURTAS ARTI \$500,000.00.

Nuo susiorganizavimo iki šiam laikui išmokėta \$248,587.80 pomirtinių. Pašalpų išmokėta \$247,687.15.

SLA. kuopos randaš visuose didesniuose miestuose. Nariai priimami nuo 18 iki 50 m. amžiau. Visi nariai gauna laikraštį "Tėvyne" dovanai ir taipgi gauna SLA. išleistas knygas už pusę kainos. Pomirtinės skyrjai — \$150, 300, 600 ir 1,000. Pašalpos skyrjai — \$6.00, 9.00, ir 12.00 į sąvaitę. platesnių informacijų kreipkitės šiuo adresu:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA.
307 W. 30-th Street, New York, N. Y.

Dideles Dovanos

Laikraštis "VIENYBĖ" eis TRIS SYK SĄVAITEJE pradedant su RUGSĖJO 1 D., 1923 M. Prenumerata nuo naujų metų \$4.00.

Visiems, kurie naujai užsirašys laikraštį "VIENYBĖ" metams, gaus dvi dideles dovanas. Vajus prasideda su Birželio 1 d., 1923 m. ir baigiasi su Sausio 1 d., 1924 m. Tik tam laikotarpyje bus duodamos dovanos.

DOVANOS

1. — \$1.50 vertės naudingų ir gerų knygų pasirenkant iš 6 grupių.

2 — Kas prieš naujus 1924 metus užsirašys "VIENYBĖ" aut metų tam metinė prenumerata TIK \$3.50.

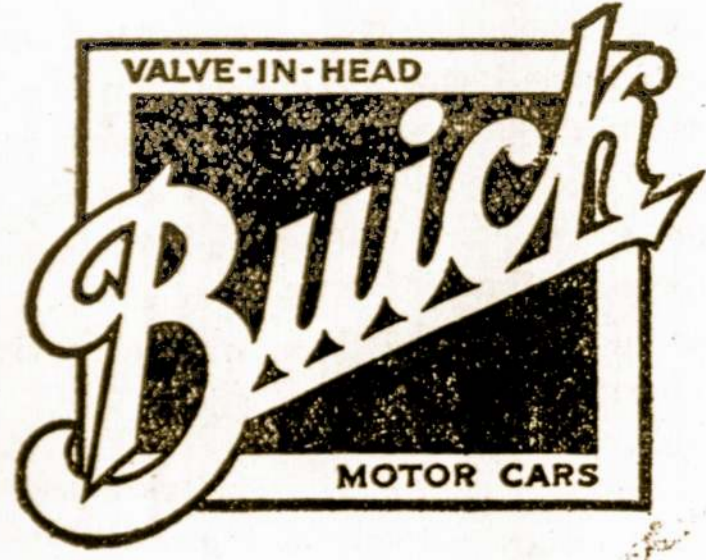
Adresuokite:

"VIENYBĖ"
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

NAUJIENOS

Pirmas didžiausias ir geriausias dienraštis pasaulyje. NAUJIENAS leidžia darbe žmonės darbe žmonėms. NAUJIENŲ Metinė Biznis Knyga ir Almanakas, 1923 m. su 20,000 informacijomis DYKAI tiems, kurie užsiprenumerues NAUJIENAS. NAUJIENŲ kaina metams Amerikoje \$7.00. Lietuvoje \$8.00.

NAUJIENOS
1789 S. HALSTED ST., CHICAGO, ILL.

MOTOR SALES CO.

Authorised Buick Sales & Service

Didelis Išpardavimas ant Lengvų Išmokėjimų

Naujų BUICK 1924 metų su keturiais breikais, puikiausios ir geriausios mašinos Amerikoje dėl vidurinio klesos žmonių. Prekė nuo \$1070 iki \$2475. Vartotos mašinos nuo \$75 iki \$1200.

Lietuviams duodame ant labai lengvų išmokėsčių, todėl, kad mes žinome jų teisingumą ir turim didelį pasitikėjimą ir jums parduodame ant lengvų išlygų, greičiau negu kitiems.

Extra Pigiai Tajerai

Dabar darome išpardavimą visokių gatunkių automobilių, tires and tubes ir visokių automobilių dalių ir reikmenų: aliejų, gazolino, tepalų ir alkoholių. Žodžiu sakant, kas tik yra reikalinga dėl automobiliaus. Parduodame daug pigiau negu kur kitur galima Bostone pirkti.

Patarnavimo Stotis

Mes esame BUICK įgalioti agentai dėl pardavimo ir taisymo Buick mašinas ir, todėl parduodame visas Buick automobilių dalis ir turime specialius Buick mekanikus, kurie gali greitai ir atsakančiai sutaisyti ir labai pigiai.

PARDUODAME BATAREJAS

Parduodame ir senas sutaisome visokios išdirbystės baterijas (Batteries) ir duodame distiliuoto vandens baterijoms ir oro tajerėms dykai. Prašome So. Bostono ir apilinkės Lietuvių remti pirmutinę lietuvių automobilių kompaniją Bostone, kuri dabar pasekmingai parduvinėja automobilius ir reikmenis.

Motor Sales Co. & Broadway Garage

541-543 Broadway,

Tel. So. Boston 0376-1370

So. Boston, Mass.

ANT GREITO PARDAVIMO

Jeigu Nori Pirkti Namą, Farmą ar Bizni

TAI PIRMIAUSIAI KREIPKITIES !

Didžiausia Lietuvių Agentūra Amerikoje

kur visados gausite teisingą, atsakančią ir per daug metų patyrusių (experience) agentų patarnavimą. Tūkstančius namų, farmų ir biznių turim ant pardavimo, tarp kurių yra labai gerų pirkimų. Čionai paduodame kelius pigius pirkimus, kuriuos galima matyti bile kada, sekančius:

Prie Dviejų Gatvių

Naujas garadžius dėl 100 automobilių su krautuve ir 3 šeimynų namų prie didelio kelio ir biznio vietos; savininkui labai yra reikalingi pinigai dėl jo biznio, todėl yra priverstas parduoti greitai laiku; \$7500 reikia įnešti, lengvos išlygos ant likusių.

Cambridžiui

6 šeimynų kampinis namas, po 6 kambarius žėdnai; visi improvementai ir geriausia apilinkė, arti Central skvėro; randos neša suvirš \$2100 į metus; prekė \$16000; \$5000 įnešti ir likusi suma ant išlygų patinkančių pirkėjui.

So. Bostone

5 šeimynų su krautuve kampinis namas, visi naujos mados įtaisai ir geriausioji lietuvių apgyventoj vietoj; gera proga norinčiam tuojaus pradėti biznį; prekė tikrai \$16000 ir \$5000 įnešti.

3 šeimynų po 5 ir 6 kambarius; visi naujos mados improvementai, šildomas pečius ir pijazai; namas geriausiame padėjime iš vidaus ir lauko; parankiausia apilinkė So. Bostone; prekė \$11000; \$3000 reikia įnešti.

Dorchesteryje

Naujas 3 šeimynų, 15 kambarių namas su visais įtaisais; atskirai šildomi pečiai, elektros ir pijazos iš priekio ir užpakalio; puikus daržas ir geriausia gyvenimui vieta; savininkai nori pasidalinti turtą, todėl reikalinga jiems parduoti greitai.

\$400 tikrai reikia įnešti ant 3 šeimynų namo; randos neša apie \$350 į metus; prekė \$1300, lengvos išlygos.

3 šeimynų, 15 kambarių namas, visi improvementai, arti karų, krautuvių, mokyklų ir tt.: randų neša apie \$1000 į metus; prekė \$6200, tik \$2000 įnešti.

Ukės-Farmos

116 akrų pirmos klesos ukė, geriausiame farmų distrikte Mass. valstijoje; miestas pusėtinai didelis ir tikrai 18 mylių nuo Bostono; geri gyvuliai, arkliai, ir tt.; beveik visi įrankiai ir mašinerija, nauji visi budinkai gerame padėjime; 12 kambarių namas su visais įtaisais, šildomas pečius ir elektrika. Tokia ukė bile kada yra verta \$16000, bet savininkai norėdami pasidalinti jiems paliktu turtu, greitai laiku atiduoda už \$10500 su \$3500 įnešimu.

ANTHONY IVAS

110 Tremont Street, Room 508,

Tel. Main 6467

Boston, Mass.

Savininkas

LITHUANIAN AGENCY

361 W. Broadway,

Tel. So. Boston 605 arba 1337.

South Boston, Mass.